

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

Václav Ovčáčík

CIMBÁLOVÁ MUZIKA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY
UHERSKÉ HRADIŠTĚ

THE CIMBALOM BAND OF PRIMARY ART SCHOOL
UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl jsem v ní veškerou literaturu, prameny a další zdroje, ze kterých jsem čerpal.

V Olomouci dne 29. listopadu 2011

.....
Podpis autora práce

Rád bych na tomto místě upřímně poděkoval vedoucí mé práce, PhDr. Evě Vičarové, Ph.D., za cenné rady, připomínky, její čas, trpělivost a vstřícnost.

Děkuji taktéž Pavlu Štulírovi za poskytnuté rozhovory, ochotu a pomoc při shromažďování potřebných informací. Můj dík patří také všem mým respondentům, kteří mi nespočetněkrát obětavě přispěli svými svědectvími a poskytnutými materiály.

Děkuji též Lence Tkadlíkové a Günteru Brehmerovi za pomoc s řešením anglického a německého překladu závěrečného shrnutí, zvláště pak děkuji Lucii Adamcové, která mi konečnou podobu textu přehlédla a pomohla zkorigovat.

V neposlední řadě děkuji mým kolegům a přátelům, jež mi průběžně věnovali svůj čas a podporu.

OBSAH

ÚVOD.....	6
STAV BĀDÁNÍ	8
1 NĀSTROJOVĀ SESKUPENĀ TRADIČNĀ HUDBY NA MORAVĚ S AKCENTEM NA FENOMĚN CIMBĀLOVĀ MUZIKA	11
1.1 Vymezení pojmů <i>tradiční hudba, folklor, folklorismus</i>	11
1.2 K instrumentální praxi (dějinné kontexty)	17
1.3 Cimbálová muzika	21
1.3.1 Historické a teritoriální vymezení	21
1.3.2 Nástrojové obsazení	24
1.3.3 Stručná charakteristika jednotlivých postů	24
1.3.4 Z dnešního pohledu (inspirační zdroje, specifika, vývojové tendence)	26
2 UHERSKOHRADIŠŤSKO.....	29
2.1 Etnografické a geografické vymezení	29
2.2 Hudebně folklorní souvislosti	30
2.3 Tradice cimbálových souborů	33
2.3 Významné etablované cimbálové muziky a jejich osobnosti	37
3 CIMBĀLOVĀ MUZIKA ZĀKLADNĀ UMĚLECKĀ ŠKOLY UHERSKĀ HRADIŠŤĚ .	45
3.1 Vznik souboru a jeho první představitelé (1962–1967).....	45
3.1.1 Zrod spolupráce s dětským folklorním souborem Hradišťánek	47
3.1.2 Umělecká činnost a úspěchy	48
3.2 Druhá sestava souboru (1967–1970).....	49
3.2.1 Umělecká činnost a úspěchy	50
3.2.2 Osamostatnění	51
3.3 Konec jedné éry, období nečinnosti a snaha o znovuzaložení tradice	52
3.4 Blýskání na lepší časy – nástup třetí sestavy souboru (1982–1988).....	53
3.4.1 Obnovení spolupráce s dětským folklorním souborem Hradišťánek .	54
3.4.2 Umělecká činnost a úspěchy	55
3.4.3 Osamostatnění	56

3.5 Čtvrtá sestava souboru (1988–1992).....	56
3.5.1 Umělecká činnost a úspěchy	57
3.5.2 Osamostatnění	58
3.6 Pátá sestava souboru (1991–2000).....	59
3.6.1 Umělecká činnost a úspěchy	59
3.6.2 Osamostatnění	62
3.7 Šestá sestava souboru (1999–2005)	63
3.7.2 Umělecká činnost a úspěchy	64
3.7.3 Osamostatnění	67
3.8 Sedmá sestava souboru (od roku 2004 do současnosti).....	67
3.8.1 Umělecká činnost a úspěchy	68
3.8.2 Poznámka k budoucnosti sedmé sestavy	70
3.9 Čelné osobnosti ve vedení souboru.....	71
3.9.1 Zakladatel Jaroslav Čech	71
3.9.2 Pokračovatel tradice Pavel Štulír	76
4 SPECIFIKA DĚTSKÉ CIMBÁLOVÉ MUZIKY	81
4.1 Věkové složení souboru	82
4.2 Hráčská vospělost.....	82
4.3 Výběr repertoáru	83
4.4 Způsob interpretace	85
ZÁVĚR	87
SHRNUTÍ.....	89
SUMMARY	90
ZUSAMMENFASSUNG	91
LITERATURA, PRAMENY A DALŠÍ ZDROJE.....	92
SEZNAM VYOBRAZENÍ.....	107
SEZNAM PŘÍLOH.....	108
ANOTACE	113

Úvod

Předkládaná práce pojednává o souboru *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště*, významné profesionálně vedené dětské kapele, jež byla založena v roce 1962. Za dobu její existence se v ní vystřídalo mnoho dnes již úspěšných hudebníků. Mnozí z nich pokračovali ve společném muzicírování u některé z dospělých kapel, někteří se vydali na svou cestu samostatně. Přesto všichni nadále předávali své nabyté hudební umění a výrazně tak ovlivňovali současnou tvář sdružení, k nimž přišli. Cílem tohoto spisu je představit v nástinu výše zmíněné těleso, jehož činnost je úzce spjata s význačnou oblastí folklorního hnutí na Moravě – Uherskohradištskem, a jehož působnost a prostředí akcentující profesionální výchovu mladých muzikantů výrazně ovlivnilo dnešní podobu instrumentálního uskupení cimbálové muziky zdejšího kraje. Cíl práce ovšem nespočíval jen v soupisu získané faktografie v chronologickém sledu, ale také v zasazení látky do širších souvislostí.

Práce je rozdělena na čtyři větší kapitoly. Po nezbytném *Stavu bádání*, kde je nastíněna situace týkající se dostupné studijní literatury a pramenů k tématu, následuje první z hlavních částí práce. V ní se na příkladu vývoje nástrojových seskupení tradiční hudby poukazuje na souvislosti vzniku dnešních cimbálových muzik na Moravě. Tomu ovšem v úvodu předchází terminologický diskurs, jenž se zabývá vymezení pojmů *tradiční hudba*, *folklor* a *folklorismus*.

Druhá část práce popisuje oblast Uherskohradištska. Teritorium je v návaznosti na předešlou kapitolu vymezeno z hlediska etnografického a geografického, text dále podává výklad vývoje instrumentálního uskupení cimbálové muziky v souvislosti s rozvojem místního folklorního hnutí. Závěrečná část kapitoly je pak věnována stručným profilům významných etablovaných cimbálových muzik na Uherskohradištsku, zohledněny jsou také vybrané přední osobnosti.

Třetí část práce je stěžejní kapitolou spisu. Věnuje se v nástinu historickým reáliím vzniku, vývoji, umělecké činnosti a osobnostem souboru dětské cimbálové muziky působící na Základní umělecké škole Uherské Hradiště od roku 1962 až do současnosti. Kapitola je tematicky rozčleněna na devět pododdílů: Sedm z nich se věnuje sedmi sestavám v celé historii souboru, osmý celek shrnuje období nečinnosti, devátá část pak představuje profily dvou čelných osobností ve vedení souboru.

Závěrečná kapitola práce s názvem *Specifika dětské cimbálové muziky* pak probírá danou problematiku na příkladu již představeného sdružení Cimbálové muziky Základní umělecké školy Uherské Hradiště. Je zde v nástinu naznačena problematika věkového složení členů souboru, otázka jejich hráčské vyspělosti, několik poznámek k výběru repertoáru a způsobu interpretace.

Součástí práce je přílohová část, jež blíže dokumentuje obraz tohoto uskupení. Jedná se o přílohy v podobě fotografií, programů, dvou recenzí, různých písemností či seznamu uskutečněné umělecké činnosti během vybraného období. V deskách spisu jsou také přiloženy hudební ukázky na dvou CD (z čehož jeden audio kompilát je věnovaný hudebním ukázkám dnes známých cimbálových muzik působících na Uherskohradištsku, jejichž podstatná část členů dříve společně působila v některé ze sestav Cimbálové muziky Základní umělecké školy Uherské Hradiště) a jeden audiovizuální disk. Zde se mimo jiné nachází i upravený (sestříhaný) záznam živého vysílání z pořadu České televize *Dobré ráno* ze dne 14. května 2009, jehož hlavními hosty byli představitelé Základní umělecké školy Uherské Hradiště s kmenovým souborem dětské cimbálové muziky, pozvaní při příležitosti oslav sedmdesátého výročí založení školy.

STAV BĀDÁNĪ

Tématem *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště* se doposud nezabývala žádná monograficky zaměřená práce. Z dostupné literatury jsou přístupné většinou pouze stručné texty týkající se dílčích historických reálií existence nebo i působnosti souboru (ty ucelenější pak popisují převážně období druhé půle šedesátých let 20. století)¹ či spisy, v nichž jsou prezentovány zběžné poznámky s ohledem na jeho význam v kontextu vývoje folklorního hnutí na Uherskohradištsku.² Nejcennějším publikovaným zdrojem informací je tak práce vydaná k čtyřicátému výročí založení dětského folklorního souboru Hradišťánek, kde je uvedena společná nejvýznamnější umělecká činnost obou uskupení z období let 1965–1995.³

---

¹ Viz např. KÁČER, Jan: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*. Bakalářská diplomová práce (obhájena na FF MU v Brně). Brno 2009, s. 15–17; JANČÁLKOVÁ, Lucie: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha (1970–2000)*. Magisterská diplomová práce (obhájena na PdF OU). Ostrava 2002, s. 25–30; ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. Uherské Hradiště 2001, s. 15; LAPČÍKOVÁ, Zuzana: *Odkaz Jaroslava Čecha (1932–1970)*. Seminární práce (odevzdána v Ústavu hudební vědy FF MU v Brně). Topolná 1995, s. 3, 35, 40, 42, 44–45; VANĚK, Eduard: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*. Závěrečná písemná práce (obhájena na Konzervatoři Brno). Brno 1983, s. 3.

² Viz např. SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín – Uherské Hradiště 2007, s. 56; TOMALA, Jakub: *Historie a specifika cimbálové muziky Burčáci a folklorního hnutí v Mikovicích od konce 60. let 20. století k dnešku*. Magisterská diplomová práce (obhájena na PdF MU v Brně). Brno 2007, s. 12; ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským folklorním souborům a muzikám (1)*. Strážnice 2006, s. 38, 40; ROHEL, Jiří: *František Hamada v kontextu vývoje lidové hudby na Slovácku*. Magisterská diplomová práce (obhájena na PdF MU v Brně). Brno 2006, s. 26; UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 8; JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Praha 1990, s. 31; MĚRKA, A. (ed.): *Soubor písní a tanců Hradišťan (1950–1980)*. Uherské Hradiště 1980, s. 29–30.

³ Viz POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 17–21, 40–56.

Zajímavými příspěvky, jež není možno opomenout, jsou dvě recenze zveřejněné v periodicky zaměřených tiskovinách (mimo četné zprávy informačního charakteru o uskutečněné umělecké činnosti apod.). Obě se týkají společného profilového hudebního CD *Husličky a písničky* (GM Production 1999) Cimbálové muziky Základní umělecké školy Uherské Hradiště a dětského folklorního souboru Hradišťánek.⁴

Zásadním zdrojem poznání ve studiu probíraného tématu je především pramenná základna. Jedná se zvláště o archivní materiály samotné Základní umělecké školy Uherské Hradiště,⁵ soukromá a jedno veřejné archivní uložení⁶ a hlavně pak o důležitá svědectví řady osobností,⁷ jež byla formou elektronické korespondence a rozhovorů konaných s autorem práce zaznamenána a následně zpracována. K posledně zmíněnému kroku bylo nutno přistoupit především z toho důvodu, že si soubor Cimbálové muziky Základní umělecké školy Uherské Hradiště nikdy nesepisoval vlastní kroniku⁸ a chybí tak z jeho strany jakékoliv systematicky vedené komplexní záznamy (mimo přehledové výpisy akcí uskutečněných v rámci jeho umělecké činnosti od školního roku 1998/1999 do současnosti

---

⁴ Viz ROKYTA, Jan: „Husličky a písničky“. *Talent*, č. 2, 2000, s. 31; HUVAR, Michal: „Husličky a písničky: album nakažlivé radosti z folkloru“. *Mladá fronta DNES*, 16. září 1999, s. 3.

⁵ Jde o tři rukopisné kroniky Základní umělecké školy Uherské Hradiště z období školních let 1949/1950–1957/1958, 1958/1959–1982/1983 a 1983/1984–1990/1991, dochované písemné dokumenty, foto a video archiv.

⁶ Viz závěrečný soupis uložení archiválií.

⁷ Viz závěrečný soupis respondentů.

⁸ To potvrdilo také svědectví Vlasty Čechové, vdovy po zakladateli a bývalém uměleckém vedoucím souboru Jaroslavu Čechovi, která v rozhovoru konaném s autorem práce ze dne 22. července 2011 podotkla, že si její manžel záznamy tohoto typu nikdy nevedl (autor práce měl taktéž možnost během tohoto rozhovoru prozkoumat pozůstalost po Jaroslavu Čechovi, kde se dochovaly jeho studijní práce, fotografie a dokumenty různého charakteru).

vedené zástupkyní ředitele školy Magdalénou Uhrovou),⁹ jež by blíže dokumentovaly historii souboru. Za jistou výjimku lze pak považovat kroniku folklorního souboru Cifra, jež je sepsována od roku 1999 a zpětně reflektuje uměleckou činnost svých členů hudební složky z doby, kdy v letech 1991–2000 působili v Cimbálové muzice Základní umělecké školy Uherské Hradiště.

Způsob práce, jenž vyžadoval velkou míru nutně využitých písemných či ústních svědectví mnoha oslovených osobností v sobě samozřejmě nesl jisté úskalí, neboť informace založené na pamětech a vzpomínkách týkajících se některých historických reálií se v případě jednotlivých respondentů ne vždy shodovaly. Tato skutečnost často vyžadovala další zkoumání, opětovná srovnání a upřesnění, neboť jen tak bylo možno dospět ke kýženým, nebo alespoň dostatečně vypovídajícím výsledkům. S ohledem na tento fakt si proto autor uvědomuje, že i přes veškerou jeho snahu o korektnost výkladu může text vykazovat i dílčí nepřesnosti. Ty je ovšem možno eliminovat v případě dalšího výzkumu v souvislosti s přípravou větší monografické práce, jejíž sepsání se nabízí s ohledem na blížící se padesáté výročí od založení tohoto významného souboru.

---

⁹ Z rozhovoru s Magdalénou Uhrovou konaného s autorem práce dne 4. listopadu 2011 vyšlo najevo, že kompletní seznamy akcí školy, a tedy i umělecké činnosti Cimbálové muziky Základní umělecké školy Uherské Hradiště, se do zmíněného období nedochovaly, respektive nikdy nebyly ani v takové podobě vedeny. Magdaléna Uhrová mimo jiné podotkla, že dokumenty tohoto typu a komplexnosti se nenacházejí ani ve Státním okresním archivu Uherské Hradiště, který navštívila v dřívější době za účelem získání potřebných dat pro tvorbu almanachu k šedesátému výročí školy, navíc uložená (nezpracovaná) sbírka pochází z let 1938–1960. Tuto skutečnost potvrzuje i možnost online náhledu do Archivních fondů a sbírek v České republice, dostupného skrze webové rozhraní Ministerstva vnitra České republiky. Viz (Státní okresní archiv Uherské Hradiště, místo vzniku fondu Uherské Hradiště, původce a název fondu Hudební škola Uherské Hradiště; Lidová škola umění Uherské Hradiště) „Archivní fondy a sbírky v České republice“ [online]. *Ministerstvo vnitra České republiky*. Dostupný z WWW [4. listopadu 2011]: <<http://aplikace.mvcr.cz/archivni-fondy-cr/default.aspx>>.

1 NÁSTROJOVÁ SESKUPENÍ TRADIČNÍ HUDBY NA MORAVĚ S AKCENTEM NA FENOMÉN CIMBÁLOVÁ MUZIKA

Dříve než se začneme zabírat tématem naznačeným v nadpisu kapitoly, bude nejprve nutné – alespoň pro potřeby této práce – pokusit se vymezit několik pojmů týkajících se zmíněné problematiky.

1.1 Vymezení pojmů *tradiční hudba, folklor, folklorismus*

Dle etnomuzikologa Lubomíra Tyllnera pod pojmenováním *tradiční hudba* myslíme – v rámci evropského prostředí¹⁰ – především hudbu, „*kteřá je protipólem a často i protikladem umělecké hudby individuální, tedy autorské tvorby*“.¹¹ Nejčastěji užívaným synonymem pojmu *tradiční hudba* je pojem *lidová hudba*. Lidovou hudbu definovali Jiří Fukač s Jiřím Vysloužilem jako „*v rozmanitých kontextech různě využívaný a terminologicky nestabilizovaný výraz, jímž se zpravidla míní takové typy hudební produkce, jejichž producentem a hlavním konzumentem jsou široké lidové vrstvy, přesněji řečeno společenské skupiny zahrnutelné pod pojmem lid*“.¹² Právě víceznačnost pojmu *lid*¹³ je jedním

---

¹⁰ Například pro tradiční hudbu mimoevropskou je běžný pojem *exotická hudba* (zvláště pro východní kultury), pro hudbu přírodních národů se dříve užíval pojem *primitivní* či *kmenová hudba*.

¹¹ TYLLNER, Lubomír: „Tradiční hudba – problém definice“. In: BLAHUŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie – současnost a terminologické otázky*. Strážnice 2008, s. 33.

¹² FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří: „Lidová hudba“. In: FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. Praha 1997, s. 502.

¹³ Definice pojmu *lid* je v posledních dvou staletích značně proměnlivá, neurčitá, často vymezována z vícera aspektů. Například z teritoriálně-etnického hlediska představuje souhrn obyvatel významnějšího území (země nebo stát), ze sociálně-kulturního pohledu se jedná o historicky nestabilní označení vrstev obyvatelstva, které si zajišťovalo obživu převážně manuální činností (především venkovský zemědělský lid). Jindy se pod pojmem *lid* zahrnovalo

z hlavních důvodů, proč se v důsledku odkláníme od pojmu lidová hudba a v odborných kruzích pozvolna nabývá převahu pojem tradiční hudba.¹⁴

Na tomto místě je ovšem nutno podotknout, že i při vymezení pojmu tradiční hudba dochází k několika komplikacím, které je vhodné alespoň ve stručnosti naznačit. Prvním problémem v tomto dvouslovném spojení je samotný pojem *hudba*, který v prvním (běžném) významu evokuje představu lidové instrumentální hudby, v druhém pak lidovou píseň. Obvyklý bývá i opačný sled asociací. Mluvíme o lidové písni a automaticky nás napadá lidová instrumentální hudba. Tato spojení jsou z historického pohledu v pořádku. Instrumentální praxe tradiční hudby totiž fungovala, na rozdíl od instrumentální hudby artificiální, jak ji v její svébytnosti chápeme v posledních staletích, v naprosté většině svých projevů v těsném spojení se zpěvem, ale i tancem.¹⁵ (...)

---

i městské obyvatelstvo nebo třeba jen některé jeho vrstvy – například řemeslníci, dělníci, služebnictvo aj. Zvláště po druhé světové válce se probíraný pojem rozšířil na obyvatele měst ve spojení *pracující lid*. V posledních dvou desetiletích se termín lid obchází a přednostně se v našem prostředí ponejvíce užívá výraz *lidé*, který již zahrnuje veškeré obyvatelstvo. Viz KANDERT, Josef: „Lid“. In: BROUČEK, Stanislav – JAŘÁBEK, Richard (ed.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha 2007, s. 477. Lubomír Tyllner v již zmíněném příspěvku „Tradiční hudba – problém definice“ (s. 36) poznamenal: „*Ukázalo se, že je mylné se domnívat, že tradiční hudba je bezpodmínečně produktem všech, tedy lidu ve smyslu chápání romantiků (tzn. lid básní tajemně v hlubinách věků a jeho produkty se rodí v dokonalé podobě). Tradiční hudba má zpravidla nikoli všelidové, ale lokální, regionální, případně národní vlastnosti. Povaha určitým způsobem definovaného lidu se mění a v následující epoše dříve sociální vrstva může ztrácet na síle a významu. Tradice a tzv. lidovost tedy neznamená absolutní stabilitu, třebaže relativní stálost tvůrčího kánonu patří k hlavním znakům tradiční hudby. [...]*“

¹⁴ TYLLNER, Lubomír: „Tradiční hudba – problém definice“. In: BLAHUŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie – současnost a terminologické otazníky*. Strážnice 2008, s. 33.

¹⁵ Tamtéž. Srovnej: UHLÍKOVÁ, Lucie: „Nástrojová seskupení“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 293; FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří: „Lidová hudba“. In: FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. Praha 1997, s. 502–503; ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím*

Nakonec k tomuto pojmu uveďme shrnující názor již zde několikrát citovaného Lubomíra Tyllnera: „*Ukazuje se, že definice obecně a rovněž definice tradiční hudby jsou časově, tedy historicky, zejména ale také etnicky, kulturně a sociálně podmíněné konstrukty. Významy, které v sobě definice skrývají (řeceno Wittgensteinem), jsou však pouze dočasně ustálené konvence. Vždy poskytnou pouze zúženou projekci předmětu nebo jevu, který chtějí identifikovat. Proto nestačí vymezit tradiční hudbu jedním, třebaže důležitým rodovým rysem, neboť její charakter je celostný. Definice tradiční hudby by měla klást akcent na tradici, ústní, resp. paměťový přenos, variabilitu a kolektivnost. Příznačná je také historická stabilita a respektování jen pozvolna se vyvíjejícího tvůrčího kánonu. Definice tradiční hudby by neměla opomíjet interprety a vůbec kontext, tedy existenční zázemí a souvislosti, které ke sdělnosti obsahu tradiční hudby přispívají. Definice by neměla v konečné podobě ani obsahovat jevy náhodné nebo krátkodobé, které nebyly prověřeny procesem tradování.*“¹⁶

Pod obecným pojmem *folklor* (z anglického slova *folklore* – vědomosti lidu) si představujeme především hudební, taneční, slovesné a dramatické projevy *tradiční kultury*.¹⁷ Řadíme sem nejen projevy venkovského zemědělského

---

využití na *Lidových školách umění*. Brno 1969, s. 16; VETTERL, Karel: „Lidová hudba“. In: MACEK, Josef (ed.): *Československá vlastivěda. Díl III. Lidová kultura*. Praha 1968, s. 350.

¹⁶ TYLLNER, Lubomír: „Tradiční hudba – problém definice“. In: BLAHŮŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie – současnost a terminologické otázky*. Strážnice 2008, s. 38. Pro zajímavost zmiňme, že problematika definice pojmu lid byla již v roce 1981 příčinou přejmenování respektované Mezinárodní rady pro lidovou hudbu (International Folk Music Council – IFMC) na Mezinárodní radu pro tradiční hudbu (International Council for Traditional Music – ICTM). Viz KARPELES, Maud – CHRISTENSEN, Dieter: „International Council for Traditional Music“ [online]. *Oxford Music Online*. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/13852>>.

¹⁷ *Tradiční kulturu* definoval slovenský etnolog Mojmir Benža jako „*časť kultúry, ktorej existencia je založená na tradovaní, tradícii, t. j. na nepretržitom medziosobnom toku a výmene slovných aj neslovných kultúrnych informácií, ktorý prebiehá tak medzi generáciami, ako aj vo vnútri každej generácie celého etnického spoločenstva*“. Viz BENŽA, Mojmir: „Definície

obyvatelstva, ale i městského lidu. Ač prostředí venkova a města bylo rozdílné a stejně tak byl jiný jejich folklor (viz tzv. *městský folklor*),¹⁸ navzdory k těmto původním odlišnostem došlo k postupnému oboustrannému ovlivňování a splývání. Přes tyto naznačené souvislosti si folklor udržel jistou nezávislost a stylovou svébytnost, mnohdy vnímanou jako kontrastující k profesionálnímu individualizovanému umění.¹⁹

V souvislosti s pojmem folklor zmiňme poznámku Ivana Poledňáka: „*O autentickém folklóru mluvíme tehdy, vyrůstá-li daný folklór ze své historické logiky, plní-li v daném prostředí své přirozené úlohy. Hudební folklór však může žít i ve zcela jiné době, než vznikal a původně fungoval, může plnit dosti odlišné funkce, může získávat značně odlišné podoby (žije např. v tzv. úpravách, lidová píseň je vtělována do tvorby profesionálních skladatelů). V tomto případě se hovoří o tzv. druhotné existenci folklóru. A je tu další možnost: folklór určitého etnika, teritoria, kulturního okruhu se přenáší někam jinam a žije tam pak svým novým způsobem. Dobrým příkladem je tu celý jev afroamerické hudby, tedy původně hudby amerických černochů, jejíž mnohé projevy (např. spirituály či blues) se uplatňují po celém světě a to dokonce tak, že jsou nejenom přebírány, ale v tomto novém prostředí i nově tvořeny. [...]*“²⁰

---

základných pojmů etnologie“. In: BLAHUŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie – současnost a terminologické otázky*. Strážnice 2008, s. 60.

¹⁸ Ve *Slovníku české hudební kultury* je *městský folklor* vymezen jako „označení souboru slovesných, písňových, hudebních, obyčejových a dalších hudebních projevů, jejichž nositelé jsou obyvateli měst, avšak kulturně produkují a komunikují způsobem příznačným pro sféru folkloru.“ Viz BENEŠ, Bohuslav: „Městský folklor“. In: FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. Praha 1997, s. 548.

¹⁹ TYLLNER, Lubomír: „Foklor“. In: BROUČEK, Stanislav – JAŘÁBEK, Richard (ed.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha 2007, s. 219. Srovnej: HOLÝ, Dušan: „Foklorní hudba a styl“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 2, 1967, s. 1–5. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://na.nulk.cz/1967/2/Nr.html#01>>.

²⁰ POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. Olomouc 2005, s. 16.

Zamyšlením Ivana Poledňáka, které již mnohé naznačilo, jsme se dostali k tzv. *druhé existenci folkloru*, respektive k pojmu *folklorismus*. Pokud zpětně nahlédneme k důvodu, který vyvolal potřebu tohoto termínu, zjistíme, že tím byla prostá nemožnost užít beze změny pojem folklor k označení jevů, které z tradiční kultury vycházejí, nebo se v podstatě o folklorní jevy může i jednat, *ale došlo při jejich prezentaci k porušení či změně původních podmínek, ať již vnějších (změna původního prostředí) či vnitřních (stylizace)*.²¹ Slovy německého etnologa Hermanna Bausingera: „*Projevy lidových tradic jsou vytrženy ze své původní životní souvislosti a prezentovány v zcela jiném kontextu.*“²²

Jaké jsou tedy hlavní znaky folklorismu a co je pro něj podstatné? Etnoložky Martina Pavlicová a Lucie Uhlíková uvedly: „*Především to, že čerpá z lidové tradice, inspiruje se jí, rekonstruuje ji či napodobuje. Folklorismus nemůže existovat bez vazby na tradiční lidovou kulturu, ale zároveň (nebo proto) nemůže být jejím protipólem. Stal se půdou pro vznik nových tradic, prodloužil životnost tradic (např. na Horňácku) či znovu oživil některé folklorní projevy (např. slovácký verbuňk). Folklorismus nelze rovněž vykládat bez dalších aspektů lidové kultury (tradice, nositel, kulturní paměť), ale také bez obecně uměleckého kontextu (scéna X hlediště, autorské vyjádření či licence, umělecké postupy formální i obsahové), a nakonec také bez vlivu dobových masmédií a komerce. Studovat jevy v kultuře člověka lze bez ohledu na folklorismus, vykládat některé ze zachycených projevů však musíme s ohledem na něj.*“²³

---

²¹ PAVLICOVÁ, Martina: „Etnologie a world music (Úvahy o soudobém předmětu studia lidové hudební tradice)“. In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou 2003, s. 21.

²² BAUSINGER, Hermann: „Folklorismus‘ jako mezinárodní jev“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 3–4, 1970, s. 219. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://na.nulk.cz/1970/3-4/Nr.html#04>>.

²³ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: „Folklor, folklorismus a etnokulturní tradice. Příspěvek k terminologické diskuzi“. In: BLAHUŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie –*

Závěrem zmiňme z pohledu Lucie Uhlíkové – se zřetelem na výše nastíněnou problematiku – několik poznámek k hudební produkci: „*Vedle spontánních hudebních aktivit, které funkčně spadají do oblasti lidové kultury (dřívější terminologii), patří většina hudební produkce zpracovávající folklorní materiál do oblasti folklorismu. Zde odlišujeme dva odlišné jevy. Jeden je totožný nebo velmi podobný tomu, co chápeme jako hru lidových muzikantů – improvizované přehrávání písní s více či méně domluvenou harmonizací bez jakéhokoliv autorského záměru. Tento druh produkce je většinou spojen s nejrůznějšími druhy společenské zábavy (taneční a zpěvní příležitosti). Druhý charakterizuje individuálně odlišný, vědomý tvůrčí přístup k folklornímu materiálu. V této oblasti rozlišujeme tři různé tendence: 1. rekonstrukce tzv. autentického znění, 2. jednoduché či složitější stylizace folkloru s větším či menším autorským záměrem (sem patří i sféra dechovek), 3. překračování hudebních žánrů, jejich prolínání se snahou zpřístupnit folklor co nejširším vrstvám současných posluchačů. Všechny tři přístupy se v českých zemích uplatňují již po několik desítek let a všechny mají své místo i funkci. První dva mají širší dopad hlavně v rámci folklorního hnutí, třetí směr oslovuje mnohem širší populaci, a zejména mladé lidi bez přímé vazby na tradiční folklor. [...]*“²⁴

---

současnost a terminologické otázky. Strážnice 2008, s. 52. Srovnej: HOLÝ, Dušan – SIROVÁTKA, Oldřich: „O folkloru a folklorismu. Terminologická rozprava na 14. etnomuzikologickém semináři ve Strážnici (19.–21. 11. 1984)“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 2, 1985, s. 78–79. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://na.nulk.cz/1985/2/Nr.html#01>>.

²⁴ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Od folkloru k folklorismu“. In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou 2003, s. 11–12. Srovnej: POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. Olomouc 2005, s. 16–17.

1.2 K instrumentální praxi (dějinné kontexty)

Jak již bylo řečeno, rozvoj instrumentální praxe tradiční hudby byl vždy velmi těsně spojen zvláště se zpěvem a tancem. K těmto účelům hudebníci tvořili různá uskupení. Na Moravě tomu samozřejmě nebylo jinak.²⁵

Za nejstarší ryze instrumentální seskupení bývá považováno spojení píšťaly s bubínkem. V Evropě se běžně vyskytovalo od 11. až do počátku 17. století.²⁶ Velmi rozšířeným doprovodným nástrojem na valné části území Moravy a Slezska (viz Obrázek 1) byly gajdy,²⁷ ke kterým se později přidával houslista. Houslista měl na starosti přednes hlavní melodie a gajdoš ji tzv. *cifroval* (zdebil). Tzv. *gajdošská dvojka* se udržela ve Slezsku až do padesátých let 20. století. Od 18. století se na Slovácku začalo objevovat obsazení dvou houslí a gajd. V tomto případě druhé housle, zvané *kontry*, doplňovaly harmonickou stránku hry a současně zdůrazňovaly rytmus. Jinde byly gajdy postupně nahrazeny malým

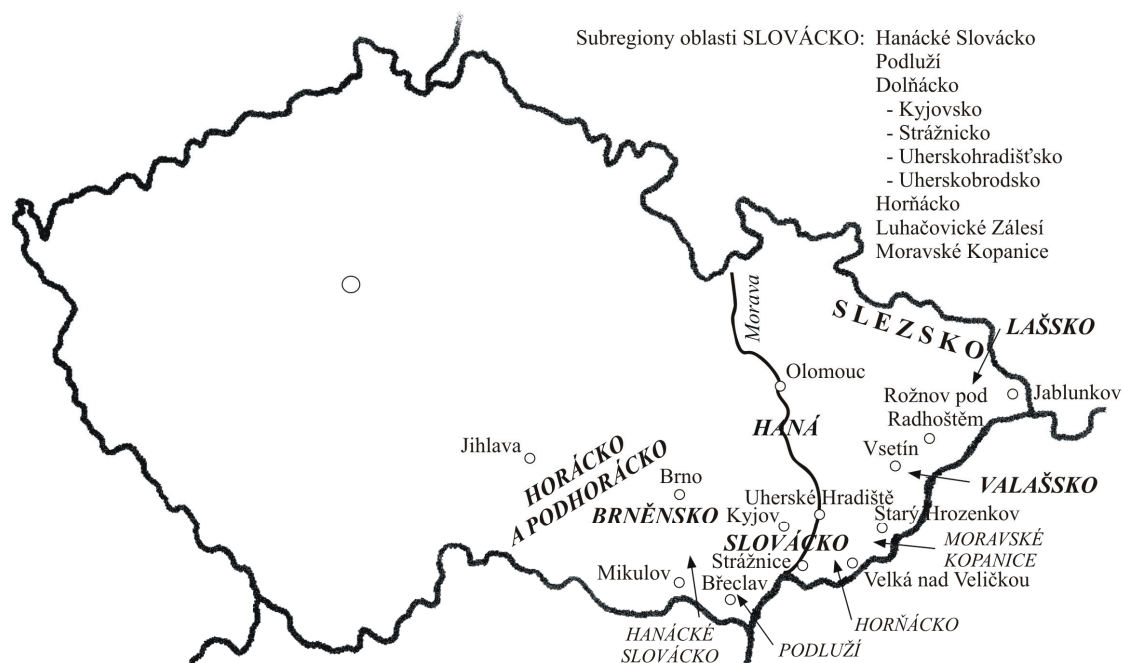
---

²⁵ Při popisu oblastí Moravy text vychází z tzv. *etnografické rajonizace*, způsobu územního členění, které je charakteristické pro studium či výklad problematiky týkající se tradiční kultury (v rámci českých zemí platí hlavně pro období 17.–20. století). Obraz tohoto dělení má ale z pohledu vědy spíše abstraktní charakter a nemá mnoho společného s dělením na oficiální administrativní celky. Výraznými kritérii, která osvětlují mechanismy vzniku etnografických oblastí, jsou především jazyk, respektive nářečí, lidový oděv (kroj) a lidové stavitelství, výjimečně se porovnávají fenomény i z oblasti duchovní a sociální kultury. V současnosti jsme ovšem svědky jistého stírání mnohých etnokulturních zvláštností (třeba v procesu sociální a kulturní integrace národa – např. pod vlivem vzdělání dochází k zániku dialektu, ale pozice národního jazyka sílí atp.). Přesto i v dnešní době má smysl sledovat a porovnávat tradiční kulturu z tohoto naznačeného aspektu. Toto hledisko je možné především díky organizovaným folklorním souborům a skupinám, jejichž hlavním ideovým záměrem je udržení a zachování původních projevů tradiční kultury. Viz k tématu JERÁBEK, Richard: „Etnografická diferenciacie“. In: FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. Praha 1997, s. 193–201.

²⁶ VETTERL, Karel: „Lidová hudba“. In: MACEK, Josef (ed.): *Československá vlastivěda. Díl III. Lidová kultura*. Praha 1968, s. 351.

²⁷ V podstatě stejný nástroj jako dudy. Existuje mnoho variant jak laděním, tak i konstrukcí.

cimbálem (viz 1.3.1), který z dnešního hlediska umožnil bohatší způsob harmonizace. Zánik této tzv. *gajdošské muziky* nastal přibližně v polovině 19. století nejdříve v oblasti západní Moravy a na Hané, na východní Moravě zanikla o pět desetiletí později.²⁸

Obrázek 1: Mapa České republiky s vybraným nástínem etnografické rajonizace Moravy

V tomto tradičním prostředí hrávaly také smyčcové kapely, zvané *hudecké*, obvykle ve složení první housle (zvané *prim*) a kontry, nebo první housle, jedny až dvoje kontry a (malá) basa.²⁹ Počátkem 18. století doplnil v některých oblastech hudeckou sestavu malý cimbál, obdobně i klarinet.³⁰ V závěru 19. století se v tomto uskupení objevily další housle zvané *terc* (druhé housle

²⁸ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Nástrojová seskupení“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 295–296.

²⁹ „Malá basa“ byla obdobou (s rozdílným laděním) dnešního violoncella, později ji plně nahradila „velká basa“ (kontrabas).

³⁰ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Cimbálové muziky na Moravě“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 6.

doprovázející v terciích) a viola.³¹ Ve složení prim, kontry, klarinet a basa vystupovala kupříkladu hornácká kapela na *Národopisné výstavě československé* v Praze v roce 1895: „*Primáš hrál bohatě zdobenou melodii, klarinetista druhý melodický hlas, harmonickou výplň a rytmickou stránku zajišťovaly kontry a basa. V jiných případech střídal housle ve vedoucí melodii klarinet [...]. Pro hru kontráše a basisty byl typický dvojsmyk, tzv. duvaj, nepřerušovaný smyk nahoru a dolů se zdůrazněním sudých dob, a melodické, lineární vedení doprovodných hlasů, u kontrů s používáním paralelních postupů v terciích, kvartách a kvintách.*“³²

Zvláštností pouze z česko-německé oblasti v okolí města Jihlavy byly tzv. *skřipkařské muziky*, složené ze tří až osmi skřípek³³ a jednoho skřipkařského basu. První zpráva o nich je dochována z roku 1804. Zanikly v období druhé světové války, kdy začaly přibírat další nástroje jako harmoniku, klarinet či křídlovku.³⁴

Hráči tradiční hudby byli v minulosti především samouky, většinou neměli ani základní hudební vzdělání, často jim chyběla i elementární znalost not. Svě umění získávali zvláště poslechem zkušenějších muzikantů a postupným zapojováním do hry kapely. Hudební a technická úroveň hráčů se zvýšila až ve druhé půli 19. století, ve spojitosti se službou u vojenských dechových kapel. Navrátilci z vojenské služby svými nabytými hudebními znalostmi převyšovali běžné vesnické hráče, navíc přinášeli nové nástroje a dobově populární repertoár. Zvukově silnější dechové hudby v některých oblastech zcela vytlačily do té doby

---

³¹ VETTERL, Karel: „Lidová hudba“. In: MACEK, Josef (ed.): *Československá vlastivěda. Díl III. Lidová kultura*. Praha 1968, s. 362.

³² UHLÍKOVÁ, Lucie: „Nástrojová seskupení“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 296.

³³ Podomácku vyráběný dvou až čtyřstrunný smyčcový nástroj.

³⁴ KURFÜRST, Pavel: *Hudební nástroje*. Praha 2002, s. 763–765.

oblíbené hudecké muziky (hlavně na Slovácku), jejichž poslední místa uplatnění představovaly až do první světové války chudší horské oblasti.³⁵

V šedesátých až osmdesátých letech 19. století se na vesnicích a malých městech rozmohly i kapely smíšené. Tzv. *štrajch* se vyskytoval v různém obsazení smyčcových (zvláště housle, viola, basa) a dřevěných dechových nástrojů (klarinet, flétna), časem přibyly i nástroje žesťové a buben. Instrumentální složení těchto souborů kopírovalo tehdy velmi rozšířené a oblíbené vojenské kapely. Historie štrajchu skončila v padesátých letech 20. století.³⁶

Vedle zmíněných tradičních seskupení se od konce 19. století na venkově a malých městech vytvářely sestavy rozličného složení, sloužící k provozování živé hudby při různých slavnostních příležitostech (jubilea, svatby, masopust, jarmark atp.). Kapela tohoto typu – tzv. *šraml*³⁷ – se většinou skládala z běžně dostupných nástrojů jako housle, harmonika, rytmické nástroje, kytara, flétna, saxofon a mnoha dalších.³⁸

---

³⁵ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Nástrojová seskupení“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 298–299.

³⁶ KURFÜRST, Pavel: „Sestavy nástrojů tradiční hudby“. In: BROUČEK, Stanislav – JAŘÁBEK, Richard (ed.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha 2007, s. 895.

³⁷ Výraz *šraml* (z německého *Schrammelmusik*), někdy též užívaný v hanlivém kontextu, původně označoval pololidovou hudbu vídeňských kaváren a hospod, pojmenovanou po zdejších bratřech Johannu a Josephu Schrammelových, kteří v roce 1878 vytvořili trio ze dvou houslí a kytary. O šest let později ansámbl rozšířili o klarinet (v roce 1891 nahrazen harmonikou). Viz „Was ist Schrammelklang“ [online]. *Schrammel.Klang.Festival*. Dostupný z WWW [cit. 24. srpna 2011]: <<http://www.schrammelklang.at/WasIstSchrammelKlang.php>>.

³⁸ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Nástrojová seskupení“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 300.

1.3 Cimbálová muzika

Současné povědomí týkající se využívání a prezentace hudebního folkloru na Moravě je v nemalé míře úzce spojeno zvláště se seskupením tzv. *cimbálové muziky*. Historie tohoto uskupení je ovšem relativně nedlouhá.

1.3.1 Historické a teritoriální vymezení

Dnešní podobu cimbálové muziky předurčily již zmíněné tradiční sestavy s malým přenosným cimbálem,³⁹ jež hrávaly ještě před první světovou válkou na Valašsku. Ovšem původní malý cimbál zde později nahradila harmonika, a to jak díky své jednodušší přenosnosti, tak i pravděpodobně díky praktičtější stabilitě ladění. Tradiční cimbalisté se ale ojediněle vyskytovali ještě ve třicátých letech 20. století na Kyjovsku a Ždánicku. Zajímavostí je, že například muzikanti na Hornácku malý cimbál nikdy nepřijali.⁴⁰

---

³⁹ *Cimbál* (z řeckého *kymbalon*, anglicky *dulcimer*, německy *Hackbrett*) je úderný strunný nástroj s dlouhou historií a vývojem, jehož struny rozezníváme prsty, plektry, tyčinkami nebo paličkami. Typický je pro něj lichoběžníkový tvar rezonanční skříně a kobylky dělicí několikásborově tažené struny na více tónů. Za přímého předchůdce malého cimbálu jsou považována středověká *psalteria*, která byla prakticky až do závěru 17. století užívána beze změn. Teprve rekonstrukce Pantaleonem Habenstreitem roku 1690 přinesla systém dělicích kobytek a rozšíření tónového rozsahu. Od této doby se hovoří o (malém) cimbálu. Další změna proběhla pak roku 1792, kdy kapelník Zimmermann rozmístil duše pod dělicí kobylky, čímž se mu podařilo zpevnit tělo nástroje a zároveň dosáhnout silnějšího zvuku. Malý cimbál byl uzpůsoben ke hře za chůze zavěšením popruhu za krk a opřením o břicho. Ovšem vzhledem k jeho vyšší váze byl v praxi častěji pokládán na stůl, popřípadě hudebníkovy nohy. Viz KURFÜRST, Pavel: *Hudební nástroje*. Praha 2002, s. 447–451. Srovnej: ADAMICOVÁ, Veronika: „Dvě kapitoly z historie cimbálu“. *Opus musicum*, č. 2, 2004, s. 18–22; KUNZ, Ludvík: *Die Volksmusikinstrumente der Tschechoslowakei*. Leipzig 1974, s. 59–65.

⁴⁰ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Cimbálové muziky na Moravě“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 6.

Nynější cimbálové muziky využívají jako svůj dominantní nástroj již velký (chromatický) cimbál. V roce 1866 jej zkonstruoval v rozsahu D–e3 a postavil na čtyři opěrné nohy (inspirován malým cimbálem) český rodák žijící v Budapešti, Josef Václav Schunda (1845–1923). V roce 1874 doplnil nástroj dvěma pedály ovládanými dusítky a zvětšil jeho rozsah na C–f³.⁴¹ Schundův cimbál si brzy oblíbily cikánské kapely působící v budapešťských kavárnách. Tato žádaná sdružení s repertoárem tzv. novouherské hudby, především virtuózních čardášů, později působila v mnoha větších světových městech (Viedeň, Praha ad.) a hodně se zasloužila o úspěšnou propagaci tohoto nástroje. Už na počátku 20. století se

---

⁴¹ Poslední významnější inovaci cimbálu uskutečnil v Maďarsku slovenský rodák z Kvetné Lajos Bohák (1870–?). Roku 1896 úspěšně představil pozměněnou verzi Schundova nástroje (původně se sám vážně zajímal o práci ve firmě Schunda, ale byl odmítnut), u něhož podstatně vylepšil především pedalizační systém. V roce 1900 si otevřel vlastní dílnu a ještě před začátkem první světové války se stal Schundovým velkým konkurentem. Ten později uznal Bohákův přínos a začal jeho konstrukční novinky využívat i ve své výrobě. Dnešní velké cimbály jsou tak ve své podstatě variacemi na práce Josefa Václava Schundy nebo Lajose Boháka. V České republice se v současné době věnuje výrobě cimbálu např. Jiří Galuška z Ostrožské Nové Vsi, Vladimír Holiš (firma HOLAK) z Kozlovic či Pavel Všianský z Brna. Viz SKÁLA, Daniel: „Cimbál a jeho využitelnost v umělé hudbě v rámci České republiky“ [online]. *Webová konference KHV PdF OU*. Dostupný z WWW [cit. 22. září 2010]: <<http://konference.osu.cz/khv/2009/file.php?fid=20>>. V anglickém překladu se pro tento typ cimbálu užívá výraz (na rozdíl od českého vymezení cimbálu adjektivem „velký“ nebo „malý“) *cimbalom*, jakožto přejaté pojmenování z maďarštiny. Srovnej: KETTEWELL, David: „Dulcimer“ [online]. *Oxford Music Online*. Dostupný z WWW [cit. 30. října 2011]: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/08294>>. V německy psané literatuře je situace složitější. Lze se setkat např. s výrazy *großes Hackbrett*, *Pedalhackbrett*, *Zymbal* či *Cimbalom*. Vzhledem k tomu, že poslední zmíněné pojmenování bylo užito i v slovníkovém heslu „Volksmusik“, zpracovaném ve významné německé hudební encyklopedii *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, bude v dalším textu přejato právě v této podobě. Viz BRÖCKER, Marianne: „Volksmusik“. In: FINSCHER, Ludwig (ed.): *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*. Sv. 9, Sy–Z. Kassel 1998, s. 1742.

začala hra na tento instrument vyučovat na budapeštské konzervatoři. Velmi rychle získal oblibu po celé Evropě, dokonce i v Americe.⁴²

Na Moravu se první velký cimbál dostal pravděpodobně roku 1910 díky Josefu Orságovi-Vraneckému st. (1866–1939) z Nového Hrozenkova,⁴³ významnému vzdělanému buditeli místního folklorního hnutí.⁴⁴ Ve větší míře pak přes Slovensko až v třicátých letech 20. století (např. ve Strážnici byl zaznamenán v roce 1934, na Hornácku o rok později).⁴⁵ Velkou měrou na tom měla zásluhu muzika slovenského primáše Samka Dudíka (1880–1967), která jezdila hrát na Moravu již v dobách Rakousko-Uherska.⁴⁶ Zpočátku ovšem nebylo mnoho hráčů, kteří by nový typ cimbálu ovládali, což bylo dáno ale spíše faktem, že byl finančně příliš nákladný a tím i relativně nedostupný.

Ke skutečnému rozvoji velkých cimbálových muzik došlo až ve čtyřicátých a padesátých letech 20. století s organizovaným folklorním hnutím, tedy s projevy folklorismu – „*se vznikem různých slováckých nebo valašských krúžků, souborů písní a tanců (folklorních souborů), či samostatných amatérských i profesionálních cimbálových muzik a orchestrů lidových nástrojů*“.⁴⁷ Dnes se s pěstováním tradice cimbálové muziky můžeme setkat takřka na celém území Moravy.

---

⁴² KURFÜRST, Pavel: *Hudební nástroje*. Praha 2002, s. 453.

⁴³ „*Napsal německy do Budapešti výrobci Schundovi. Dostal českou odpověď, pedálový cimbál i školu pro samouky.*“ Viz SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín 2007, s. 87.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ UHLÍKOVÁ, Lucie: „*Nástrojová seskupení*“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 302.

⁴⁶ PLOCEK, Jiří: *Hudba středovýchodní Evropy*. Praha 2003, s. 46.

⁴⁷ UHLÍKOVÁ, Lucie: „*Nástrojová seskupení*“. In: JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice – Brno 2000, s. 302.

1.3.2 Nástrojové obsazení

Obsazení cimbálových muzik bývá relativně různé, obvykle uzpůsobené buď možnostem souboru, někdy také konkrétním potřebám prováděných skladeb. V tradičním pojetí se formace nejčastěji skládá z prvních houslí (prim), druhých houslí (terc), třetích houslí, popřípadě obligátních houslí (obligát), klarinetu, cimbálu, houslových nebo violových kontrů (kontry) a kontrabasů. V nejzákladnější „úsporné“ pětičlenné sestavě⁴⁸ se pak vypouští krom třetích a obligátních houslí buď klarinet, nebo druhé housle (ve výsledku soubor tvoří např. *prim, terc* nebo *klarinet, cimbál, kontry* a *kontrabas*). Výjimkou nejsou ani vícečlenné muziky, které nejčastěji vznikají zdvojováním jednotlivých partů. Stejně tak je u některých seskupení specifické užívání méně obvyklých nástrojů jako violoncello,⁴⁹ zobcová flétna, příčná flétna, gajdy aj. Kromě toho některé cimbálové muziky používají k obohacení svého instrumentáře hudební nástroje lidového původu⁵⁰ – například ochlebky,⁵¹ grumle,⁵² různé píšťaly, zvonce, drobné bicí nástroje a mnoho dalších.⁵³

---

⁴⁸ V některých případech se setkáváme i se seskupeními menšího počtu hráčů, např. dvou (prim, cimbál), tří (prim, cimbál, kontry atp.), i čtyř, často narychlo domluvených k příležitostné akci, mnohdy v duchu finančního přilepšení muzikantů. Ovšem vzhledem k již tak výraznému ochuzení harmonické a zvukové stránky projevu lze jen stěží považovat takovou kapelu za plnohodnotnou cimbálovou muziku.

⁴⁹ I když u violoncella jde spíše o obdobu již zmíněné původní „malé basy“.

⁵⁰ Problematikou definice „lidový hudební nástroj“ se v poslední době mj. zabýval Jiří Höhn ve své diplomové práci obhájené na Katedře muzikologie FF UP v Olomouci v roce 2008. Viz HÖHN, Jiří: *Hudební nástroje ve sbírkách Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici*. Olomouc 2008, s. 31–36. Obdobně se tématu věnoval v obhájené diplomové práci z roku 1980 na tehdejší Katedře hudební vědy a výchovy FF UP v Olomouci i Jiří Pavlica. Viz PAVLICA, Jiří: *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ*. Olomouc 1980, s. 19–31.

⁵¹ Jednoduché dlabané housle.

⁵² *Grumle* je charakteristická jemným bzučivým zvukem. V kovovém rámečku (v Asii se vyrábí

1.3.3 Stručná charakteristika jednotlivých postů

Pokud nahlédneme do organizační struktury hudebního projevu cimbálové muziky (ukázkově viz výše „tradiční formace“), zjistíme, že duší celého souboru je hráč na pozici prvních houslí – tzv. *primáš*. Na jeho kvalitách a improvizčních schopnostech většinou závisí celkový umělecký výkon uskupení. Měl by být přirozenou autoritou, svým vedením, obdobně jako dirigent, udává způsob hry (nástupy, tempo, dynamiku atd.).⁵⁴ Druhý houslista (tzv. *tercáš*) hraje druhý hlas k melodii primáše. Jeho úkolem je neustálá přizpůsobivost k prvním houslím i v těch nejjemnějších odstínech hry, to znamená při změnách tempa, dynamiky, výrazu atd. Z toho vyplývá, že by měl být na stejné technické úrovni jako primáš. Třetí houslista hraje třetí hlas k doplnění celého trojzvuku. Hráč na pozici obligátních houslí pak hraje jednoduchou nezdobenou melodií, mnohdy o oktávu níž.⁵⁵ Klarinetista by měl

---

i například z bambusu), který tvarem připomíná podkovu či řecké písmeno omega, je vsunuta lamela, jež po rozkmitání prstem vydává slabý základní tón. Pokud se konec rámečku vloží mezi přední zuby (nebo jen mezi rty), tón se lehce zesílí a pomocí špulení rtů, tvarování ústní dutiny apod. lze jeho výšku měnit a zahrát tak méně náročnou melodií. Viz MARKL, Jaroslav: Lidové hudební nástroje v Československu. Praha 1979, s. 12.

⁵³ Srovnej: UHLÍKOVÁ, Lucie: „Cimbálové muziky na Moravě“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 8.

⁵⁴ Jiří Pavlica v knize *Primáš Jaroslav Václav Staněk* charakterizoval, čím by měl primáš být: „*Primáš je prvním houslistou sdružené nástrojové hry a předpokládá se tedy, že i nejlepším instrumentalistou. Měl by být současně dirigentem, na jehož gesto reagují ostatní hudebníci. Měl by být i skladatelem, který (slovy Janáčkovými) ,okorává melodii ciframi...‘. A v neposlední řadě by měl být i psychologem a dramaturgem při improvizované zábavě tváří v tvář posluchačům, zpěvákům a tanečnickům.*“ Viz PAVLICA, Jiří: „Primáš Staněk“. In: JILÍK, Jiří a kol.: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Uherské Hradiště 1998, s. 21.

⁵⁵ Pokud je hudební materiál v houslové sekci rozepsán v plném trojhlasu, není pozice obligátních houslí považována za nutnou. V případě dvouhlasé úpravy hrával dříve jednoduchou nezdobenou melodií místo hráče obligátních houslí i například třetí houslista, ale oproti němu s drobnou výjimkou, kdy místy vybočoval i do trojhlasu (i když většinou jen na konci fráze, např. v závěru D–T).

být tónově a technicky vyspělý hráč, neboť využití tohoto nástroje díky jeho velké melodické pohyblivosti je zjevné v sólových partiích, zvláště v bohatém zdobení melodie. V roli doprovodného nástroje pak spojuje melodii v jeden plynulý celek.⁵⁶ Harmonicko-rytmický doprovod mají na starosti houslové či violové kontry (tzv. *kontráši*) a kontrabasista (tzv. *basista*). Pro ně je důležité nemalé rytmické cítění a bezpečné používání zvláště základních harmonických funkcí. Cimbalista pak v uskupení figuruje jako spojovací element mezi nástroji melodickými a skupinou harmonicko-rytmického doprovodu, protože jeho způsob hry zasahuje jak do sólových, tak i doprovodných pasáží.⁵⁷

1.3.4 Z dnešního pohledu (inspirační zdroje, specifika, vývojové tendence)

Hlavními inspiračními zdroji cimbálových muzik zůstává stále hudebně folklorní materiál. S tím souvisí i způsob vyjádření, který různé kapely upřednostňují. Některé se snaží o tzv. autentický projev, jiné o návrat k starším lidovým hudebním nástrojům. Ovšem můžeme se setkat i s fúzí folkloru s dalšími hudebními žánry jako např. s folkem,⁵⁸ rockem či jazzem nebo ojedinele i s velmi výrazným odklonem od sféry tradiční hudby.⁵⁹

---

⁵⁶ Ke stylu hry klarinetisty se vyjádřil Jiří Pavlica ve své diplomové práci *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ: „Klarinetu se hodně využívá jako sólového nástroje (většinou si klarinetista vytváří variace na danou melodii). Zde nelze nevidět opět vliv uherských kapel, kde byl využíván následující tradiční postup. (Především při interpretaci rychlých čardášových písní). První sloku písně zahrál primáš, ve druhé sloce si vytvořil variace na danou melodii, ve třetí sloce zahrál např. variace cimbál, v další pak klarinet, na závěr opět primáš, přičemž bylo typické neustálé zvyšování tempa, to vše za doprovodu basy, cimbálu a konter. [...]*“ Viz PAVLICA, Jiří: *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ*. Olomouc 1980, s. 92.

⁵⁷ ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na Lidových školách umění*. Brno 1969, s. 23.

⁵⁸ Viz např. cimbálová muzika Hradišťan s Jiřím Pavlicou a jeho spolupráce s Vlastou Redlem, skupinou AG Flek, Spiritual kvintetem a mnoha dalšími.

V minulých desetiletích hrál zásadní úlohu ve vymezení identity valné části cimbálových muzik příklon k národopisné oblasti, v níž muzika působila a jejíž písně tvořily důležitou součást jejího repertoáru, často také lidový oděv (kroj), jež při vystoupeních užívala. Dnes cítíme jisté stírání těchto hranic, ač u mnoha souborů jsou tyto atributy stále zohledňovány. Svoji roli sehrávají i samotné cíle, jež si cimbálové muziky kladou ve své působnosti. Některé v činnosti navazují na odkaz idejí folklorního hnutí s úmyslem udržet nastolenou tradici, jiné jdou za vidinou komerčního využití nebo koncertního uplatnění s touhou umělecky vyniknout, další hrají pro potěšení vlastní a svých přátel, jiné chtějí spolupracovat s tanečními soubory, různými institucemi atp. Z toho plyne i široká škála různých vystoupení, jimiž se cimbálové muziky na veřejnosti prezentují.⁶⁰

Jedním z nejvýznamnějších činitelů v růstu interpretační kvality cimbálových muzik na Moravě je hudební vzdělání. Oproti průkopníkům folklorního hnutí ze čtyřicátých až šedesátých let 20. století jsou dnešní hráči svými znalostmi a schopnostmi na podstatně vyšší úrovni. Jak poznamenala Lucie Uhlíková: „[...] nejde jen o neustále se zvyšující technickou úroveň jednotlivých muzikantů (běžně se na půdě folklorního hnutí setkáváme také s absolventy konzervatoří či vysokých hudebních škol), ale zejména o klasické hudební vzdělání, které ovlivňuje jejich hudební slyšení, způsob improvizace, zdobení melodie, harmonizaci a především samotnou autorskou práci s folklorním materiálem.“⁶¹ Samozřejmě je myšleno v prvé řadě základní umělecké školství, které se podílí na formování budoucích muzikantů již od útlého dětství. S tím je spojeno také lepší nástrojové vybavení a z toho plynoucí jiný zvuk soudobých cimbálových

---

⁵⁹ Jedním z takových představitelů je cimbálová muzika RÉVA, která prezentuje např. vlastní úpravy písní od skupin Beatles (*Yesterday*), Pink Floyd (*Wish You Were Here*) nebo z artificiální hudby skladeb Bedřicha Smetany (*Vltava*) či Antonína Dvořáka (*Humoreska*).

⁶⁰ UHLÍKOVÁ, Lucie: „Cimbálové muziky na Moravě“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 7–9.

⁶¹ Tamtéž, s. 8.

muzik oproti jejich předchůdcům.⁶² S poukázáním na podstatný vklad hudebního vzdělávání ve vývoji cimbálových muzik je nakonec vedena i tato práce. Ta je věnována dětské cimbálové muzice s profesionálním vedením, jejíž působnost je spjata s význačnou oblastí folklorního hnutí na Moravě – Uherskohradištskem (viz další kapitola).

---

⁶² Ovšem tento fakt je dán přirozeným vývojem. V obdobných konotacích bychom jistě mohli zmiňovat i další příklady v rámci jiných uskupení.

2 UHERSKOHRADIŠŤSKO

Cílem této kapitoly je podat v nástinu popis Uherskohradištska v souvislosti s vývojem instrumentálního uskupení cimbálové muziky. Se zřetelem na kontinuitu textu je proto výběrově akcentována charakteristika teritoria s ohledem na již naznačenou problematiku.

2.1 Etnografické a geografické vymezení

Území Uherskohradištska náleží v rámci etnografické rajonizace do rozsáhlé národopisné oblasti *Slovácko*, úžeji pak do jeho nížinné podoblasti *Dolňácko* (odtud také tzv. *Uherskohradištské Dolňácko*).⁶³ Jde o rovinatý kraj s úrodnými poli, loukami a zbytky lužního lesa, rozkládající se po obou březích středního toku řeky Moravy a dolního toku Olšavy, jenž se táhne přes Uherské Hradiště, Staré Město až po Napajedla.⁶⁴ Po levém toku řeky Moravy leží (výběrem) obce Topolná, Babice, Kněžpole, Bílovice a Huštěnovice, směrem na jih se rovinná oblast rozšiřuje do dolního Pomoraví. Po pravém toku řeky Moravy se v blízkosti či přímo v podhůří Chřibů nalézají obce Jankovice, Kudlovice, Traplice, Jalubí, Modrá, Velehrad, Tupesy, Zlechov, západněji pak obce v okolí Buchlovic. Poblíž střední části Uherskohradištska se nachází Staré Město, Kunovice, Podolí nebo

---

⁶³ Z hlediska etnografie se respektuje i spojení pojmu Dolňácko (odvozený protiklad k názvu Hornácko) s městskými středisky – tj. Kyjovem, Strážnicí, Uherským Hradištěm a Uherským Brodem – tedy „Kyjovské Dolňácko“, Strážnické Dolňácko“ „Uherskohradištské Dolňácko“ a „Uherskobrodské Dolňácko“, jež jsou takto vnímány přímo jako samostatné subregiony oblasti Slovácko. Srovnej: JEŘÁBEK, Richard: „Etnografická diferenciacie“. In: FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. Praha 1997, s. 197–198.

⁶⁴ Srovnej: JANČÁŘ, Josef: „Lidová kultura“. In: NEKUDA, Vladimír (ed.): *Uherskohradištsko*. Brno – Uherské Hradiště 1992, s. 318.

Popovice, svébytným centrem oblasti je město Uherské Hradiště,⁶⁵ rozléhající se v údolní rovinnaté nivě severní části Dolnomoravského úvalu.⁶⁶

2.2 Hudebně folklorní souvislosti

Výraznější zájem o tradiční kulturu zaznamenáváme na Uherskohradištsku⁶⁷ (a stejně tak na celém Slovácku) už ve spojitosti se zvýšeným kulturně společenským a politickým ruchem poslední čtvrtiny 19. století. Využívání hudebního a slovesného folkloru mělo značný význam kupříkladu ve snahách počestit městskou správu v Uherském Hradišti či pro fungování českých spolků jako *Měšťanská beseda* (1867) nebo *Sokol* (1871). Výjimečnou roli v péči o tradiční kulturu zastávalo první české gymnázium na Slovácku (obdobně také první české noviny), založené v Uherském Hradišti v roce 1884. Na konci 19. století vynikla na Uherskohradištsku především činnost dvou osobností – profesora gymnázia Josefa Klvani (1857–1919) a místního redaktora Františka Kretze (1859–1929), výborného hudebníka pocházejícího z Blanska, jehož

---

⁶⁵ Z morfologického hlediska město představuje územní rovinu, kterou vyrovnaly náplavy řeky Moravy do nadmořské výšky 178–180 m. Směrem na západ se krajina mírně zvedá do výšky 205 m, na východní straně je vymezena výškovým bodem 230 m n. m. Celková plocha katastru města činí 2 127 ha. K 1. lednu 2006 žilo v centru a všech městských čtvrtích (tj. Mařatice, Rybárny, Jarošov, Míkovice, Sady a Vésy) celkem 26 131 obyvatel. Viz ŠIBOROVÁ, Jitka: „O Uherském Hradišti – Město“ [online]. *Město Uherské Hradiště*. Dostupný z WWW [cit. 2. ledna 2010]: <<http://www.mesto-uh.cz/cms/obecne/vseobecne>>.

⁶⁶ HUBÁČEK, Josef – ZEMEK, Metoděj: „Příroda a město“. In: VERBÍK, Antonín – ZEMEK, Metoděj (ed.): *Uherské Hradiště – dějiny města*. Brno 1981, s. 14.

⁶⁷ Na tomto místě zmiňme alespoň výběr z dostupné literatury, jež se zabývá širšími (dějinnými) hudebně kulturními souvislostmi Uherskohradištska. Viz např. JANČÁŘ, Josef: „Hradištská ohlédnutí“. In: ČOUPEK, Josef a kol.: *Uherské Hradiště: královské město na řece Moravě*. Uherské Hradiště 2007, s. 319–346; ŠTĚDRŮŇ, Miloš: „Hudební topografie jihovýchodní Moravy“. In: NEKUDA, Vladimír (ed.): *Uherskohradištsko*. Brno – Uherské Hradiště 1992, s. 379–384.

učitelem z gymnaziálních studií v Brně byl známý sběratel lidových písní František Bartoš.⁶⁸

V roce 1912 byl v Uherském Hradišti založen tzv. *Slovácký krúžek*, jakožto volné sdružení milovníků lidových písní a tradiční instrumentální hudby.⁶⁹ Stejně jako v jiných městech, i zde ovlivňovali dění v krúžku absolventi pražských a brněnských škol, kteří měli zkušenosti ze stejných spolků, jež dříve navštěvovali v místech svých studií. Jádrem činnosti byl nácvik písní a tanců nejen ke společné zábavě, ale i k různým vystoupením na veřejnosti. Repertoár přitom vycházel hlavně z vydaných sbírek písní (viz např. i sběratelská činnost Valeše Lísy).⁷⁰ Tyto aktivity vedly mimo jiné k sjednocování reprodukčního stylu folklorního materiálu. Způsob přednesu určovali především nejlepší hudebníci, zpěváci a tanečníci.⁷¹ Jak uvedli Josef Jančář s Martinou Pavlicovou: „*Zatímco osou programů příležitostně vystupujících vesnických skupin byl některý zvyk a na něj navázaný sled písní a tanců, slovácké krúžky začaly*

---

⁶⁸ JANČÁŘ, Josef: „Lidová kultura“. In: NEKUDA, Vladimír (ed.): *Uherskohradištsko*. Brno – Uherské Hradiště 1992, s. 347.

⁶⁹ Vůbec první Slovácký krúžek byl založen v Praze roku 1896. Scházeli se zde studenti zejména z Uherskohradištska a Kyjovska, navštěvován byl ale i umělci ze spolku *Mánes* či profesory české univerzity. Slovácký krúžek byl poté založen i v Brně. Po vzoru pražského a brněnského krúžku vznikla tato sdružení také na Slovácku – např. v Kyjově (1909), ve Strážnici (1912), ve Starém Městě u Uherského Hradiště se před první světovou válkou zabýval podobnou činností spolek pokrokové mládeže, nazvaný *Horymír*. Viz JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice 1990, s. 9–12.

⁷⁰ Valeš Lísa (1867–1939), varhaník, učitel, významný sběratel lidové písně na Uherskohradištsku. Jedním z jeho učitelů byl také Leoš Janáček. Svou sbírku písní s názvem *Slovácké a lidové písně z Uh. Hradištska* (Přerov 1911, Kroměříž 1919) věnoval hudebnímu skladateli Vítězslavu Novákovi, k němuž ho vázalo přátelství.

⁷¹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice 1990, s. 12

*předvádět pásma písní a tanců jako samostatné pořady bez návaznosti na jejich původní funkci v životě vesnice.*⁷²

O osm let později vznikl v Uherském Hradišti spolek *Slovácký svéráz*, při kterém byla vytvořena první velká uherskohradištská hudecká muzika.⁷³ Její členové se ovšem scházeli spíše příležitostně a nemnoho veřejných vystoupení proběhlo převážně ve spolupráci s místním sdružením Sokola na jeho tábornických besídkách.⁷⁴

Mezi nejhornivější „krúžkaře“ patřil v době první republiky ale i po druhé světové válce doktor práv Ladislav Rutte (1893–1967), v jehož domě v Mařaticích se scházeli příznivci folkloru z celého Slovácka. V třicátých letech 20. století probíhala činnost Slováckého krúžku v Uherském Hradišti pod

---

⁷² Tamtéž. Tento rozvoj zájmu o tradiční kulturu (z počátku spíše v romantickém duchu) byl patrně inspirován Národopisnou výstavou československou z roku 1895, jež se uskutečnila v Praze. Josef Jančář k této události poznamenal: „*Od Národopisné výstavy československé [...] můžeme pak sledovat postupný rozvoj zájmu o lidovou kulturu a její využívání pro účely politické, společenské i kulturně výchovné.*“ Viz JANČÁŘ, Josef: „Lidová kultura“. In: NEKUDA, Vladimír (ed.): *Uherskohradištsko*. Brno – Uherské Hradiště 1992, s. 348. Jiří Severin v publikaci *Hráli jsme jak andělé* upozornil, že „tzv. lidové umění“ bylo ve zmíněném kontextu předváděno samozřejmě i dříve (např. v roce 1836 při příležitosti korunovace Ferdinanda V. bylo do Brna pozváno několik desítek krojovaných venkovanů, aby prezentovali některé národní specifčnosti). Viz SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín 2007, s. 18.

⁷³ Na Uherskohradištsku byly v té době velmi rozšířené především dechové kapely. Složitý průběh vzniku cimbálových muzik i jejich vztah k hudbám dechovým popsal na příkladu příběhů z Uherského Hradiště a okolí v publikaci *Hráli jsme jak andělé* Jiří Severin. Viz SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín 2007. Tématu dechové hudby na příkladu vybraných lokalit Uherskohradištska se věnovala i Martina Pavlicová ve své studii *Lidová kultura a její historicko-spoločenské reflexe (mikrosociální sondy)*, v kapitole „Dechová hudba jako dobová hudba lidová“. Viz PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová kultura a její historicko-spoločenské reflexe (mikrosociální sondy)*. Brno 2007, s. 41–53.

⁷⁴ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradištanu)*. Strážnice 1990, s. 14.

organizačním vedením pracovníka krajského soudu Aloise Buzrly, ředitele městské spořitelny Vladimíra Červinky, mladých lékařů uherskohradištské nemocnice a několika občanů města.⁷⁵ Hudebně instrumentální spolupráci zajišťovala především kmenová sestava hudecké muziky.

Jedním z mezníků, který předznamenal změny v krúžkařském prostředí, byla největší slavnost národopisu ve třicátých letech 20. století, konaná v Uherském Hradišti u příležitosti *Výstavy Slovácka* v roce 1937, již iniciovalo místní *Slovácké muzeum* (1914). Významnými okamžiky byla zvláště představení primáše Samka Dudíka s jeho cimbálovou muzikou. Pozdější primáš a jedna ze zakladatelských osobností souboru Hradišťan Jaroslav Václav Staněk (viz 2.3) na tuto chvíli zavzpomínal: „[...] *Poprvé jsem slyšel hrát muziku s vynikajícím primášem. I ostatní spoluhráči byli vynikající interpreti. Hráli slovácké a slovenské písně s obrovským vkusem a přednesem. [...] Samko byl také vynikající zpěvák a jeho kouzlo přecházelo rychle na všechny, kteří jeho kapelu poslouchali. [...] V té době, a zejména po výstavě, začala v Hradišti žít naplno muzika Slováckého krúžku.*“⁷⁶

2.3 Tradice cimbálových souborů

Na relativně pevných organizačních základech Slováckého krúžku v Uherském Hradišti vznikla na Uherskohradištsku v roce 1939 pravděpodobně první stabilní cimbálová muzika s velkým cimbálem.⁷⁷ Za její éru se v ní vystřídalo hned

---

⁷⁵ JANČÁŘ, Josef: „Hradištská ohlédnutí“. In: ČOUPEK, Josef a kol.: *Uherské Hradiště: královské město na řece Moravě*. Uherské Hradiště 2007, s. 333.

⁷⁶ STANĚK, Jaroslav, Václav: „Budu upřímný...“. In: JILÍK, Jiří a kol.: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Uherské Hradiště 1998, s. 69.

⁷⁷ Jiří Pavlica ve své diplomové práci *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ* uvedl, že velký cimbál tovární výroby si pořídil tehdejší člen Slováckého krúžku Otakar Juřík od hornáckých muzikantů (konkrétně od Josefa Kýra,

několik primášů – například Jaroslav Němec,⁷⁸ Jaroslav Lakosil, Vilém Zahradník (viz 2.3), František Hamada,⁷⁹ Jan Slováček (viz 2.3) či Jaroslav Václav Staněk. Dále v muzice působili kupříkladu Otakar Horký (klarinet), Jan Möller (kontrabas), Otakar Juřík (cimbál), František Vyhlíd (viola), Miroslav Píro (housle), Josef Vrzala (housle) a mnoho dalších.⁸⁰

Období druhé světové války znamenalo pro krúžky omezení jejich činnosti, protože veřejná vystoupení byla možná pouze na základě povolení úřadů. Velmi blízký vztah uherskohradištských obdivovatelů lidových písní a tanců k oblasti Hornácka dokládá zvláště památné představení cimbálové muziky Jožky Kubíka, které se uskutečnilo v roce 1943 v Měšťanské besedě. Z významných akcí

---

cimbalisty kapely Jožky Kubíka z Hrubé Vrbky). Viz PAVLICA, Jiří: *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ*. Olomouc 1980, s. 82. Jiří Severin v knize *Hráli jsme jak andělé* pak poznamenal, že v období první půle dvacátého století se na vesnicích Uherskohradištska cimbálové muziky tohoto typu nevyskytovaly. Viz SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín 2007, s. 45.

⁷⁸ Jaroslav Němec (1910–1992), doktor práv, v letech 1933–1936 primáš Slováckého krúžku v Brně. V době druhé světové války utekl před gestapem přes Francii do Velké Británie, kde poté působil jako vojenský prokurátor u československých jednotek (zde se stal spoluzakladatelem Slováckého krúžku v polním táboře Cholmondeley v Chesteru). Po válce se navrátil zpět do Československa, ovšem již v roce 1952 emigroval z politických důvodů do USA. Tady později zastával funkci prvního generálního tajemníka a posléze prezidenta *Československé společnosti pro umění a vědy* ve Washingtonu. Srovnej: RECHCÍGL, Miloslav: „Jaroslav Němec (1910–1992)“ [online]. *Czechoslovak Society of Arts & Sciences (SVU)*. Dostupný z WWW [cit. 6. října 2011]: <<http://www.svu2000.org/remembering/jaroslav-nemec/>>.

⁷⁹ František Hamada (nar. 1914) je i ve svých devadesáti sedmi letech aktivním členem (také jako primáš) kapely *Hudci Pondělníci*, jež vznikla v roce 1981 z „vysloužilých“ členů cimbálových muzik na Uherskohradištsku. Osobností Františka Hamady se zaobíral ve své diplomové práci obhájené na Katedře hudební výchovy PdF MU v Brně v roce 2006 Jiří Rohel. Viz ROHEL, Jiří: *František Hamada v kontextu vývoje lidové hudby na Slovácku*. Brno 2006.

⁸⁰ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradištanu)*. Strážnice 1990, s. 14–15.

Slováckého krúžku lze zmínit zvláště vystoupení ze závěru roku 1943 v Napajedlích či z počátku roku 1944 pro zaměstnance skláren v Květné. Ovšem s blížícím se koncem války ustrnul téměř veškerý kulturní život. Muzika krúžku se scházela už samostatně v uherskohradištském hotelu Fojta nebo *Městské hudební škole* (1939). Prvním veřejným představením cimbálové muziky po osvobození republiky se stal koncert na oslavě *Dne vítězství* 9. května 1945.⁸¹

V druhé půli čtyřicátých let 20. století se plně obnovila činnost nejen Slováckého krúžku v Uherském Hradišti, ale i ostatních podobných sdružení v okolí. Uherskohradištský krúžek se začal scházet ve *Veslařském klubu* (založen 1908), později v restauraci Koruna a hotelu Fojta. Jádrem byla stejná cimbálová muzika, jež vznikla v roce 1939. Její hráči byli také iniciátory navázání spolupráce s členy krúžků z Mařatic a Starého Města. Společně začali v letech 1945–1948 pořádat v hotelu Fojta pravidelná veřejná vystoupení, tzv. *besedy u cimbálu*, jež se staly posléze velmi populární.⁸²

V roce 1949, po sloučení Uherského Hradiště s Mařaticemi a Starým Městem,⁸³ se slovácké krúžky všech městských částí spojily a získaly vlastní klubovnu ve Smetanových sadech (zóna ve středu města), zvanou *Slovácká bída*. Tento okamžik výrazně ovlivnil osud uherskohradištského Slováckého krúžku, který následně prošel značnou transformací. Jak poznamenal Josef Jančář: „*Důsledkem tehdejších svárů o míru uměleckého ztvárnění a předvádění folkloru, tedy sporu zastánců tradice a inovace, byla přeměna Slováckého krúžku na Soubor lidových písní a tanců Hradišťan. Ten si ke svým vystoupením vybíral lidové písně a tance vyjadřující optimismus a činorodý vztah k životu. Aby byly zpolitizované folklorní pořady ideologicky ještě aktuálnější, tvořili někteří členové souboru nové písně propagované i rozhlasem a tiskem. Protože Hradišťan usiloval o scénickou*

---

⁸¹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice 1990, s. 15.

⁸² Tamtéž, s. 16.

⁸³ V roce 1990 se Staré Město opět osamostatnilo a o sedm let později bylo povýšeno na město.

*úpravu a uměleckou působivost interpretace prvků lidové kultury, byl dáván za vzor nově vznikajícím městským i vesnickým folklorním souborům. [...] Hradišťan (jako jeden z prvních) založil svůj dětský folklorní soubor Hradišťánek a dal tak příklad, jak zajistit dorost pro další rozvoj tohoto oboru umělecké činnosti.*⁸⁴

Padesátá léta 20. století byla prvním vrcholným obdobím Hradišťanu, zároveň také časem příchodu nových mladých hudebníků. U zrodu budoucích cimbálových muzik na Uherskohradišťsku byli také studenti místního gymnázia, na kterém cimbálovou muziku založil již v roce 1950 nově příchozí profesor a člen Hradišťanu Jan Slováček. Při Závodním klubu Soudů a prokuratur v Uherském Hradišti vznikla další cimbálová muzika, jejímiž členy se mimo jiné stali také hráči, jež dříve působili v uherskohradišťském Slováckém krúžku či později odešli z Hradišťanu. V průběhu padesátých let byla založena cimbálová muzika například také v Kunovicích, v Babicích nebo ve Starém Městě.

Největší rozmach cimbálových muzik na Uherskohradišťsku ovšem zaznamenáváme až od období šedesátých let 20. století.⁸⁵ Velkou měrou na tom má pravděpodobně zásluhu příklad souboru Hradišťan a zvláště výchova mladých muzikantů na tehdejší Lidové škole umění, respektive Základní umělecké škole Uherské Hradiště,⁸⁶ kde se jim zprvu v souboru školní cimbálové

---

⁸⁴ JANČÁŘ, Josef: „Hradišťská ohlédnutí“. In: ČOUPEK, Josef a kol.: *Uherské Hradiště: královské město na řece Moravě*. Uherské Hradiště 2007, s. 337–338. V roce 1954 byla vydavatelstvím Naše vojsko publikována část tvorby primáše Jaroslava Václava Staňka, jež přibližuje atmosféru tehdejší doby. Např. Staňkovy písně (slova i hudba) „Ej, červená hvězdičko“, „Přání Stalinovi“ ad. Viz MIŠUREC, Zdeněk (ed.): *Veselo, muziko, eště lepší bude*. Praha 1954, s. 160. Činnost Hradišťanu ovlivnila v tomto duchu i tvorba lidové básnířky a písničkářky Anežky Gorlové (1910–1993).

⁸⁵ Srovnej: SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. Zlín 2007, s. 56.

⁸⁶ V Uherském Hradišti působí od roku 2007 také *Slovácká základní umělecká škola*, kde se profesionálnímu vedení dětské cimbálové muziky několik let věnovala etnoložka a muzikoložka Zuzana Lapčíková. V současnosti kapelu vede houslista a pedagog (mj. zástupce koncertního

muziky věnoval člen Hradišťanu Jaroslav Čech, později na něj navázal jeho žák Pavel Štulír. Ti zde vytvořili významnou hráčskou základnu pro mnohé kapely (viz k těmto osobnostem a souboru v kapitole 3).

2.3 Významné etablované cimbálové muziky a jejich osobnosti

Na Uherskohradišťsku dnes působí celá řada cimbálových muzik.⁸⁷ Výběrem v dalším textu uvedeme profily alespoň těch, které jsou historicky nejvíce svázány s touto oblastí a podstatně zasáhly do místního folklorního hnutí.

Hradišťan (Cimbálová muzika Hradišťan)

Jednou z nejvýznamnějších a nejstarších cimbálových muzik na Uherskohradišťsku je *Hradišťan*. Kapela byla oficiálně založena (společně s tanečním uskupením) v roce 1950 v Uherském Hradišti. K výrazným osobnostem v jejích počátcích patřili první primáš Jaroslav Václav Staněk⁸⁸

---

mistra orchestru České filharmonie) Jiří Pospíchal. Na pobočce Základní umělecké školy Uherské Hradiště ve Starém Městě byla v roce 2008 založena další dětská cimbálová muzika, jejímž uměleckým vedoucím je učitel Radim Snopek (houslista cimbálové muziky Dolina, dříve také člen Vojenského uměleckého souboru Ondráš).

⁸⁷ V roce 2004 byl publikován katalog cimbálových muzik Zlínského kraje v odborné redakci Lucie Uhlíkové. Viz UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004. Viz také jeho elektronická verze v rámci webové prezentace Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně. Srovnej: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje* [online]. *Krajská knihovna Františka Bartoše*. Dostupný z WWW [cit. 6. října 2011]: <<http://www.kfbz.cz/cm/publ.php>>.

⁸⁸ Jaroslav Václav Staněk (1922–1978) byl výraznou osobností poválečného folklorního hnutí na Uherskohradišťsku a jedním z nejvýznačnějších primášů na Slovácku. Původně se věnoval učebnímu oboru hudební nástrojař, ovšem ze zdravotních důvodů v roce 1938 nastoupil do Školy uměleckých řemesel v Brně (kresba, malba). V letech 1945–1955 působil jako jevištní

a především cimbalista Jaroslav Čech, kteří nejvíce ovlivnili podobu souboru v padesátých a šedesátých letech 20. století, ale i pojetí tehdejší volnější prezentace hudebního a tanečního folkloru na scéně k propracovanějším kompozicím. V roce 1975 vystřídal na postu primáše Jaroslava Václava Staňka houslista a hudební skladatel Jiří Pavlica (od roku 1978 také jako umělecký vedoucí).⁸⁹ Pod jeho vedením se soubor postupně transformoval. Dramaturgie vychází z regionálních souvislostí, zohledňováno je umění tradiční kultury v širším kontextu. V průběhu doby se začala více prosazovat autorská tvorba inspirovaná folklorem, se snahou zachovat jeho filozofickou podstatu. Repertoárově kapela přesahuje i do jiných žánrů (např. fúze se skupinou AG Flek, Spirituál kvintetem a dalšími), spolupracuje s rozhlasem, televizí, filmem, předními soubory či sólisty. Účastní se domácích i zahraničních festivalů tradiční, alternativní, ale i vážné hudby. Hradišťan natočil 30 stěžejních nosičů, na mnoha dalších spolupracoval. Hlavní náplň práce tvoří koncertní činnost, čítající přes 150 vystoupení ročně.⁹⁰ Mimo Jiřího Pavlicu patří mezi současné hlavní kmenové sólisty také Alice Holubová a David Burda. Mezi nejvýraznější úspěchy souboru patří například získání *Státní ceny II. stupně za tvůrčí činnost*

---

výtvarník Slovákého divadla v Uherském Hradišti, podílel se také na jevištních a výtvarných návrzích pro Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici. Pro Hradišťan vytvořil desítky úspěšných choreografií, v nichž uplatnil znalost divadelního prostředí a výtvarný cit.

⁸⁹ Jiří Pavlica (nar. 1953) absolvoval hudební vědu a teorii kultury na Katedře hudební vědy a výchovy FF UP v Olomouci (1973–1978) a hlavní obor hra na housle na konzervatoři v Brně u Pavla Kyncla a Stanislava Tomáška (1975–1979). Později si rozšířil vzdělání doplňkovým studiem skladby na JAMU v Brně u Arnošta Parsche a Zdeňka Pololánika (1993–1995). Hudebně působil také v cimbálové muzice Dolina ve Starém Městě u Uherského Hradiště nebo skupině Javory Petra Ulricha. V letech 1980–1994 byl zaměstnancem Československého rozhlasu v Brně, kde zastával pozici redaktora hudebního vysílání. Viz ČÍHAL, Petr: „Pavlica, Jiří“ [online]. *Český hudební slovník osob a institucí*. Dostupný z WWW [cit. 28. srpna 2010]: <http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1002118>.

⁹⁰ „O Hradišťanu“ [online]. *Hradišťan*. Dostupný z WWW [cit. 28. srpna 2010]: <<http://www.hradistan.cz/charakteristika.htm>>.

v *oboru lidových písní* (1953), *Zlatého náhrdelníku burgundských vévodů* na festivalu ve francouzském Dijonu (1962), *Pohár zlaté mirabelky* na mezinárodní soutěži v Nancy (1962), *Zlaté valašky* na Mezinárodním folklorním festivalu v polském Zakopaném (1980), jedné ze dvou hlavních cen na celostátním folklorním festivalu v Košicích (1983) za pásmo *Byla vojna, byla* (hudba Jiří Pavlica) a mnoha dalších.⁹¹

Cimbálová muzika Viléma Zahradníka

Soubor byl založen v roce 1953 při Závodním klubu Soudů a prokuratur v Uherském Hradišti (název *Cimbálová muzika Viléma Zahradníka* vznikl později). Jejím prvním primášem byl Vilém Zahradník (1898–1971), rodák ze Strání, v letech 1946–1949 vůdčí osobnost uherskohradištského Slováckého krúžku. Repertoárově vycházel především z písňového materiálu obce Strání. Na konci šedesátých let jej nahradil na postu primáše Josef Kučera (1947–2007), pocházející ze známého muzikantského rodu z Velké nad Veličkou. Po příchodu jeho bratrů Svatopluka (klarinet, zpěv) a Ivana (cimbál) si muzika vytvořila nový profil, vycházející především z tradic hornáckých muzikantských rodů Hrbáčů, Šáchů a Kučerů. Během dalšího vývoje kapely byl repertoár rozšířen o folklorní materiál z Dolňácka, Moravských Kopic a také o folklor slovenský. Muzika byla častým hostem na různých folklorních festivalech a slavnostech jak doma, tak v zahraničí. Nahrávala v Československém rozhlase v Brně, hudebně spolupracovala ve filmu *Sonáta pro Zrzku* (1980), vystupovala v televizním cyklu *Muzikanti, hrajte* (1988), podílela se na hudebních nosičích *Vyšívání písničky* (Supraphon 1981), *Vlasta Grycová. Písňe moravsko-slovenského pomezí*

---

⁹¹ PAVLICOVÁ, Martina: „Hradišťan“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 154.

(Supraphon 1985).⁹² Do osmdesátých let pořádala v Uherském Hradišti (Reduta, Slovácká buda) úspěšné celovečerní pořady (besedy s hosty), například s detvanskými Hrončekovci, s muzikanty a zpěváky z Horňacka, s Vlastou Grycovou, Dušanem Holým, Miroslavem Horníčkem a mnoha dalšími.⁹³ Na konci devadesátých let 20. století kapela přerušila veškerou činnost.

Dolina (Cimbálová muzika Dolina)

Počátky založení muziky se datují k roku 1958, kdy byl ve Starém Městě u Uherského Hradiště obnoven Slovácký krúžek (název Dolina od roku 1961). Za dobu své působnosti se v souboru vystřídal několik primášů. Tři desetiletí vedl kapelu z této pozice Jan Slováček,⁹⁴ poté v letech 1988–1989 Jiří Potyka, 1989–1995 Tomáš Tarcala (nar. 1974), od roku 1995 Pavel Mitáš (nar. 1972). Během doby byli významnými sólovými zpěváky například Antonín Drgáč, Miroslava Rokytová-Krejčířiková, Miroslav Blaha, Antonín Gajdoš či Jana Holubová, v posledních letech pak Barbora Vaculíková, Petr Chmelík, Aleš Janeček ad. Regionálně se muzika řadí do oblasti Uherskohradištska, odkud čerpá valnou část svého repertoáru. Vystoupení ovšem obohacuje i písněmi

---

⁹² HABARTOVÁ, Romana: „Cimbálová muzika Viléma Zahradníka“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 146.

⁹³ „Cimbálová muzika Viléma Zahradníka“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 40.

⁹⁴ Jan Slováček (nar. 1921) působil v letech 1950–1958 také v cimbálové muzice Hradišťan jako zastupující primáš a kronikář souboru (předtím byl členem a primášem muziky Slováckého krúžku v Uherském Brodě, předchůdce souboru Olšava, cimbálové muziky Slováckého krúžku v Uherském Hradišti, občasně spolupracoval i s cimbálovou muzikou při Závodním klubu Soudů a prokuratur). V období své pedagogické činnosti založil v roce 1948 na gymnáziu v Uherském Brodě (společně s tehdejším ředitelem Janem Pavelčíkem) folklorní soubor s cimbálovou muzikou, obdobně o dva roky později na gymnáziu v Uherském Hradišti. V letech 1981–1984 vedl z pozice ředitele Slovácké divadlo v Uherském Hradišti.

jiných oblastí a nebrání se ani dalším hudebním žánrům. Při svých produkcích se ale také snaží zaujmout co nejširší okruh posluchačů. Muzika také několikrát spolupracovala se Slovákým divadlem v Uherském Hradišti – například v divadelní hře podle Josefa Gregora Tajovského *Ženský zákon* (1965), podle bratří Mrštíků *Maryša* (1967, 1983) či Československým rozhlasem v pořadu *Na kus řeči s kapelou* (1980). Za dobu své působnosti soubor navštívil řadu zemí (Německo, Belgie, Portugalsko, Španělsko, Itálii, Francii, SSSR a další). V roce 1975 kapela získala zlatou medaili na festivalu v tuniském Kartágu a 3. místo na festivalu v Llangollenu ve Velké Británii.⁹⁵ Doposud nahrála tři hudební nosiče, konkrétně *Barevné písničky* (vlastním nákladem zřizovatele n. p. Barvy laky 1977), *Když sem já šel od galánky* (Ragtime 1993) a *Daj ně, panenko, rozmarýnu* (Klub kultury Uherské Hradiště 2001).⁹⁶

Kunovjan (Cimbálová muzika Kunovjan)

Kapela vznikla v roce 1969 postupným vývojem z muziky Slovákého krúžku (s primášem Miroslavem Horským), působícího v Kunovicích u Uherského Hradiště (název *Kunovjan* od roku 1974). Uměleckým vedoucím je po celou dobu existence Jaroslav Schottl, post primáše zastával Petr Mikulka, v současnosti Jaroslav Zatloukal (nar. 1960) a Pavel Šupka (nar. 1969). Většinu hudebních úprav zpracovali Jaroslav Schottl a cimbalista muziky Vítězslav Mach. Mezi výrazné sólisty patří zpěváci Kamila Machová a Ladislav Peřestý.⁹⁷ Repertoárově soubor čerpá převážně z lidových písní Uherskohradištska,

---

⁹⁵ SLOVÁČEK, Jan: „Přehled významných. Přehled zahraničních zájezdů.“ In: MAZÁČ, Jaroslav (ed.): *Soubor písní a tanců Dolina 1956–1986*. Uherské Hradiště – Staré Město 1986, s. 37.

⁹⁶ „Cimbálová muzika Dolina“ [online]. *Soubor písní a tanců Dolina*. Dostupný z WWW [cit. 12. července 2010]: <<http://fsdolina.cz/index.php?cl=35>>.

⁹⁷ HABARTOVÁ, Romana: „Kunovjan (Folklorní soubor Kunovjan)“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 161–162.

Uherskobrodská, Moravských Kopanic, Luhačovického Zálesí, Strážnicka a Kyjovska, často také při vystoupeních hraje zpracovaný hudební materiál ze Slovenska, Maďarska a Rumunska. Muzika vystupovala na významných akcích jako *Hudecké dny Slávka Volavého*, *Světový kongres cimbalistů*, v rámci *Pražského jara* a dalších. Soubor natáčel jak pro Československý rozhlas, tak i televizi – například pořady *Z tance do tance* (1991, režie Robert Fuksa) či *Setkání s přáteli* (1998, režie Jaroslav Jurášek). Podílela se také na mnoha hudebních nahrávkách, kupříkladu *V Hodoníně za vojáčka* (Edit 1992) nebo *Malované kvítí z Moravy* (Edit 1993). Z vlastních projektů to bylo šest hudebních nosičů – výběrem *Na kunovských lúčkách* (Panton 1984), *Kunovjan* (Pronto 1992), *Ej, u Hradišťa pršalo* (Styltón 1997) či *Kunovjan 2011* (CM Kunovjan 2011). Se souborem úzce spolupracovali osobnosti jako Jaroslav Jurášek, Jan Rokyta, Jaromír Nečas a další. Spolu s tanečním souborem procestovala muzika velkou část Evropy, některé státy Asie, Ameriky a Afriky, pravidelně se účastní folklorních festivalů a představení. Kapela byla v letech 1994, 1997 a 1999 (společně s tanečním souborem) oceněna udělením titulu *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice*, cimbalista Vítězslav Mach byl individuálně poctěn udělením titulu *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice* v roce 2002. Za rok 2002 a 2009 obdržel celý soubor ocenění *FOSKAR* v kategorii *Soubor roku*.⁹⁸

Burčáci (Cimbálová muzika Burčáci)

Cimbálová muzika Burčáci vznikla v roce 1966 v Míkovicích jako studentská kapela bez odborného vedení. V čele muziky stojí již od svého zrodu primáš František Ilík (nar. 1948). Na profilu hudebního výrazu kapely se v počátcích také podíleli kontrabasista Dušan Pipal a po harmonické stránce houslista

---

⁹⁸ „Historie“ [online]. *Kunovjan*. Dostupný z WWW [cit. 12. srpna 2010]: <<http://www.kunovjan.cz/historie.p4.html>>.

Bohumil Pipal.⁹⁹ Jádrem repertoáru tvoří hudební materiál Uherskohradištska, Uherskobrodská a Moravských Kopanic. Pro hudební styl kapely je charakteristický spontánní syrovější přednes a improvizace, mnohdy obohacován jistou dávkou humoru. Umělecky soubor ovlivnil (zvláště pojetí prezentovaného hudebního materiálu po harmonické stránce) hudební pedagog, cimbalista a autor hudebních úprav Jiří Chovanec, za jehož působení se vyprofiloval základní repertoár sestavy. Další nápaditou osobností byl od roku 1991 jeho žák Lubomír Valečka, který svými výraznými cimbálovými sóly podstatně zasáhl do hry muziky. Cimbálová muzika Burčáci bývá zvana jako velmi populární hudební uskupení do vinných sklepů, různých restauračních zařízení, ale také k příležitostem rozličných slavností (hody, fašanky, *Jízda králů* ve Vlčnově apod.).¹⁰⁰ V roce 1992 byla kapela oceněna titulem *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici*, od roku 1986 zde také pravidelně doprovází účastníky verbířské soutěže. Během svého působení se muzika zúčastnila mnoha vystoupení a festivalů nejen v České republice, ale i v Evropě (Velká Británie, Španělsko, Dánsko, Belgie, Švýcarsko ad.). Soubor dosud natočil dva hudební nosiče – *Na známou notu* (Edit 1993), *Pod perinú čtyry nožky* (Edit 1994), a také se podílel na nahrávce vánočního CD *Vinšujem Vám...* (Město Kunovice 2001).¹⁰¹

---

⁹⁹ HABARTOVÁ, Romana: „Kunovjan (Folklorní soubor Kunovjan)“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 142.

¹⁰⁰ „Cimbálová muzika BURČÁCI“. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. Zlín – Uherské Hradiště 2004, s. 18. Historií a specifiky cimbálové muziky Burčáci se zabýval ve své diplomové práci obhájené na Katedře hudební výchovy PdF MU v Brně v roce 2007 Jakub Tomala. Viz TOMALA, Jakub: *Historie a specifika cimbálové muziky Burčáci a folklorního hnutí v Mikovicích od konce 60. let 20. století k dnešku*. Brno 2007.

¹⁰¹ „Vydaná CD“ [online]. *Burčáci*. Dostupný z WWW [cit. 22. září 2011]: <http://www.burcaci.ic.cz/vydana_cd.html>.

Cimbálová muzika Jaroslava Čecha

Kapela byla založena v roce 1970 v Uherském Hradišti. Uměleckým vedoucím je Jan Maděrič, primášem Jan Rajmic (nar. 1951). K sólovým zpěvákům patří Karel Rajmic, Ladislava Mikuláščíková, Josef Pilát nebo Miroslav Blaha, na přehlídkách, koncertech a hudebních nahrávkách s muzikou spolupracovali také Luboš Holý, Dušan Holý, Vlasta Grycová, Jarmila Šuláková a další. Repertoár je v jádru tvořen především písňovým materiálem z Dolňácka, Luhačovického Zálesí a Moravských kopanic, který vychází ze sbírek jak tištěných (od autorů jako Josef Černík, František Bartoš, František Sušil, Valeš Lísa, Leoš Janáček, Pavel Váša), tak i rukopisných. Soubor se zúčastnil mnoha národních a mezinárodních folklorních festivalů, zahraničních zájezdů (např. Slovensko, Bulharsko, Polsko, Belgie, Německo, Švýcarsko, Rakousko, Itálie, Kuba, Kostarika, Rusko, Řecko, USA, Čína), natáčení hudebních nahrávek pro rozhlas, vedle toho je jeho hudební projev zachycen v televizních pořadech jako *Moravské písně milostné* (1986, režie Rudolf Tesáček), *Lilium koleda* (1987, režie Milan Peloušek) a několika dalších. Kapela se také podílela na natáčení mnoha hudebních nosičů, kupříkladu *Listeček z Javora* (Panton 1978), *Vyšívané písničky* (Supraphon 1981), *Moravské vánoce* (Panton 1981) nebo *Nejkrásnější lidové písně z Moravy* (Edit 1988). Z vlastních projektů jde o tituly *Muzicírování ve stodole* (Supraphon 1986), *Karel Rajmic a Cimbálová muzika Jaroslava Čecha* (Gnosis 1996), *Túžení-súžení* (LM 1997) či *Písničku zme vyzpívali* (Fontána 2008). V roce 1990 získala muzika od Ústavu lidové kultury ve Strážnici prestižní ocenění *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici za mimořádně působivé zpracování lidových balad*. Dnes patří Cimbálová muzika Jaroslava Čecha k jednomu z nejvýraznějších představitelů folklorního hnutí na Uherskohradištsku.¹⁰²

---

¹⁰² HABARTOVÁ, Romana: „Cimbálová muzika Jaroslava Čecha“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 143.

3 CIMBÁLOVÁ MUZIKA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY¹⁰³ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Cílem této kapitoly, ústřední části práce, je představit v historickém nástinu uskupení profesionálně vedené dětské cimbálové muziky působící na ZUŠ Uherské Hradiště. Text ovšem není členěn podle přesně vymezených, na sebe kontinuálně navazujících období, ale s ohledem na členění podle jednotlivých sestav souboru, jež vznikly v průběhu jeho existence.¹⁰⁴ V rámci každé sestavy jsou pak zmíněni především ti hráči, kteří v souboru působili alespoň jeden rok, popřípadě i kratší období, pokud se zúčastnili vícera důležitých akcí.¹⁰⁵

3.1 Vznik souboru a jeho první představitelé (1962–1967)

Založení dětské cimbálové muziky na tehdejší LŠU v Uherském Hradišti se datuje k první půli školního roku 1962/1963. V té době nastoupil na zdejší ústav nový učitel hudební nauky, absolvent hudební vědy a etnografie Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dále jen UJEP) v Brně,¹⁰⁶ mimo

---

¹⁰³ Název školy zaznamenal mnoho změn. V roce 1949 se stal z Městské hudební školy Městský hudební ústav, v roce 1953 byl změněn název na Základní hudební školu, od 1. září 1961 se instituce označovala jako Lidová škola umění (dále jen LŠU). Poslední změna nastala v roce 1990, odkdy využívá pojmenování Základní umělecká škola (dále jen ZUŠ).

¹⁰⁴ Tento způsob výkladu byl zvolen s ohledem na fakt, že se v rámci historie souboru vyskytly například situace, kdy vedle sebe souběžně fungovala dvě seskupení stejnojmenné cimbálové muziky (jedno složené z dospělých žáků, kteří se připravovali na ukončení školní docházky a osamostatnění, druhé nově založené ze začátečníků).

¹⁰⁵ Uvedené seznamy hráčů byly vytvořeny na základě elektronické korespondence a rozhovorů autora práce s vybranými bývalými členy souboru, současným uměleckým vedoucím, studiem různých archiválií apod.

¹⁰⁶ V roce 1990 přejmenována na Masarykovu univerzitu v Brně.

jiné také cimbalista Hradišťanu, Jaroslav Čech.¹⁰⁷ Ještě v témže školním roce začal vyučovat i hru na cimbál a souborovou hru v cimbálové muzice.¹⁰⁸

Role uměleckého vedoucího dětské cimbálové muziky nebyla Čechovi nikterak cizí. Na základě svých několikaletých zkušeností s vedením hudební složky dětského folklorního souboru Hradišťánek¹⁰⁹ započal ještě v prvních měsících svého působení sestavovat kapelu pod přímou záštitou školy. Vše bylo navíc organizačně urychleno i díky solidnímu výběru z široké základny kvalitních hráčů smyčcového a dechového oddělení, jejichž vytipovaný okruh v závěrečné fázi zúžil Čech osobním obcházením besídek a koncertů ústavu, na kterých dotyční vystupovali. Problém byl ovšem s obsazením postu cimbalisty, jehož si musel nejdříve vychovat. Po období prvních let fungování souboru tak zastával místo za tímto nástrojem převážně sám.¹¹⁰

První léta činnosti kapely byla ovšem postižena častými odchody stávajících hráčů a příchody nových. S tímto faktem se však musel Jaroslav Čech smířit, neboť s nepříjemnostmi vyplývajícími z časté fluktuace členů souboru je nutno v rámci výuky na umělecké škole počítat. Důvody odchodů ale většinou (obdobně jako v dnešní době) souvisely spíše s nástupem některého ze starších

---

¹⁰⁷ Viz jeho samostatný profil v kapitole 3.9.1.

¹⁰⁸ Z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště z období školního roku 1962/1963 vyplynulo, že Jaroslav Čech byl na pozici učitele zprvu přijat za účelem výuky hudební nauky. Možnost vyučovat hru na cimbál a souborovou hru v cimbálové muzice měl získat až na základě případného zájmu z řad žáků školy či širší veřejnosti. Později vedl také houslový soubor mladších žáků.

¹⁰⁹ Již v roce 1956, rok po založení dětského folklorního souboru Hradišťánek při souboru Hradišťan, vznikla spontánně při tomto uskupení i dětská cimbálová muzika (jejími prvními členy se staly shodou okolností převážně děti, jež získaly základy nástrojové hry v uherskohradišťské Základní hudební škole). O ni se v začátcích starali členové muziky Hradišťanu Jaroslav Václav Staněk a zvláště Jaroslav Čech, jenž ji měl posléze pod stálou osobní patronací.

¹¹⁰ Na několika málo akcích zastoupil Jaroslava Čecha hostující cimbalista Jiří Hubáček (dnes lékař působící v Uherském Hradišti, člen cimbálové muziky Kunovjané).

žáků na učiliště, střední či vysokou školu mimo region a z toho vzniklými problémy se z časových důvodů účastnit pravidelných zkoušek, potažmo vystoupení. Přesto toto seskupení dosáhlo několika významných úspěchů. V průběhu let 1962–1967 byli členy souboru:

Vladimír Cimbálník	housle (prim)	Ivan Potyka	housle (kontry)
Jaroslav Jančálek	housle (prim)	Stanislav Hurbiš	klarinet
Jaroslav Valenta	housle (terc)	Stanislav Sládek	klarinet
Pavel Drlík	housle (obligát)	Jaroslav Čech	cimbál
Josef Procházka	housle (obligát)	Jaroslav Janík	kontrabas
Oldřich Kučera	housle (kontry)	Jitka Šáchová	zpěv

3.1.1 Zrod spolupráce s dětským folklorním souborem Hradišťánek

Tak jako se s odlivem svých žáků potýkala v začátcích cimbálová muzika na LŠU Uherské Hradiště, postihla roku 1965 podobná situace i dětský folklorní soubor Hradišťánek. Ztráty byly ovšem mnohem výraznější. Ze seskupení starších tanečníků přešla část členů do „dospělého“ Hradišťanu, někteří skončili ze studijních důvodů, hudební složka se zcela rozpadla.¹¹¹ Zůstal jen sólový taneční pár. Uspokojivé vyřešení absence doprovodné muziky během několika týdnů však nebylo reálné. Ještě téhož roku začal Hradišťánek nově spolupracovat s cimbálovou muzikou LŠU pod vedením Jaroslava Čecha.¹¹²

---

¹¹¹ Nutno podotknout, že původní kmenová cimbálová muzika Hradišťánku pod vedením Jaroslava Čecha dokázala v letech 1958–1960 opakovaně zvítězit v ústředních kolech soutěže *Lidové umělecké tvořivosti* (LUT), což jistě dokládá její vysokou úroveň.

¹¹² POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 17.

3.1.2 Umělecká činnost a úspěchy

Vedle pravidelných vystoupení na školních besídkách, koncertech či kulturních akcích pořádaných městem a různými organizacemi se školní cimbálová muzika účastnila také soutěže, vyhlašované ministerstvem školství. První taková účast v krajském kole *Soutěže tvořivosti mládeže a pracujících* (dále jen STMP) z roku 1965 v Brně přinesla zisk 3. místa.

Už po krátké součinnosti školní kapely s Hradišťánkem odjely oba soubory společně v rámci československé delegace pionýrů na několikadenní zahraniční zájezd do Helsinek (odlet z Prahy 5. června 1965), kde vystupovaly na oslavách *Dvacátého výročí založení pionýrské organizace ve Finsku*. Hudební složku delegace tvořila čtyřčlenná skupina dětské muziky (pátým členem byl cimbalista Jaroslav Čech)¹¹³ a taneční pár souboru Hradišťánek. Ohlas na velmi úspěšná představení byl zaznamenán mimo jiné ve finské televizi, rozhlase i novinách. Po návratu byla zdárná reprezentace souboru pochválena Pionýrským oddělením Ústředního výboru Československé mládeže.

Počátkem dubna roku 1965 obdržela LŠU Uherské Hradiště pozvání z Kanceláře prezidenta republiky a Domu československých dětí pro dětský soubor cimbálové muziky k vystoupení při příležitosti konání *III. celostátní spartakiády* v Praze. LŠU toto pozvání samozřejmě přijala.¹¹⁴

---

¹¹³ Vladimír Cimbálník (v té době primáš kapely a student gymnázia, dnes lékař působící v Uherském Hradišti) k této akci poznamenal: „*Původně jsme měli odjet do Finska všichni, ovšem pak nám Čech oznámil, že se zájezdu bohužel mohou zúčastnit pouze pionýři do patnácti let [omezení dané regulemi festivalu – pozn. autora]. Proto nakonec odjeli pouze čtyři mladší kluci.*“ Vzpomínky Vladimíra Cimbálníka uvedené v rozhovoru s autorem práce dne 1. srpna 2011.

¹¹⁴ Dopis měl následující znění: „*Vážení soudruzi – milí pionýři! Při příležitosti III. celostátní spartakiády uskutečníme pro děti několik veřejných vystoupení a programů, sestavených z repertoáru dětských souborů. Po předběžném projednání s orgány ČSM zveme vás na dobu od*

V duchu oslav 5. výročí založení lidových škol umění proběhlo v Kladně v roce 1966 ústřední kolo STMP, kde již získal soubor Cimbálové muziky LŠU Uherské Hradiště společně s dívčím sborem Hradišťánu prestižní 1. místo.

V téže době se dětský folklorní soubor Hradišťánek rozrostl o další dvě taneční seskupení. Díky velmi dobré umělecké úrovni nejstarší skupiny a u diváků obdivované herní bezprostřednosti nejmenších odchovanců začal v následujícím roce 1967 výrazně stoupat počet akcí, na nichž se Hradišťánek účastnil (dětský karneval v uherskohradišťské Redutě, premiéra Hradišťanu, přehlídka dětských souborů okresu a mnoha dalších). Zároveň soubor započal přípravy na zájezd do NDR, kde byl hostem na oslavách tisícího výročí založení města Zeitz. S taneční skupinou opět vystupovala Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště.¹¹⁵

3.2 Druhá sestava souboru (1967–1970)

V novém školním roce 1967/1968, ihned po letních prázdninách, byl Jaroslav Čech nucen přemýšlet o založení nové sestavy cimbálové muziky. Hlavním důvodem byl odchod několika důležitých hráčů a z toho plynoucí potřeba vyřešit otázku zachování schopnosti nadále doprovázet vystoupení souboru Hradišťánek. Zbytek původní sestavy Čech z části okamžitě doplnil již zkušenějšími žáky školy, další oslovení byli z řad mladších perspektivních talentů. Navíc měl už

---

28. července do 4. července do Prahy. Po celou tuto dobu budete hosty Domu československých dětí. Považujte toto pozvání za závazné a prosíme vás, obratem nám odpovězte, zda souhlasíte. Současně vás žádáme o zaslání repertoáru vašeho souboru, případně jeho scénář nebo popis. Těšíme se na spolupráci s Vámi a další podrobnosti s vámi projednáme písemně i osobně na poradě vedoucích souborů, která se uskuteční v měsíci květnu. Kancelář presidenta republiky, Dům československých dětí.“ Přepis dochovaného výstřižku novinového článku (původní originál písemnosti nenalezen) z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště ze školního roku 1964/1965. Viz „Malí cimbalisté na Hrad“. *Slovácká jiskra*, Uherské Hradiště, 14. dubna 1965, s. 1.

¹¹⁵ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 19–20.

k dispozici cimbalistu, čímž za prvé Čechovi odpadla nutnost se aktivně podílet v muzice jako hráč, za druhé získal soubor ideální podobu – jednalo se již o autonomní seskupení z řad výhradně žáků školy. Těmi v této éře byli:

Jan Rajmic	housle (prim)	Pavel Hodáň	klarinet
Jaroslav Jančálek	housle (terc)	Stanislav Sládek	klarinet
Pavel Štulír	housle (terc)	Lubomír Abrhám	cimbál
Mojmír Blaha	housle (obligát)	Jiří Riedich	cimbál
František Šebek	housle (kontry)	Oldřich Kučera	kontrabas
Jiří Pavlica	housle (kontry)		

Oproti první sestavě souboru bylo nové uskupení relativně velmi stabilní. Ovšem již po necelých třech letech zastínila další fungování cimbálové muziky na LŠU tragická událost. Tou byla 6. března 1970 nečekaná smrt Jaroslava Čecha. Nastalá existenční situace muziky byla o to vážnější, že se nenašel na LŠU žádný z učitelů, jenž by převzal její umělecké vedení. Z obavy o chod tělesa ze strany Hradišťanu se alespoň do konce školního roku ujal této role blízký Čechův přítel, violový kontráš Hradišťanu, lékař Petr Hrobař.¹¹⁶

3.2.1 Umělecká činnost a úspěchy

Tak jako členové první sestavy, vystupovala i nová cimbálová muzika na obvyklých besídkách nebo koncertech v rámci vnitřního života školy, akcích města či na představeních pro různé organizace. Nadále se účastnila soutěže STMP, folklorních festivalů a intenzivně spolupracovala s Hradišťánkem na jeho

---

¹¹⁶ Tato situace byla popsána i v seminární práci Zuzany Lapčikové (zachycené vzpomínky Anny Maděričové, v té době tanečnice souboru Hradišťan), kterou odevzdala v Ústavu hudební vědy FF MU v Brně (vedoucím práce byl mj. Dušan Holý, konzultantem např. Jan Rokyta). Viz LAPČÍKOVÁ, Zuzana: *Odkaz Jaroslava Čecha (1932–1970)*. Topolná 1995, s. 40.

vystoupeních. Zvláště to byla předmájová premiéra Hradišťánku v roce 1968, v roce 1970 slavnosti v Hluku, premiéra Hradišťanu a mnoho dalších.

Nejvýznamnějšího úspěchu zaznamenala cimbálová muzika již pod rouškou náhlé smrti svého uměleckého vedoucího Jaroslava Čecha. Měsíc po tragické události, v dubnu roku 1970, hráči odjeli z pověření ředitele LŠU Františka Vávru za dozoru mladé učitelky Věry Bastlové na ústřední kolo *STMP* do Příbrami. Zde si suverénním výkonem zajistili 1. místo. Ovšem druhý den, na koncertě vítězů, jak zavzpomínala Věra Benešová (roz. Bastlová),¹¹⁷ už (z nekomentovaných důvodů) nedohráli.

Veřejného uznání se soubor cimbálové muziky LŠU mimo jiné dočkal i z úst primáše Hradišťanu Jaroslava Václava Staňka, jehož slova zazněla při konferování výše zmíněné premiéry Hradišťanu v roce 1970: „*Chtěl bych vyzvednout příkladnou spolupráci Hradišťanu s lidovou [Lidovou – pozn. autora] školou umění v Uh. Hradišti, která již léta vychovává mladé hudebníky, kteří vám na počest svého vynikajícího učitele J. Čecha zahrají několik skladeb.*“¹¹⁸

3.2.2 Osamostatnění

Počínaje zářím školního roku 1970/1971 nebyla na LŠU v Uherském Hradišti stále vyřešena absence uměleckého vedoucího cimbálové muziky. Souboru se tak ujal Jan Maděrič, v té době student dramaturgie a teorie taneční tvorby na Hudební fakultě Vysoké školy múzických umění v Bratislavě a také tanečník Hradišťanu. Další změnou byl odchod několika hráčů. Po dohodě se zbylými

---

¹¹⁷ Vzpomínky Věry Benešové (roz. Bastlové) z rozhovoru konaného s autorem práce dne 8. ledna 2010.

¹¹⁸ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 21.

členy, kteří projeví zájem nadále pracovat, se muzika oficiálně odloučila zpod záštity školy, osamostatnila se a přijala s úctou název po svém učiteli – *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*.

3.3 Konec jedné éry, období nečinnosti a snaha o znovuzaložení tradice

S odchodem představitelů druhé sestavy cimbálové muziky přestala mít LŠU v Uherském Hradišti od školního roku 1970/1971 vlastní instrumentální soubor tohoto seskupení. Nově založená Cimbálová muzika Jaroslava Čecha sice nadále zkoušela na půdě školy, ale jak bylo zmíněno, de facto už nespádala pod křídla ústavu.

Hlavní důvod nemožnosti pokračovat v úspěšné tradici výchovy mladých muzikantů byl stále v absenci fundovaného učitele, který by se problematice uměleckého vedení dětské cimbálové muziky stabilně a intenzivně věnoval. Navíc se smrtí Jaroslava Čecha přišla škola o jediného pedagoga hry na cimbál. Situace s obsazením učitele potřebného nástroje byla napravena až od školního roku 1977/1978, kdy byl jakožto externista přijat cimbalista Hradišťanu Miloslav Maňásek.

Jistá očekávání v možnosti znovu založit cimbálovou muziku byla spojena s příchodem nového učitele hudební nauky v půli školního roku 1975/1976. Tím byl absolvent národopisu a hudební vědy Filozofické fakulty UJEP v Brně, primáš několika souborů, mimo jiné také člen Hornácké cimbálové muziky Martina Hrbáče, před nástupem na LŠU i ředitel Slováckého muzea v Uherském Hradišti, Josef Pešek (1924–1981). Ač se mu během své krátké působnosti na LŠU podařilo sestavit a krátce umělecky vést instrumentální soubor zaměřený na práci s hudebně folklorním materiálem, jednalo se v podstatě o uskupení hudecké muziky. Idea vzkřísit tradici úspěšné formace cimbálové muziky nebyla

v průběhu jeho zdejší učitelské praxe, na rozdíl od mnohdy uváděných mylných domněnek,¹¹⁹ bohužel nikdy naplněna. O tom svědčí jak četná ústní svědectví několika pedagogů ústavu,¹²⁰ bývalého člena Peškova souboru na LŠU Jaroslava Hubáčka,¹²¹ tak i nemožnost nalézt o případné významnější působnosti (či pouhém založení) jakékoliv cimbálové muziky jedinou relevantní písemnost nebo záznam v kronikách školy.

3.4 Blýskání na lepší časy – nástup třetí sestavy souboru (1982–1988)

Zdárné znovuzaložení tradice dětské cimbálové muziky na tehdejší LŠU Uherské Hradiště je spojeno až s osobností mladého houslového pedagoga a člena Cimbálové muziky Jaroslava Čecha, Pavla Štulíra.¹²² Ten na zdejší školu nastoupil již v roce 1977 zprvu jako „pouhý“ absolvent druhého cyklu hry na

---

¹¹⁹ Viz např. UHLÍKOVÁ, Lucie: „Dětské folklorní muziky na Moravě – podmínky a charakter jejich vývoje“. In: ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským folklorním souborům a muzikám (1)*. Strážnice 2006, s. 38. Obdobné nepřesnosti jsou publikovány i v almanaších (seznamy bývalých učitelů s údaji vyučovaných předmětů) samotné ZUŠ Uherské Hradiště, které byly vydány k šedesátému a sedmdesátému výročí založení školy. Viz UHROVÁ, Magdalena (ed.): *60 let Základní umělecké školy v Uherském Hradišti (1939–1999)*. Uherské Hradiště 1999, s. 10; UHROVÁ, Magdalena (ed.): *Základní umělecká škola Uherské Hradiště. 70. výročí založení (1939–2009)*. Uherské Hradiště 2009, s. 12.

¹²⁰ Vzpomínky Pavla Štulíra z rozhovoru konaného s autorem práce dne 7. července 2009, Věry Benešové (roz. Bastlové) ze dne 8. ledna 2010, Miloslava Maňáska ze dne 17. srpna 2010 a Drahomíry Stránské ze dne 23. září 2010.

¹²¹ Vzpomínky Jaroslava Hubáčka (dnes primáš cimbálové muziky Včelaran a primářiis Štrajchkapely z Kněžpole) z rozhovoru konaného s autorem práce dne 13. října 2010. Jaroslav Hubáček poznamenal, že soubor se v rámci své přibližně rok a půl trvající existence jednou prezentoval (22. května 1980) na koncertě LŠU v uherskohradištské Redutě. Na této akci s nimi sice v části repertoáru vystoupila jako host i hráčka na cimbál (Jaroslav Hubáček komentoval: „S ní k této příležitosti proběhla jedna nebo dvě zkoušky.“), ovšem jednalo se o ojedinělou záležitost, jež neměla z hlediska dalšího působení a organizace formace valný význam.

¹²² Viz jeho samostatný profil v kapitole 3.9.2.

housle. S myšlenkou navázat na odkaz svého bývalého učitele započal z kraje školního roku 1982/1983, v té době už jako posluchač dálkového studia konzervatoře v Brně, se sestavováním nového souboru. Obdobně jako kdysi Jaroslav Čech, zaměřil svůj zájem na vybrané žáky školy, jež měl předem vytipované. Těmi v této etapě byli:

Milan Obdržálek	housle (prim)	Radek Petržela	klarinet
Václav Gregor	housle (terc)	Antonín Špaček	klarinet
Ivana Kučerová	housle (terc)	Jiří Holub	cimbál
Pavel Šupka	housle (terc)	Jiří Škrabal	cimbál
Tomáš Tarcala	housle (obligát)	Ivo Kunc	kontrabas
Zbyšek Janeček	housle (kontry)	Mojmír Kunc	kontrabas
Josef Strejček	viola (kontry)	Ivana Rokytová	zpěv

3.4.1 Obnovení spolupráce s dětským folklorním souborem Hradišťánek

Ve školním roce 1986/1987 vzrostl dlouhodobý zájem o vystoupení Hradišťánku do té míry, že již pouze jedna dětská muzika (znovu obnovená cimbálová muzika Hradišťánku)¹²³ nestačila doprovázet všechny skupiny (některé si musely

---

¹²³ Ve chvíli, kdy v roce 1970 přišla LŠU v Uherském Hradišti o seskupení cimbálové muziky, ocitl se i soubor Hradišťánek téměř na deset let bez dětské doprovodné kapely. Nutnost doprovázet vystoupení Hradišťánku muzikou byla tedy průběžně řešena (spíše na významných akcích jako premiéry) občasnou spoluprací např. s Cimbálovou muzikou Jaroslava Čecha, popřípadě muzikou Hradišťanu. Tato nepříjemná situace Hradišťánku trvala prakticky až do roku 1979, kdy se zpěvák Hradišťanu Stanislav Gabriel ujal několika malých dětí z tanečních skupin, jež ovládaly potřebné hudební nástroje, a obnovil tradici kmenové cimbálové muziky Hradišťánku. K prvním malým muzikantům patřila i dnes známá cimbalistka, již zmíněná Zuzana Lapčíková. Opět můžeme podotknout, že většina docházejících dětí do cimbálové muziky Hradišťánek byla žáky uherskohradišťské LŠU (později mnozí paralelně hrávali jak v muzice Hradišťánku, tak i v uskupení na LŠU).

pomáhat alespoň jednoduchým doprovodem na nenáročné hudební nástroje).¹²⁴ Proto umělecké vedoucí Hradišťánku Šárka Pilátová a Eva Žallmanová oslovily vedoucího cimbálové muziky při LŠU Pavla Štulíra, který nabídku spolupráce přijal.¹²⁵

3.4.2 Umělecká činnost a úspěchy

Tak jako v éře Jaroslava Čecha, vystupovala i cimbálová muzika pod uměleckým vedením Pavla Štulíra na obvyklých koncertech v rámci vnitřního života školy, akcích města či na představeních pro různé organizace. Nadále se také účastnila soutěže vypisované ministerstvem školství, folklorních festivalů a jako již relativně sehraná formace započala v posledních letech své působnosti na LŠU intenzivně spolupracovat s dětským folklorním souborem Hradišťánek na jeho vystoupeních.

Prvního výraznějšího úspěchu tato sestava cimbálové muziky zaznamenala dne 2. března 1985 v krajském kole *Celostátní soutěže hudebních oborů LŠU* konaném v Brně. Zde získala solidní 2. místo. Ovšem již o tři roky později,¹²⁶ 16. dubna 1988, v ústředním kole *Celostátní soutěže LŠU* v Kladně, dokázala (tentokrát ve spolupráci s dívčím sborem Hradišťánku) soutěžní výkon zdárně proměnit v zisk prestižního 1. místa.

---

¹²⁴ V tomto období měl Hradišťánek už šest skupinek o počtu asi 250 dětí.

¹²⁵ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 40.

¹²⁶ Soutěž se již vypisovala pro každý soutěžní obor, stejně jako dnes, pouze jednou za tři roky.

3.4.3 Osamostatnění

S koncem působnosti členů sestavy této éry na LŠU nastala otázka jejich dalšího společného uplatnění. Podstatná část hráčů tak na konci osmdesátých let utvořila, už s primášem Tomášem Tarcalou, nové jádro cimbálové muziky *Dolina*, která působila při stejnojmenném folklorním souboru ve Starém Městě u Uherského Hradiště.

3.5 Čtvrtá sestava souboru (1988–1992)

Počátkem školního roku 1988/1989 započal Pavel Štulír se sestavováním zcela nové cimbálové muziky, protože z přecházející sestavy zůstala pouze sólová zpěvačka. V průběhu let se v kapele objevilo hned několik výjimečných instrumentalistů,¹²⁷ z čehož umělecký vedoucí dokázal, zvláště v sólových partiích, bravurně těžit. V závěrečné fázi etapy si Pavel Štulír také na vybraná vystoupení přizval i některého z nejmladších talentovaných žáků školy, s kterým měl do budoucna v muzice větší plány.¹²⁸ Během této éry byli členy:

Pavel Rajmic	housle (prim)	Viktor Zimčík	housle (kontry)
Michal Mrkvica	housle (terc)	Aleš Janeček	klarinet
Josef Pavela	housle (terc)	Jiří Rohel	klarinet
Lukáš Bednařík	housle (obligát)	Michal Švec	klarinet
Michal Krystýnek	housle (obligát)	Radek Doležal	cimbál
Jiří Pelka	housle (obligát)	Radim Jančálek	cimbál
Stanislav Gabriel	housle (kontry)	Tomáš Gabriel	kontrabas
Jan Klečka	housle (kontry)	Ivana Rokytová	zpěv

¹²⁷ Někteří jsou dnes ve svém nástroji i absolventy vysokých hudebních škol (např. Lukáš Bednařík, Aleš Janeček, Michal Mrkvica, ve hře na violu Jiří Pelka).

¹²⁸ Jedním z nich byl např. Petr Číhal, budoucí primáš příštího uskupení.

3.5.1 Umělecká činnost a úspěchy

Již po roce působení se školní kapela v roce 1989 úspěšně prezentovala na 44. ročníku *Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici*. Zde soubor vystoupil v autorském programu Anny Maděričové – *Hrajte mně, husličky*, v části věnované dětským cimbálovým muzikám.

V únoru roku 1991 odjela Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště společně s třetí skupinou Hradišťánku na zájezd do Vídně, kde pro rakouskou televizi ORF oba soubory natočily několik ukázek z *Fašanku*¹²⁹ do dětského pořadu *Wurlitzer*.

Na konci srpna téhož roku byla muzika LŠU společně s Hradišťánkem hostem souboru *Ballerup drum band* z Dánska na tamním *Ballerup festival 1991*.¹³⁰ Zde oba soubory absolvovaly několik vystoupení a festivalových průvodů.

Nevýznamnějším společným zájezdem s Hradišťánkem byla účast na *20. mezinárodním hudebním festivalu v Harrogate* ve Velké Británii, který se konal v dubnu roku 1992.¹³¹ Vystoupení sklidilo velký úspěch: „*Když*

---

¹²⁹ *Fašank* (z německého slova *der Fasching* – masopust) je soubor zvyklostí odehrávajících se v období od Tříkrálového svátku po Popeleční středu nebo v jeho závěrečné třídenní části. Hlavní náplní těchto obyčejů jsou především průvody a obchůzky maškar a muzikantů.

¹³⁰ Zájezdu se z časových důvodů nezúčastnil umělecký vedoucí Pavel Štulír. Jeho místo zastoupil člen cimbálové muziky Dolina (mimo jiné bývalý hráč muziky Hradišťánku a někdejší žák Pavla Štulíra ve hře na housle) Petr Chmelík.

¹³¹ Úroveň společné přípravy byla před odjezdem na festival zachycena v článku z měsíce dubna téhož roku v periodiku *Malovaný kraj*: „*Zájezdu předcházela kvalitní příprava a jejím vyvrcholením byl koncert pro hradišťské publikum 8. dubna 1992 a o tom bych rád něco pověděl. Do sálu jsem vstupoval s nedůvěrou, že by jedna ze skupin Hradišťánku, byť věkově nejstarší, byla schopna udržet divákovu pozornost 1,5–2 hodiny. Netrvalo to ale dlouho a ponořil jsem se do děje na jevišti, na němž se střídaly obrázky zvykoslovné i dětské tanečníky hry, tance figurální i sedlcké, materiál nejen z Uherskohradištska, ale i také mnohé ‚novosti‘*

dotancovali v kongresovém sále, zvedlo se celé hlediště, k překvapení samotných organizátorů, k dlouhotrvajícímu potlesku.¹³² Kromě Harrogate navštívili mladí muzikanti a tanečníci i města jako Londýn, Canterbury, Ripon, Nottingham, York, Cambridge a Dover.¹³³

3.5.2 Osamostatnění

Podstatná část hráčů této formace se po skončení činnosti na ZUŠ pozvolna rozešla dvěma hlavními směry. Jedni doplnili sestavu z minulého období působící už v cimbálové muzice Dolina ve Starém Městě u Uherského Hradiště, druzí, v čele se Stanislavem Gabrielem (ml.),¹³⁴ utvořili jádro nového uskupení – *Cimbálové muziky Stanislava Gabriela*.

---

z původních sběrů (Kopanice, Luhačovské Zálesí) choreografek a vedoucích J. Poláškové a L. Košíkové. [...] Snad největším zážitkem, kromě velkého rozsahu předváděného materiálu, různých rovin stylizace i úměrných choreografických postupů, bylo pro mě pozorování vztahů mezi jednotlivci kolektivu – pozornost mladého tanečníka ke své tanečnici se jen málokdy zaznamená v kategorii dospělých (a to si uvědomuji, že tady jde o klasické pubertáky), prostě, něco nevidaného. Nedá se zapomenout, že už se zde naznačují příští osobnosti, ať už jde o zpěvačku I. Rokytovou, sólistu na klarinet A. Janečka, cimbalistu R. Doležala nebo – a to především – oba primáše – CM ZUŠ Uh. Hradiště P. Rajmice nebo CM Hradišťánek S. Gabriela, kteří s vervou vedli své muziky při instrumentálních skladbách a s dostatečnou pozorností doprovázeli tanečníky. [...] za pocitem radosti zůstává vzadu povzdech , ... kdyby tak mohli ještě chvílku, nějakou dobu spolu hrát, zpívat a tancovat, to by bylo... '. Ale i kdyby bylo toto představení skutečně poslední – talenty, zapálená srdce jsou na světě a věřím, že se za čas objeví v Hradišťanu, v Dolině, u Čechovců nebo jinde. Jako jejich písnička a tanec, ani oni se v životě neztratí! " Viz HRDÝ, Miloslav: „Naposledy dětmi – od příště dospělí“. *Malovaný kraj*, č. 4, 1992, s. 24.

¹³² POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. Uherské Hradiště 1995, s. 51.

¹³³ Ovšem návštěva těchto míst měla spíše výletní charakter.

¹³⁴ Stanislav Gabriel (ml.) hrál v Cimbálové muzice LŠU/ZUŠ Uherské Hradiště na pozici houslových kontrů, avšak zároveň několik let velmi úspěšně zastával v cimbálové muzice Hradišťánek (pod uměleckým vedením svého otce Stanislava Gabriela) post primáše.

3.6 Pátá sestava souboru (1991–2000)

Pátá sestava souboru se počínala formovat na rozmezí školního roku 1991/1992, a to velmi pozvolna, postupnými příchody mladších perspektivních žáků, kteří průběžně doplňovali posty, uprázdněné odchodem starších hráčů. Teprve během následujícího dvouletého období se vykryštovalo relativně stabilní uskupení. Členy páté sestavy souboru byli:

Lukáš Bednařík	housle (prim)	Jiří Höhn	klarinet
Petr Číhal	housle (prim)	Radim Ovsík	klarinet
Zbyněk Buchtík	housle (I.) ¹³⁵	Petr Holoubek	cimbál
Jiří Mikuláščík	housle (terc)	Hana Marečková	violoncello, kontrabas
Drahomír Hlaváč	housle (obligát)		
Ondřej Höhn	housle (kontry)	Michal Ostřanský	violoncello, kontrabas
Jakub Tomala	housle (kontry)		
Josef Mareček	housle (kontry)	Václav Mareček	kontrabas

3.6.1 Umělecká činnost a úspěchy

Mimo běžná vystoupení, jejichž charakter a organizace byly v podstatě obdobné jako v minulých etapách (ovšem s poukazem na vyšší četnost a intenzitu), se v této éře naskytly i další mimořádné nabídky, které tato sestava dokázala využít. Jednalo se o dvě vystoupení v televizi, natočení společného profilového CD ve spolupráci s dětským folklorním souborem Hradišťánek a nově o spolupráci se Slováckým divadlem v Uherském Hradišti.

V dubnu roku 1997 se kapela zúčastnila krajského kola *Národní soutěže ve hře smyčcových orchestrů a cimbálových muzik*, kde získala 3. místo.

---

¹³⁵ Jedná se o post prvního houslisty, jenž „posiluje“ hru primáše, ovšem bez zdobení melodie.

Prvním z důležitých zahraničních zájezdů, jež proběhl v součinnosti se souborem Hradišťánek, byl výjezd do Německa ve dnech 20.–26. srpna roku 1997 (vystoupení ve městech Münster, Osnabrück ad.). Akce se mimo domácí soubory dále zúčastnila uskupení z Polska a Holandska.

V měsíci listopadu roku 1997, a stejně tak i o rok později, se kapela zúčastnila *Oblastní přehlídky cimbálových muzik v Mikulově* (nevypisovaná ministerstvem školství). V obou případech získala 1. místo, navíc vždy obdržela *Cenu odborné poroty*.

Ve dnech 18.–28. srpna roku 1998 se Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště společně se souborem Hradišťánek zúčastnila zahraničního zájezdu do Španělska, kde navštívila města jako Monte Carlo a Beniarjó.

Na konci roku 1998 započala školní cimbálová muzika s dětským folklorním souborem Hradišťánek přípravu na natáčení společného profilového CD *Husličky a písničky*.¹³⁶ Nahrávka byla pořízena na přelomu března a dubna 1999 ve studiu Slovákého divadla v Uherském Hradišti. Křest CD proběhl při příležitosti každoroční premiéry Hradišťánku v Klubu kultury v Uherském Hradišti v červnu téhož roku. Osobností, jež měla křest na starosti, byl významný hudební pedagog Pavel Jurkovič.¹³⁷ Jako host se akce zúčastnil například i umělecký vedoucí

---

¹³⁶ Cimbálová muzika ZUŠ v Uherském Hradišti a Hradišťánek: *Husličky a písničky*. Nahráno ve studiu Slovákého divadla v Uherském Hradišti v dubnu 1999 (CD, MC). Hudební režie: David Burda. Producent: Jiří Gajzur – GM Production, V. Perutky 1258, Uherské Hradiště 1999. TT: 49:29.

¹³⁷ Pavel Jurkovič (nar. 1933) – hudební pedagog, zpěvák, skladatel, publicista. Bývalý člen Nových pěvců madrigalů a komorní hudby a Pražských madrigalistů. Od roku 1967 spolupracoval s hudební redakcí pro děti a mládež Československého rozhlasu, a také s Českou televizí. Komponuje písně a instrumentální skladby pro děti a mládež, upravuje lidové písně, je autorem scénářů a hudebně výchovných publikací. V roce 1995 byl vyznamenán *Pro merito* (za zásluhy) Orffovou nadací v Mnichově a o rok později získal cenu *České hudební rady*. Viz

a primáš cimbálové muziky Hradišťan Jiří Pavlica nebo dcera Jaroslava Václava Staňka Radka Baboráková, vedoucí folklorního souboru Rosénka z Prahy.

V březnu roku 1999 kapela účinkovala v předtočeném zábavném pořadu Televize Nova *Zlatíčka*. Další zkušeností s vystoupením v televizním studiu byla pak účast souboru dne 22. září 1999 v Praze na Kavčích horách v živém vysílání pořadu České televize *Dobré ráno* (ČT 1). Soubor zde mimo jiné propagoval výše zmíněné profilové CD.

Třetí velký zahraniční zájezd Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště se souborem Hradišťánek proběhl ve dnech 2.–12. července roku 1999. Cílem cesty byl ostrov Kypr, kde se oba soubory společně zúčastnily *4. mezinárodního dětského folklorního festivalu v Limassolu*.

Významného ocenění dosáhla Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště v roce 1999 při účasti na 54. ročníku *Mezinárodního folklorního festivalu „Strážnice 1999“*.¹³⁸ Zde jí byl tehdejším Ústavem lidové kultury¹³⁹ ve Strážnici udělen prestižní titul *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu „Strážnice 1999“ za kultivovaný muzikantský projev*.

Na konci roku 1999 byla kapela oslovena ze strany vedení Slováckého divadla v Uherském Hradišti s žádostí o spolupráci na představení podle dramatu

---

HANÁK, Jan: „Jurkovič, Pavel“ [online]. *Český hudební slovník osob a institucí*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]:

<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000881>.

¹³⁸ V tomto roce byla cimbálová muzika do Strážnice pozvána i jako samostatný, čistě instrumentální soubor (pořad Anny Maděričové *Hrajte mně, husličky – setkání dětských muzik po deseti letech*). Nevystupovala zde tedy pouze jako doprovodné uskupení souboru Hradišťánek.

¹³⁹ Současný název instituce je Národní ústav lidové kultury (NÚLK).

Gabriely Preissové *Gazdina roba*.¹⁴⁰ Důvodem byla potřeba prezentovat na scéně živé muzikanty (požadavek autora scénické hudby). Z kraje nového roku, 22. ledna, již kapela (tentokrát ovšem v hudecké sestavě) absolvovala premiéru hry, během následného jednoletého období i všechny reprízy.¹⁴¹

Ve dnech 12.–13. května roku 2000 se muzika zúčastnila ústředního kola *Národní soutěže souborů lidových nástrojů* ve Vysokém Mýtě, kde získala 1. místo, navíc cimbalista Petr Holoubek obdržel individuální ocenění za *mimořádný instrumentální výkon*. Kapela zde také spolupracovala se sólovými zpěvačkami Hradišťánku Markétou Gajzurovou a Ivanou Skálovou.

Poslední zahraniční zájezd této sestavy školní cimbálové muziky, který se uskutečnil v součinnosti se souborem Hradišťánek, proběhl počátkem července roku 2000. Cílem akce byla účast na 8. ročníku *Hartzkých slavností*, konaných v německém Neustadtu a okolí.

3.6.2 Osamostatnění

Postup pozvolného osamostatnění páté sestavy souboru v podstatě započal již v září roku 1999, ač pod hlavičkou školy působila až do konce června roku 2000 (jedním z posledních vystoupení pod záštitou ZUŠ tak byla účast na slavnostní premiéře Hradišťanu, pořádané toho roku v rámci oslav jeho padesátého výročí založení). Z několika návrhů, které padly jako možné pojmenování souboru, si hráči odhlasovali název – *Cifra*.

---

¹⁴⁰ Režie: Jan Antonín Pitínský, hudba: Vladimír Franz.

¹⁴¹ Záznam představení pořídila ve dnech 4.–5. ledna 2001 i Česká televize (konkrétně hru natočil štáb brněnského studia České televize pod režijním vedením Rudolfa Tesáčka).

3.7 Šestá sestava souboru (1999–2005)

Ač měla v roce 1999 uherskohradištská ZUŠ stále vlastní stabilní cimbálovou muziku, její hráči (jak je patrné z délky jejich působnosti) dosáhli v rámci školního života mezní věkové hranice. Vzhledem k tomu, že započali éru osamostatňování, bylo nutno uvažovat o další budoucnosti souboru. Umělecký vedoucí Pavel Štulír se proto rozhodl, že vedle „dospělé“, postupně se osamostatňující muziky založí zcela novou formaci, která bude díky příznivým podmínkám od počátku složená z mladších žáků podobného věku.¹⁴² Vznikla tak situace, kdy v jednom roce vedle sebe paralelně existovaly dvě sestavy stejnojmenné školní cimbálové muziky. „Dospělá“ muzika byla nadále kontinuálně schopna reprezentovat školu a spolupracovat s dětským folklorním souborem Hradišťánek, druhá, začínající sestava se mohla soustředit na své umělecké začátky a nemusela nutně vystupovat na náročnějších akcích. Tento stav se zpětně ukázal jako velmi výhodný (i když z pozice uměleckého vedoucího nepochybně náročnější). Členy šesté sestavy souboru byli:

Jakub Ilík	housle (prim)	Vojtěch Šobán	klarinet
Jan Bazala	housle (terc)	Petr Gablas	cimbál
Petr Štulír	housle (terc)	Martin Gabriel	cimbál
Martin Melichárek	housle (III.)	Martin Crla	kontrabas
Vít Stašek	housle (obligát)	Milan Gablas	kontrabas
Luděk Hosnedl	viola (kontry)	Markéta Gajzurová	zpěv
Andrej Vališ	viola (kontry)		

---

¹⁴² Viz problematika dětské cimbálové muziky v kapitole 4.

3.7.2 Umělecká činnost a úspěchy

Již po roce působení se tato sestava cimbálové muziky v měsíci listopadu roku 2000 zúčastnila 12. ročníku *Oblastní přehlídky cimbálových muzik v Mikulově* (nevypisovaná ministerstvem školství), kde získala 1. místo.

O rok později byla Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště opět oslovena vedením Slováckého divadla s prosbou o hudební spolupráci. Tentokrát na inscenaci divadelní hry, komedii Vlastimila Pešky na motivy povídek Zdeňka Galušky, *Slovácko sa súdí aneb Fašank z věcí lidských*.¹⁴³ Premiéra se uskutečnila dne 17. listopadu 2001. Kapela¹⁴⁴ se účastnila také na všech reprízách (bylo jich přes padesát), které byly uvedeny v průběhu následujících dvou let.¹⁴⁵

Prvním významným zahraničním zájezdem šesté sestavy kapely v součinnosti s dětským folklorním souborem Hradišťánek byla ve dnech 12.–19. srpna roku 2002 účast na 6. ročníku *Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF* pro dětské a mládežnické soubory, konaném v německých městech Thale, Halberstadt, Quedlinburg a Wernigerode. Festival proběhl pod mottem „Podzim, doba sklizně“ v rámci *10. Hartzkých slavností* v Neustadtu. Akce se dále zúčastnily například soubory z Německa, Gruzie, Finska, Francie, Moldávie, Rakouska, Polska, Ukrajiny a Jižní Koreje.

---

¹⁴³ Režie a hudba: Vlastimil Peška.

¹⁴⁴ Vzhledem k tomu, že se stálý cimbalista souboru nemohl ze studijních důvodů pravidelně účastnit všech představení, zaujal shodou okolností jeho pozici za nástrojem asistent režie a zároveň i aktér inscenace Josef Kubáník (mimo jiné bývalý absolvent hry na cimbál uherskohradišťské LŠU).

¹⁴⁵ Jak podotkli Martin Melichárek s Petrem Štulírem v rozhovoru s autorem práce ze dne 18. srpna 2010: „*Spolupráce se Slováckým divadlem probíhala i v dalších několika inscenacích, ale již zde nehrála větší část cimbálové muziky. Jednalo se spíše o výpomoc konkrétních ‚živých‘ muzikantů, např. se složil kvartet, hrávala se hudba takřka jakéhokoliv žánru.*“

Velkého úspěchu kapela zaznamenala, tentokrát i se sólovou zpěvačkou Markétou Gajzurovou, ve dnech 9.–10. května 2003 při účasti v ústředním kole *Národní soutěže folklorních souborů ZUŠ ve Vysokém Mýtě*.¹⁴⁶ Kromě suverénního zisku 1. místa a titulu *Absolutní vítěz* byl soubor druhý den na koncertě vítězů vyznamenán i *Cenou starosty města Vysoké Mýto*.

Dalším úspěšným zájezdem Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště společně se souborem Hradišťánek byla ve dnech 2.–10. srpna 2003 účast na *7. mezinárodním dětském folklorním festivalu v Zielone Gorze*, jenž se konal pod záštitou organizace CIOFF. Kromě festivalových akcí a závěrečného galaprogramu, který sledovalo 5 000 diváků, vystupovaly oba soubory i v šesti okolních městech vojvodství Lubuskie v samostatných hodinových koncertech.¹⁴⁷

Dne 30. listopadu roku 2003 Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště vystoupila na slavnostním zahájení výstavy v chorvatském Bjelovaru, kde Slovácké muzeum z Uherského Hradiště pod názvem „Vánoce na Moravě“ prezentovalo lidovou obřadní kulturu. Během vernisáže výstavy, jež byla hojně navštívena obyvateli Bjelovaru a okolních měst a vesnic, kam přesídlily české menšiny (například Ivanovo Selo), kapela přednesla několik moravských koled.

---

¹⁴⁶ Na postu cimbálu se ovšem dle pravidel soutěže nemohl zúčastnit (jakožto student konzervatoře) v té době v souboru hrající Petr Gablas. Jeho místo za nástrojem proto provizorně zastoupil bývalý žák LŠU Uherské Hradiště Antonín Stašek.

¹⁴⁷ Zájezd podpořil tehdejší Ústav lidové kultury ve Strážnici, Občanské sdružení Hradišťánek a Nadace Děti-kultura-sport. Jak poznamenala k průběhu akce jedna z uměleckých vedoucích souboru Hradišťánek Marcela Hastíková: „*Kromě nezapomenutelných zážitků a nových přátelství si Hradišťánek přivezl z Polska i ocenění za vynikající výběr a ztvárnění dětského repertoáru a kdy také muzika sklídila úspěch a pochvalu za nejbravurnější hudební podání.*“ Komentář Marcely Hastíkové uvedený v elektronické korespondenci s autorem práce ze dne 16. května 2011.

Dne 20. března roku 2004 vystoupila Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště jako reprezentant města Uherské Hradiště (na návrh jeho partnerského města Mayen) při příležitosti konání veletrhu v německém Mainzu (*MMG – Mainzer Messe Gesellschaft*). Několik hudebních vstupů muziky během dne vyvolalo vždy velký zájem návštěvníků a vzhledem k nízkému věku hráčů také uznalý obdiv k jejich umění.¹⁴⁸ Na následné folklorní prezentaci české kultury v Mayenu se spolu s Cimbálovou muzikou ZUŠ Uherské Hradiště představil s nemalým úspěchem i taneční pár souboru Hradišťánek Jana Kučerová a Josef Mikulka.

V roce 2004 započala (mimo stále trvající tradiční součinnost s Hradišťánkem) krátká, přibližně jeden rok trvající příležitostná spolupráce Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště s dalším folklorním souborem působícím na Uherskohradištsku. Tím byl folklorní soubor *Handrlák* z Kunovic, který potřeboval hudebně doprovodit svá vystoupení při příležitosti folklorního festivalu konaného ve dnech 15.–27. července ve Francii. Zde obě uskupení společně absolvovala představení ve městech Bolléne, Orange, Courthézon, Saint Vidal, Le Puy, Yssingaux a Langogne.

---

¹⁴⁸ Se souborem odjela jako doprovod (místo uměleckého vedoucího Pavla Štulíra, který se z časových důvodů nemohl zájezdu zúčastnit) zástupkyně ředitele ZUŠ Uherské Hradiště Magdalena Uhrová. Její vzpomínka na tuto akci byla odcitována v novinovém článku týdeníku *Dobry den s kurýrem*: „Na veletrhu měla Česká republika tu výhodu, že jejím dnem D byla sobota 20. března, tedy úplný začátek veletrhu se slavnostním zahájením a významnými hosty. Přítomen byl i sám ministerský předseda a naše kapela tak vítala jeho příchod v záři několika televizních kamer a mnoha novinářů. Po celý den procházely výstavními prostory davové návštěvníků a naši muzikanti vyplnili pět půlhodinových vstupů slováckými písněmi a tanci. [...] Tato pořad ještě školní muzika je již dnes schopná nabídnout celovečerní program na vysoké úrovni. Hráči jsou technicky velmi vyspělí, dávají do hry celou svou mladou energii a z té pak číší čirá radost a zábava. Od svého učitele si tak odnášejí perfektní vklad profesionální práce v cimbálové muzice.“ Viz „CM ZUŠ učarovala Německu svým nadšením pro folklor“. *Dobry den s kurýrem*, Uherské Hradiště, 29. března 2004, s. 16.

Mimo tuto akci se muzika ZUŠ se zmíněným folklorním souborem Handrlák zúčastnila v průběhu naznačeného nedlouhého časového údobí i několika dalších vystoupení. Uzavření této spolupráce¹⁴⁹ se datuje k příležitosti konání zájezdu ve dnech 25.–29. srpna 2005 do německého Mayenu, kam byla Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště opětovně pozvána na základě velmi úspěšného představení z roku 2004.

3.7.3 Osamostatnění

Éra šesté sestavy souboru cimbálové muziky na ZUŠ Uherské Hradiště skončila v závěru školního roku 2004/2005. Po následném osamostatnění převzalo uskupení navržený název – *Harafica*.

3.8 Sedmá sestava souboru (od roku 2004 do současnosti)

Stejně jako v roce 1999, tak i počátkem školního roku 2004/2005 se umělecký vedoucí cimbálové muziky Pavel Štulír rozhodl založit novou sestavu souboru, která by pozvolna započala svou působnost ještě za existence dosluhujícího uskupení. S tímto modelem, jenž se mu naposledy v podobné situaci velmi osvědčil, však tentokrát narazil na neočekávané problémy. Ještě v prvních měsících činnosti nové muziky (a nakonec i po období přibližně prvních dvou let) musel řešit neobvykle časté problémy s odchody (či výměnami) hráčů takřka na všech postech. Ač ustálení formace provázelo mnoho komplikací a trvalo

---

¹⁴⁹ Ač měl soubor Handrlák zájem i o trvalou (ve své podstatě oficiální) hudební spolupráci s muzikou ZUŠ, lépe řečeno s tímto uskupením muziky ZUŠ i po jeho ukončení působnosti na škole a následném osamostatnění, nakonec k ní nedošlo (spíše vzhledem k tehdejší ideji členů muziky být nezávislí na taneční složce a vystupovat v první řadě jako instrumentální uskupení).

delší období, přesto se souboru posléze podařilo zdárně fungovat. Členy sedmé sestavy kapely byli (lépe řečeno v době vzniku této práce někteří stále jsou):

Ondřej Bazala	housle (prim)	Petr Vlachynský	viola (kontry)
Štěpán Gabriel	housle (prim)	Barbora Elisová	klarinet
Matěj Kubiš	housle (I.)	Adam Martiška	klarinet
Vladislav Ilík	housle (terc)	David Schreier	klarinet
Alois Zatloukal	housle (terc)	Jakub Ryšavý	klarinet
Adam Kaňovský	housle (III.)	Alžběta Hartlová	cimbál
Martin Buček	housle (kontry)	Ctibor Dvořan	kontrabas
Tomáš Drábek	housle (kontry)	Martin Lesa	kontrabas
Miroslav Hlaváček	viola (kontry)	Kristýna Daňhelová	zpěv
Jan Matyáš	viola (kontry)	Gabriela Štulírová	zpěv

3.8.1 Umělecká činnost a úspěchy

Kromě obvyklých koncertů spojených s vnitřním životem školy (pořádaných ponejvíce v prostorách velkého sálu uherskohradištské Reduty), účasti na akcích města či na představeních pro různé organizace, se tato sestava – obdobně jako její předchůdci – zúčastnila mnoha různých vystoupení – např. pravidelná prezentace na *Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici*, *Mezinárodním dětském folklorním festivalu Kunovské léto*, populárních setkání dětských cimbálových muzik s názvem *Hlucý bombóz*, pořádané ředitelem ZUŠ Uherský Ostroh Františkem Říhou, *Slováckých slavnostech vína a otevřených památek* a mnoha dalších. Níže zmiňme alespoň výběr z nejzajímavějších.

Dne 20. května 2008 se kapela ve spolupráci se souborem Hradišťánek zúčastnila v pražské Valdštejnské zahradě koncertu dětských folklorních souborů nazvaným *Živá krása Slovácka*. Vystoupení proběhlo pod záštitou senátora Josefa Vaculíka.

Velkým úspěchem této sestavy školní cimbálové muziky byla ve dnech 1.–2. května 2009 zdárná účast v ústředním kole *Národní soutěže Základních uměleckých škol ve hře na cimbál, dudy a souborů lidových nástrojů*.¹⁵⁰ Zde uskupení získalo v kategorii *Cimbálové a hudecké muziky* 1. místo, navíc sólistka souboru Kristýna Daňhelová obdržela *Cenu za mimořádný pěvecký výkon*.

V rámci oslav 70. výročí založení ZUŠ Uherské Hradiště byli představitelé školy pozváni do pořadu České televize *Dobré ráno* (ČT 2). Živé vysílání proběhlo dne 14. května 2009 v brněnském studiu za reprezentativní účasti ředitele ZUŠ Uherské Hradiště Stanislava Nemravy, zástupce ředitele Pavla Štulíra a školní cimbálové muziky. Ta provázela svými hudebními vstupy celým pořadem.¹⁵¹

Ve dnech 4.–5. září 2009 se Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště společně se souborem Hradišťánek zúčastnila čtvrtého ročníku akce *Vinobraní na Pražském hradě*. Zde v prostorách terasy Jízdárny a v Jízdárně Pražského hradu oba soubory prezentovaly několik regionálních tanců.¹⁵²

Dalším významným zájezdem školní cimbálové muziky ve spolupráci se souborem Hradišťánek byla ve dnech 22.–28. září 2010 cesta do Makedonie, kde obě uskupení společně absolvovala vystoupení v rámci *Mezinárodního dětského folklorního festivalu ve Skopje*. Na přehlídce se mimo domácí soubory dále prezentovala uskupení z Balkánského poloostrova – především z Bulharska a Srbska, ale také i Běloruska.

---

¹⁵⁰ V předešlém (krajském) kole soutěže, které se konalo 20. března 2009 v Luhačovicích, získal soubor kromě 1. místa i titul *Absolutní vítěz*.

¹⁵¹ Záznam celého pořadu je dostupný v rámci internetového vysílání (iVysílání) České televize. Viz: „Dobré ráno (Brno)“ [online]. *Česká televize. iVysílání*. Dostupný z WWW [cit. 10. ledna 2010]: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/309281381920514-dobre-rano-brno/>>.

¹⁵² Viz audiovizuální ukázka z této akce na DVD přiloženém v deskách práce.

Dne 21. června 2011 vystoupila Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště společně se souborem Hradišťánek na slavnostním vyhlášení 5. ročníku prestižní soutěže Evropské komise *EDEN* na pražském Žofíně, jejímž vítězem a nositelem titulu „European Destination of Excellence“ za Českou republiku se stala destinace Slovácko (tématem tohoto ročníku soutěže byl cestovní ruch a obnova hmotného dědictví). Zde oba soubory předvedly vybrané ukázky slováckých tanců.

Výše zmíněné vystoupení na pražském Žofíně bylo pomyslnou generálkou na nadcházející mezinárodní dětský folklorní festival uskutečněný v bulharském Primorsku, který proběhl ve dnech 26. června až 3. července. Turné, jehož se zúčastnila celkem pětáctyřicetičlenná výprava složená z členů Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště a souboru Hradišťánek, bylo zároveň posledním ve školním roce 2010/2011.

3.8.2 Poznámka k budoucnosti sedmé sestavy

Vzhledem k tomu, že školní rok 2010/2011 se stal pro několik důležitých hráčů obdobím uzavření studií na středních školách a stejná situace nastane také ve školním roce 2011/2012, jeví se jako velmi pravděpodobné, že toto údobí bude pro členy sedmé sestavy Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště posledním rokem společné činnosti.¹⁵³ Jistě stojí za zmínku, že již dnes mnozí úspěšně

---

¹⁵³ Činnost v souboru na konci školního roku 2010/2011 oficiálně ukončila např. zkušená cimbalistka Alžběta Hartlová, jež byla přijata na brněnskou konzervatoř, či violový kontráš Jan Matyáš. Tito hráči ovšem se souborem vystoupili ještě 10. září 2011 při příležitosti konání Slováckých slavností vína a otevřených památek v Uherském Hradišti, kde se kapela prezentovala v novém hudebním pořadu *Hrajte ně, husličky* věnovanému přehlídce dětských cimbálových muzik. Možno podotknout, že se zde s Cimbálovou muzikou ZUŠ Uherské Hradiště úspěšně představil jako host i jeden malý nadějný hudebník, žák Pavla Štulíra ve hře na housle, Marek Pavlica.

působí – ať už jako hostující či přímo kmenoví hráči – v mnoha cimbálových muzikách na Uherskohradištsku. Výběrem uvedme kapely jako *Bálešáci*, *Lintava*, *Ohnica*, *Pentla* a další.

3.9 Čelné osobnosti ve vedení souboru

Následující část je věnována profilům Jaroslava Čecha a Pavla Štulíra, dvou významných osobností,¹⁵⁴ jež po dlouhá léta umělecky utvářely podobu Cimbálové muziky LŠU/ZUŠ Uherské Hradiště a z jejichž umu, talentu a odvedené práce při výchově mladých hudebníků těží mnohé cimbálové muziky na Uherskohradištsku.

3.9.1 Zakladatel Jaroslav Čech

Jaroslav Čech (22. května 1932, Uherské Hradiště – 6. března 1970, tamtéž), muzikolog, etnograf, pedagog, houslista a cimbalista, patřil k předním osobnostem hudebního života na Uherskohradištsku.

Narodil se do rodiny živnostníků, kde sice hudba nehrála primární úlohu (otec byl fotograf, zemřel po těžké nemoci v roce 1948, vdova poté musela vést živnost sama), přesto matka, rodačka z nedalekých Březolup, měla velmi blízký vztah k lidové písni.¹⁵⁵

---

¹⁵⁴ V *Českém hudebním slovníku osob a institucí* není jméno Jaroslava Čecha ani Pavla Štulíra zatím vůbec uvedeno.

¹⁵⁵ ČECHOVÁ, Vlasta: „Můj Jarin“. In: ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. Uherské Hradiště 2001, s. 12.

Během docházky na Měšťanskou školu v Uherském Hradišti navštěvoval také místní Městskou hudební školu, kde se učil u tehdejšího ředitele Františka Vávru hře na housle. O dobrých instrumentálních schopnostech Jaroslava Čecha svědčí mimo jiné i fakt, že ještě jako mladý hoch začal hrávat ve Slovácké filharmonii pod vedením Oldřicha Halmy. V roce 1947 byl přijat na uherskohradištské gymnázium, kde se později stal primášem a vůdčí osobností nově vzniklé cimbálové muziky složené z žáků a profesorů školy. V roce 1951 započal studia na Filozofické fakultě UJEP v Brně v oboru hudební věda a estetika. Brzy ovšem obměnil tuto studijní kombinaci za hudební vědu a jemu bližší národopis (studoval mimo jiné u Antonína Václavíka, Jana Racka či Bohumíra Štědrone). V roce 1956 obhájil pod vedením prof. Václavíka svou diplomovou práci na téma *Lidová píseň a lidový tanec ve Strání, se zvláštním přihlédnutím k tanci Pod šable* (získal titul promovaný historik), v níž uplatnil svůj dlouhodobý zájem o sběr a zdokumentování starých lidových písní vybraných lokalit Uherskohradištska i s přesahem na Luhačovické Zálesí. Dodnes jsou písně z Čechových sbírek plně využívány zdejšími soubory a zpěváky.

Za doby vysokoškolských studií založil na Filozofické fakultě ze svých spolužáků a známých z jiných oborů cimbálovou muziku. Mimo to hrával v Brně ve *Slováckém krúžku*, kde se setkal s bratry Lubošem a Dušanem Holými. Dušan Holý,¹⁵⁶ jehož později pojilo k Jaroslavu Čechovi celoživotní přátelství, zavzpomínal na jejich první setkání z roku 1951: „*Jarin zářil vedle jiných primášů jako technicky perfektně vybavený houslista, ale často i jako zpěvák s vysokým a pevným tenorem.*“¹⁵⁷ Nutno je ovšem zmínit důležitou událost, která v jistém ohledu ovlivnila další Čechovu budoucnost. Ještě během studií vážně onemocněl a musel v roce 1952 podstoupit operaci, po jejímž absolvování mu

---

¹⁵⁶ Dušan Holý (nar. 1933) – muzikolog, etnograf, zpěvák, tanečník, autor pořadů, sběratel písní, v současné době pedagogicky působí (jako profesor) v Ústavu evropské etnologie FF MU v Brně.

¹⁵⁷ HOLÝ, Dušan: „Jen takových pár slov o neobyčejném člověku“. In: ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. Uherské Hradiště 2001, s. 31.

bylo lékaři doporučeno přestat hrát na housle.¹⁵⁸ Čech si jako nový budoucí instrument, ve kterém by se mohl plně profilovat, vybral cimbál. Díky výbornému sluchu a velkému úsilí obnášejícímu mnoho hodin cvičení, jež mu bylo vlastní už z dob studia houslí, se na nástroj naučit hrát za relativně krátkou dobu zcela sám, navíc s obdivuhodnou bravurou. Po prázdninách přijel na brněnskou fakultu již jako přeučení cimbalista.

Po absolutoriu na hudební vědě a národopisu se natrvalo vrátil do Uherského Hradiště, kde přijal zaměstnání kulturního pracovníka Závodního klubu ROH n. p. Mesit. Současně začal vést muziku *Souboru lidových písní a tanců Hradišťan* z pozice uměleckého vedoucího, ovšem již dříve zde zastával místo cimbalisty, které nadále rozvíjel. Tato éra byla velmi plodná a plná úspěchů. Hradišťan se stal žádaným souborem jak doma, tak i v zahraničí. O tom svědčí i několik významných ocenění souboru, zvláště z roku 1962, kdy soubor získal první místo a pohár *Zlatá mirabelka* na velké mezinárodní soutěži v Nancy, v Dijonu pak *Zlatý náhrdelník burgundských vévodů*.¹⁵⁹ Z individuálních ocenění Jaroslava Čecha je nutno zmínit zvláště zisk prestižní zlaté medaile za cimbalové sólo na festivalu v italském *Civitavecchii* v roce 1967.¹⁶⁰

Velmi unikátní místo v životě Jaroslava Čecha zaujímala spolupráce na tvorbě hudby a aranží pro představení v uherskohradišťském Slováckém divadle (např. *Gazdina roba*, *Ženský zákon*, *Jánošík*, *Její pastorkyňa*, *Maryša* či *Hejtman Šarovec*) a zvláště jeho pedagogické aktivity. Ve školním roce 1962/1963 nastoupil v Uherském Hradišti na místní LŠU jako učitel hudební nauky, posléze,

---

¹⁵⁸ Dušan Holý ve zmíněné knize *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha* ovšem poukazuje (s. 34), že za přechod k novému nástroji mohly i jiné (nekomentované) důvody.

¹⁵⁹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti. (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Praha 1990, s. 32.

¹⁶⁰ LAPČÍKOVÁ, Zuzana: „Čech, Jaroslav“. In: PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice 1997, s. 22.

jak již bylo zmíněno, začal vyučovat i hru na cimbál a souborovou hru v cimbálové muzice. Za relativně krátkou dobu zaznamenal se svými žáky několik výrazných úspěchů. Nejvýznamnějším obdobím byl v tomto směru školní rok 1969/1970, kdy dvě první místa v ústředním kole STMP v sólové hře na cimbál získali Lubomír Abrhám a Jiří Riedich, společně získali v téže soutěži stejné umístění i v kategorii *Cimbálové duo*. Dovršením úspěchu byl pak zisk prvního místa cimbálové muziky. Jako učitel hudební nauky byl Jaroslav Čech znám svým zaníceným přístupem k výuce, názornými ukázkami, ale také nemalými nároky na studenty vyšších ročníků.¹⁶¹ V roce 1968 mu bylo uděleno ministrem školství pochvalné uznání za práci *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*,¹⁶² kterou vytvořil pro potřeby Kabinetu hudební výchovy při Krajském pedagogickém ústavu v Brně.¹⁶³

V knize *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha* charakterizoval Jan Rokyta¹⁶⁴ způsob hry Jaroslava Čecha na cimbál: „Právě tam [folklorní festival ve Strážnici v roce 1957 – pozn. autora] jsem měl možnost poznat Jarynovy hbité a šikovné ruce; paličky – většinou nízko nad strunami, jakoby „vysypaly“ celý akord najednou a přitom všem se levá ruka věnovala převážně levé straně cimbálu, pravá pak té pravé. [...] Až později jsem přišel na to, že to byla jihovýchodní cimbálová škola slovensko-maďarská; u jejího zrodu stál v novověké historii našeho nástroje Aladár Rácz (1886–1958), vynikající hráč,

---

¹⁶¹ Běžnou praxí v hodinách vyšších ročníků hudební nauky bylo i vypracovávání náročných příkladů z hudební harmonie, jež se učí spíše na konzervatoři.

¹⁶² ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969.

¹⁶³ Viz kapitola 4.

¹⁶⁴ Jan Rokyta (nar. 1938) – hudební redaktor (Československý rozhlas a televize), hudebník (cimbálová muzika Technik, Pražští madrigalisté), upravovatel písní, skladatel, hudební dramaturg a režisér, organizátor, autor hudebních pořadů. Externě přednáší na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity problematiku lidové písně.

autor řady transkripcí pro cimbál (zejména z děl J. S. Bacha), proslavený pedagog a organizátor – ale také svým způsobem konstruktér, který se zasloužil o vylepšení pedálová soustavy V. J. Schundy. [...] Jeden z Ráczových nejlepších žáků István Lukács (mj. dlouholetý cimbalista orchestru Sándora Lakatose) ovlivnil svou hrou celou další generaci, mj. také bratislavskou cimbalistickou obec v období po druhé světové válce až po šedesátá léta. [...] Není pochyb, že Jaroslav Čech přejal do své hry řadu elementů této cimbálové školy; dodávám jenom, že rád hrál v decimách – právě na cimbálu jsou alikvotně přebohaté, a tím také krásně barevné; jakoby toho znělo daleko víc, než v pouhých dvou tónech, zahraných najednou. Navíc – prakticky dospíval k poznání, že základem všeho je srovnání úrovně výkonnosti levé ruky na úroveň pravé (v rumunských školách se malí cimbalisté zpočátku neučí vůbec nic jiného!) – tedy – u praváků leváci cvičí naopak; i když – mají o něco méně práce, než kolegové praváci. [...] Jako doprovod se snažil charakterizovat jednotlivé sloky harmonickými výrazovými prostředky tak, aby dospěl k pointě tam, kde byla pointa písně. V tom mně mluvil – i hrál – z duše, a myslím, že právě tuto cestu jsem pak nastoupil a do jisté míry snažil zdokonalit i já sám. [...] Jako první moravský cimbalista prezentoval princip variací na folklorní témata; jako jeden z prvních začal používat složitější akordy, např. E–e, gis, h, d¹, fis¹, či mollové akordy s přidanou sextou, např. v převratu fis–a–c¹–a¹. I toto je jihovýchodní škola cimbálové hry, i toto je hra Jaroslava Čecha. [...] Byl pilný, pracovitý, u nástroje soustředěný, až pokorný; v době své vrcholné aktivity byl bezesporu cimbalistou číslo jedna na Moravě – a nikdo z nás jej nemohl nevnímat; naopak – všichni jsme jeho hraní hltali, někteří z nás se aj poučili... “¹⁶⁵

---

¹⁶⁵ ROKYTA, Jan: „Jakoby toho znělo daleko víc“. In: ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. Uherské Hradiště 2001, s. 51–53.

3.9.2 Pokračovatel tradice Pavel Štulír

Pavel Štulír (15. srpna 1955, Uherské Hradiště), pedagog, houslista, zakládající a stálý člen Cimbálové muziky Jaroslava Čecha a zapálený folklorista, patří dlouhodobě mezi současné přední odborníky v problematice vedení dětských cimbálových muzik.

Jednou z nejmýraznějších hudebních osobností Štulírovy rodiny byl břestecký praděda Josef Slezák,¹⁶⁶ všestranný vesnický muzikant. Jiných hudebně angažovaných členů v příbuzenstvu nebylo. K houslím se Pavel Štulír dostal v osmi letech na LŠU v Uherském Hradišti u učitele Karla Hrabala. Při zakládání druhé sestavy školní cimbálové muziky byl v roce 1967 osloven jejím vedoucím Jaroslavem Čechem, jehož nabídku následně přijal, a stal se plnohodnotným členem tohoto uskupení.¹⁶⁷ Ač bylo Pavlu Štulírovi po základní škole doporučováno studium konzervatoře, nastoupil v Uherském Hradišti na střední učiliště, kde se vyučil prodavačem elektrotechnického zboží. Jak se záhy ukázalo, toto životní rozhodnutí nebylo příliš šťastné (ač Štulír dnes připouští, že i tato etapa mu dala hodně), neboť jeho vztah k hudbě byl velmi silný. Tehdejší ředitel LŠU Petr Křivák mu proto nabídl, že jej připraví ke zkoušce na konzervatoř a zároveň přijme jako učitele. Od roku 1977 začal Pavel Štulír na LŠU vyučovat hru na housle (první rok jako externí zaměstnanec). Na dálkové studium konzervatoře v Brně (studium hry na housle u Jiřího Besperáta)

---

¹⁶⁶ Z tohoto rodinného kruhu pochází i primáš cimbálové muziky Hradišťan Jiří Pavlica, který je fakticky, ač věkem Pavlovi Štulírovi blízký, jeho strýcem.

¹⁶⁷ Pavel Štulír na tuto chvíli zavzpomínal s dojmů: „Čech tehdy přišel s již vytipovanými jmény k učiteli Petru Křivákovi, kde jsme měli orchestrální hru, a oslovil nás. Byl jsem tam i s Janem Rajmicem [současný primáš Cimbálové muziky Jaroslava Čecha – pozn. autora]. Vůbec jsem nevěděl, do čeho jdu. Nebylo to vůbec tak, že by Čech řekl – budeš hrát v cimbálovce – a já jásal! Cimbálovku jsem moc neznal, netušil jsem, co to vše obnáší. Navíc se tato situace moc nelíbila mému učiteli houslí, který mě tam nechtěl zprvu pustit, protože cimbálovka ‚kází‘ styl...“. Z rozhovoru s Pavlem Štulírem uskutečněným dne 7. června 2009.

nastoupil ale o rok později, po absolvování základní vojenské služby v roce 1978.

Po úspěšném dokončení konzervatoře v roce 1985 se později dále vzdělával v oblasti pedagogiky, kdy po dvouletém studiu v roce 1996 získal na Hudební fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně vysvědčení o pedagogické způsobilosti.¹⁶⁸ Dále se průběžně zúčastňoval (a stále zúčastňuje) mnoha houslových seminářů a kurzů, kde nabíral ke svým vlastním bohatým zkušenostem nové poznatky z oblasti vzdělávání mladých hudebníků.

Od roku 1970 působí jako jeden ze zakládajících členů v přední cimbálové muzice na Uherskohradištsku – Cimbálové muzice Jaroslava Čecha, se kterou se zúčastnil mnoha domácích vystoupení, národních a mezinárodních folklorních festivalů, zahraničních zájezdů (v posledních letech například vystoupení na Letních olympijských hrách v Aténách v roce 2004, turné po USA v roce 2005, Rusku v roce 2007 či účinkování na Dnech české kultury v Číně v roce 2008), natáčení hudebních pořadů pro Československý, potažmo dnes již Český rozhlas a televizi. Z nejvýznamnějších ocenění, jež společně se souborem doposud získal, je nutné zmínit především titul *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici za mimořádně působivé zpracování lidových balad* z roku 1990.

Jako učitel hry na housle na ZUŠ Uherské Hradiště (od školního roku 1998/1999 také jako zástupce ředitele) pravidelně zaznamenává se svými žáky mnoho úspěchů a ocenění. Z nejvýraznějších můžeme uvést zisk 2. místa Zbyňka Buchtíka ve školním roce 1998/1999 ve hře na housle v ústředním kole *Národní soutěže ve hře na klavír, smyčcové nástroje a akordeon* v kategorii *smyčcových*

---

¹⁶⁸ Konkrétně získal pedagogickou způsobilost k vyučování předmětu Hra na housle na základních uměleckých školách (závěrečná práce na téma *Metodika houslové výuky na základní umělecké škole*, vedoucí práce Stanislav Tomášek).

*nástrojů, a o tři roky později v téže soutěži získal čestného uznání I. stupně Martina Melichárka. Dlouhodobě sbírá vavříny také s cimbálovou muzikou, jejíž tradici na tehdejší LŠU po delší odmlce oživil v roce 1982. Mimo takřka pravidelný zisk 1. míst z ústředních kol národních soutěží je nutno vyzdvihnout zvláště prestižní ocenění cimbálové muziky v roce 1999 titulem *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu „Strážnice 1999“ za kultivovaný muzikantský projev.**

Ve vedení školní cimbálové muziky zdárně navázal na tradici a odkaz svého učitele Jaroslava Čecha, na jeho systematickou a pečlivou práci. Další inspirativní osobností, která ho ovlivnila a již Pavel Štulír zmínil, byl pozdější umělecký vedoucí Cimbálové muziky Jaroslava Čecha Jan Maděrič, mimo jiné schopný aranžér mnoha skladeb a písní. Samozřejmě také čtyřicetileté působení v souboru Cimbálové muziky Jaroslava Čecha v něm zanechalo hluboké stopy a velkou hráčskou zkušenost, ze které notně čerpá při výuce dalších sestav cimbálových muzik na ZUŠ Uherské Hradiště.

V polovině devadesátých let 20. století byl Pavel Štulír jmenován krajským metodikem v oblasti pedagogiky základního uměleckého školství a pravidelně se jako člen a zároveň předseda sekce vrchních smyčcových nástrojů (housle a viola) účastní Krajské umělecké rady Zlínského kraje a jednání jí nadřazenému orgánu – Ústřední umělecké rady základních uměleckých škol České republiky¹⁶⁹ v Praze.

---

¹⁶⁹ Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky je odborným poradním orgánem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro oblast základního uměleckého školství. Tento poradní sbor je složen z odborníků profesně spjatých s danou problematikou. Zabývá se především otázkami z pedagogické praxe či vypracováváním podkladů pro vyhlašování soutěží ZUŠ, zabezpečením jejich odborného průběhu, podílí se na přípravách právních předpisů pro základní umělecké školy apod.

V dubnu roku 2008 bylo Pavlu Štulírovi při příležitosti Dne učitelů městem Uherské Hradiště uděleno ocenění *Za dlouhodobý přínos v pedagogické praxi*. Při této příležitosti byl na oficiálních webových stránkách města Uherské Hradiště uveden přepis novinového článku ze Slovákého deníku autora Františka Ilíka (čtenáře „reportéra“, primáše cimbálové muziky Burčáci), jenž má děkovaný charakter a je směřován k osobnosti Pavla Štulíra jako pedagoga:

„Často bývá obvyklé, že ocenění kumštýřů bývají tečkou a poděkováním za jejich celoživotní dílo. Laureáti s šedinami a hůlčičkou. A najednou se dovidám, že Cenu města Uherské Hradiště dostane Pavel Štulír, hudební pedagog hradištské LŠU. Žádný stařešina, ba švihák s mladistvým krokem a úsměvem. To mě potěšilo. Několikrát jsem o jeho činnosti hudebního kantora přemýšlel a oceňoval v duchu jeho nevšední výsledky. Mnohý hradištský pedagog, ať už na kterékoliv střední škole, sice připraví svého nadaného studenta na vysokou školu, kde často uspěje, ale ten nakonec zůstává ve velkém městě, kde může zúročit své dovednosti. V Hradišti se o jeho růstu a úspěchu dovidáme často jen sporadicky a zůstává pro nás jen slavným rodákem. Pavel Štulír to ale udělal a pořád dělá pro nás, pro Hradiště, pro Slovácko, pro ctitele lidové muziky. On totiž na rozdíl od jeho podobných kolegů plodí a vychovává cimbálové muziky, které po absolvování LŠU rozšiřují škálu kvalitních cimbálovek, co zůstávají na Hradištsku. Teď se formuje další. Před tím to byla Harafica, Cifra, základy dnešní Doliny a CM Stanislava Gabriela. A Hradišťánek také staví na kvalitním hudebním doprovodu Štulírových žáků.

Vím, co to obnáší. Mám v Harafici syna. Zkoušky ve škole jsou samozřejmé. Ale kde se formuje kapela? Přece až na koncertech, festivalech a přehlídkách, často ve vzdálených místech republiky i v zahraničí. Těch bylo nesčetně. Ty však bývají o večerech, sobotách a nedělích, kdy si každý učitel chce vydechnout. Únava,

*nervy, odpovědnost. Pavel Štulír tomuto čas, energii, vůli a pedagogický um obětoval. Díky mu za to, Cena města Uherského Hradiště mu patří.*¹⁷⁰

---

¹⁷⁰ Viz ILÍK, František (alias „Fanek Holmes Ilík“): „Dík Pavlu Štulírovi“ [online]. *Město Uherské Hradiště*. Dostupný z WWW [12. února 2010]: <http://www.mesto-uh.cz/cms/obecne/psalo_se/clanky_2008/5_08/13_5_8/stulir>.

4 SPECIFIKA DĚTSKÉ CIMBÁLOVÉ MUZIKY

Cílem závěrečné kapitoly je podat v nástinu specifika dětské cimbálové muziky na příkladu sdružení, jež bylo představeno v předešlém oddílu práce. Jeho zakladatel a umělecký vedoucí Jaroslav Čech se k této problematice podrobněji vyjádřil (jako pedagog i z didakticko-metodického aspektu) v již zmíněné publikaci *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*, ve stati nazvané „Základní zásady počátků práce v souboru lidových nástrojů na LŠU“.¹⁷¹ Vzhledem k tomu, že tento dříve relativně nedostupný cenný příspěvek byl v poslední době již několikrát přetištěn v jiných spisech,¹⁷² uvedeme v dalším textu (mimo obecná hlediska) jen výběr z nejdůležitějších poznatků z pohledu Jaroslava Čecha, doplněné o poznámky Pavla Štulíra,¹⁷³ současného uměleckého vedoucího souboru.

---

¹⁷¹ Viz ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969, s. 22–30. Lucie Uhlíková v souvislosti s tímto Čechovým textem poznamenala: „Písemných pramenů či literatury, o které bychom se mohli při sledování vzniku a vývoje dětských folklorních muzik opřít, je jen velice málo. Nalezla jsem pouze dva příspěvky, jejichž autoři [Jaroslav Čech a Antonín Bařinka – pozn. autora] se programově vyslovili k problematice dětských folklorních muzik. Oba shodou okolností působili jako pedagogové hudebních škol a vedoucích cimbálových muzik, logicky proto zaměřili svou pozornost k výuce folklorní hudby na hudebních školách.“. Viz UHLÍKOVÁ, Lucie: „Dětské folklorní muziky na Moravě – podmínky a charakter jejich vývoje“. In: ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským souborům a muzikám (1)*. Strážnice 2006, s. 36.

¹⁷² Viz ČECH, Jaroslav: „Základní zásady počátků práce v dětské folklorní muzice na ZUŠ“ [text byl publikován s úpravami terminologie a formulací – pozn. autora]. In: ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským souborům a muzikám (1)*. Strážnice 2006, s. 51–62; ČECH, Jaroslav: „Základní zásady počátků práce v souboru lidových nástrojů na LŠU“. In: ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. Uherské Hradiště 2001, s. 59–69.

¹⁷³ Poznámky Pavla Štulíra uvedené v rozhovoru s autorem práce dne 7. června 2009.

4.1 Věkové složení souboru

Z hlediska věku lze dětské cimbálové muziky rozdělit na jednogenerační a vícegenerační.¹⁷⁴ Jako výhodnější se ovšem jeví první varianta, tedy složení kapely z hráčů podobného věku, kdy odpadá nutnost stálého hledání a přijímání nových členů, kteří musí zaplnit uvolněná místa po odchodu svých starších kolegů a při svém zaškolování potřebují zvláštní péči. Tato stabilita členské základny v průběhu existence uskupení má pozitivní vliv na řadu faktorů ve vývoji souboru, především na společný a rychlý umělecký růst. Nezanedbatelná je také skutečnost, že po skončení školní docházky pak často hráči společně pokračují v další činnosti, například už v rámci dospělých kapel.

4.2 Hráčská vyspělost

Významným aspektem, který je nutno mít na zřeteli, je hráčská vyspělost. Například na post primáše je třeba dosadit technicky zdatného houslistu, se smyslem pro improvizaci, jenž disponuje potřebnými vůdčími schopnostmi. Nemenší nároky je nutné klást na hráče doprovodných nástrojů. Kontráši musí ovládat dvojhmatovou techniku do té míry, aby byli schopni zahrát čistě intervaly nebo zvládli s basistou složitější rytmické doprovody k tancům, typicky k tzv. *točivým*.¹⁷⁵ Podstatná je také jejich schopnost harmonického cítění,

---

¹⁷⁴ Srovnej: UHLÍKOVÁ, Lucie: „Dětské folklorní muziky na Moravě – podmínky a charakter jejich vývoje“. In: ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským souborům a muzikám (I)*. Strážnice 2006, s. 39. Muzikolog a pedagog Antonín Bařinka (nar. 1939) rozčlenil výuku podle věku žáků na tři etapy: začátečníci (9–11 let), pokročilí (12–15 let) a vyspělí (16–19 let, eventuálně starší). Viz BAŘINKA, Antonín: „O práci s dětskými folklorními muzikami v základních uměleckých školách“. In: Tamtéž, s. 44–50.

¹⁷⁵ *Točivé tance*, jimž je v hudebním doprovodu společná základní technika hry kontrů a kontrbasu – duvajový smyk, jsou na Slovácku nejcharakterističtější tanečním projevem v párovém tanci. Srovnej: JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance na Slovácku*. Praha 1954,

respektive nutná orientace v harmonizaci skladby s ohledem na výměnu akordů. Z toho plyne, že nároky na úroveň hráčů zde ukázkově zmíněných postů nejsou zrovna nízké.

4.3 Výběr repertoáru

Důležitou roli ve volbě a zpracování hudebního materiálu – především lidové písně – hraje osobnost učitele, uměleckého vedoucího. Na vhodnosti jeho výběru a způsobu hudební úpravy závisí v nemalé míře celkové vyznění kapely, protože obdobně jako v mnoha jiných hudebních uskupeních i v cimbálové muzice je hra vázána na interpretaci notového zápisu. Nejde jen o výběr písně s ohledem na vhodný text, který musí být hráčům srozumitelný, ale měl by také odpovídat jejich věku. Důležitá je také jeho schopnost poradit si s hudební úpravou písně, tedy s její harmonizací, instrumentací, prací s melodií atd.

Stejně jako kdysi Jaroslav Čech, tak i Pavel Štulír si dnes tvoří hudební úpravy pro soubor sám. Značná část lidových písní, které zpracovává, pochází původem z oblasti Dolňácka, Luhačovického Zálesí nebo Moravských Kopanic, ovšem repertoár obohacuje i o písně z jiných regionů,¹⁷⁶ často také využívá hudebně folklorní materiál třeba ze Slovenska.

---

s. 11–14. Jaroslav Čech naznačil, v čem tkví obtížnost jejich hudebního doprovodu: „*Typické točivé tance jednotlivých oblastí, i když jsou vesměs ve dvoučtvrtovém taktu, jsou totiž rozdílné v tempu a způsobu rozdělení metrických hodnot uvnitř taktu. Zahrát správně sedláckou, sedlckou, danaj a jiné písně točivých tanců z naší oblasti je velmi obtížné a mnohdy ani zkušené soubory nehrají dobře točivý tanec z jiné oblasti Slovácka [...].*“ Viz ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969, s. 24–25.

¹⁷⁶ Jaroslav Čech doporučoval z dostupných písňových sbírek např. tyto: BARTOŠ, František: *Nové národní písně moravské s nápěvy do textu vřaděnými*. Brno 1882; BARTOŠ, František: *Národní písně moravské, v nově nasbírané*. Brno 1889; ČERNÍK, Josef: *Záleské písně z okolí*

Co se týče rozsahu nastudovaného repertoáru, s nímž se konkrétně Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště v současnosti (jako plně fungující kapela) prezentuje na různých akcích během školního roku, je situace přibližně následující: Soubor zvládne za školní rok nastudovat 4 orchestrální skladby, několik doprovodů pro zpěváky, výjimečně i instrumentální úpravy pro klarinet nebo cimbál, 5 vánočních koled a hlavně 3–4 taneční série, kde každá jednotlivá sada se skládá z 3–4 písní (zvláště *kopanice, strání, bílovské, sedlcké*).¹⁷⁷

Luhačovic. Praha 1957; ČERNÍK, Josef: *Písně moravských kopaničářů*. Praha 1908; LÍSA, Valeš: *Slovácké a lidové písně z Uh. Hradištska*. Kroměříž 1919; POLÁČEK, Jan: *Slovácké pěsničky*. Díl 1–6. Brno, Praha 1936–1960; SUŠIL, František: *Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými*. Praha 1951; TOMEK, Ferdinand: *Slovenské písně z Uherskobrodsko*. Olomouc 1927; ÚLEHLA, Vladimír: *Živá píseň*. Praha 1949; ZEMAN, Martin: *Horňácké tance*. Praha 1951 a další. Viz ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969, s. 37.

¹⁷⁷ Pavel Štulír k tomu podotkl: „Především tady [při zkouškách s dětským folklorním souborem Hradišťánek – pozn. autora] získávají hráči důležitou praktickou zkušenost a nutný rozhled. [...] Před muziku přijde tanečník, zazpívá kupříkladu bílovské písně, které vyšly také například v Bartošově sbírce, a ta muzika na to musí nějakým způsobem reagovat. Ze začátku třeba špatně, ale postupně jsou do toho hráči vtaženi. Důležitý je také poslech jiných cimbálových muzik. Na Dolňácku nebo v okolí probíhají různé akce, folklorní festivaly, kde se hraje, zpívá, tancuje. Ti kluci tam chodí! Poslouchají, jak k tomu přistupují vrstevníci či starší zkušenější kapely a nasávají tu muziku do sebe. A to je, myslím, právě důležité. Ten základ, který dostanou ve škole, je takový ten základ spíše hráčský, aby věděli, v jaké kvalitě by ta muzika měla být, co si ve hře můžou dovolit a co ne. Ale takový ten rozhled, široký záběr toho regionu získají jedině tím, že budou hrát, poslouchat atd. Ta škola je skutečně jen takový ‚výkop‘, kde toho mladého muzikanta naučíš vnímat svoje spoluhráče, aby věděl, jakou úlohu má např. druhý houslista, třetí houslista, aby věděl, jak co kdo a kde hraje, aby ta muzika byla schopná se poslouchat.“ Komentář Pavla Štulíra z rozhovoru konaného s autorem práce dne 7. června 2009.

4.4 Způsob interpretace

Zkoušky souboru probíhají jednou týdně v rámci dvou sloučených vyučovacích hodin. Veškeré hudební úpravy, které kapela zprvu nacvičuje z podrobně vypsane notové předlohy (především v počátcích nově složeného nezkušeného uskupení jsou party vypracovány relativně detailně i se zdobením – cifrováním – melodie), je nutno posléze zvládnout z paměti. Tento požadavek je důležitým předpokladem pro budoucí schopnost hrát improvizálně, s ohledem na možnost projevit vlastní hudební invenci.¹⁷⁸

Nedílnou součástí hudebního výrazu cimbálové muziky je spojení projevu instrumentálního s vokálním. Jedná se jak o sborový zpěv kapely, tak i sólová

---

¹⁷⁸ Jaroslav Čech k tomu uvedl z pohledu uměleckého vedoucího několik zásadních poznatků: „*Postupem doby je možno provádět i složitější úpravy, poskytující možnost sólového vyniknutí jednotlivých nástrojů i uplatnění techniky jednotlivých hráčů. Takovéto úpravy žádají pevné, předem připravené aranžmá. I když většinou pak hrajeme převážně v pevných úpravách, nezapomínejme na trochu ‚skoro aleatorického‘ způsobu, který nesmírně rozvíjí tvůrčí fantazii žáků. Samostatnost a tvůrčí fantazie je to, co dnešním žákům LŠU chybí. Domnívám se, že výchova tímto druhem hudby a právě tímto ‚skoro aleatorickým‘ způsobem může velmi přispět k zacelení této tvůrčí mezery. Tento způsob totiž umožňuje žákům zúčastnit se přímo tvůrčího procesu. Částečný vznik úpravy na zkoušce uvádí žáky do problematiky vedení melodie, harmonické stránky skladby, dynamického zpracování, vyjádření obsahu apod. Pěstujeme-li v žácích tyto návyky, jsou schopni postupem času jednoduché písně upravit sami a dovedou být za samostatnost takto poskytnutou velmi vděční. Mimo to tím u nich podporujeme zdravé muzikantské sebevědomí, pomáháme jim k utváření názoru a postoje k hudebnímu projevu a pěstujeme v nich lásku k hudbě. Sám ze svých zkušeností vím, že tímto způsobem žáky získáváme, žáci sami přicházejí s nápady a realizace jejich nápadu v souboru je povzbuzuje k další tvůrčí činnosti. Ovšem, že závěrečnou korekturu úprav žáků provedeme sami se zdůvodněním případných oprav, které jsme provedli. Tento způsob se odrazí nejen v naší vlastní práci v souboru, ale i ve vztahu žáka k jiným hudebním žánrům.*“ Viz ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969, s. 27–28.

vystoupení. Sólového zpěvu se ujímají buď přímo vybraní hráči, dobří zpěváci ze středu kolektivu, stabilně spolupracující sólista nebo i hosté.

Jak už bylo naznačeno, důležitým aspektem ve vývoji souboru jsou i vystoupení ve spolupráci s tanečním uskupením. V případě Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště se jedná zvláště o dětský folklorní soubor Hradišťánek, se kterým úspěšně spolupracuje – s krátkou přestávkou – již několik desetiletí.

ZÁVĚR

Předkládaná práce si kladla za cíl představit soubor *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště*, profesionálně vedené dětské hudební těleso. Od roku 1962, kdy byl soubor založen, uběhlo téměř padesát let. V současnosti Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště představuje jednu z nejvýznamnějších dětských kapel svého druhu na Moravě. To dokazují také mnohá ocenění. Z poslední doby zmiňme alespoň titul *Laureát Mezinárodního folklorního festivalu „Strážnice 1999“ za kultivovaný muzikantský projev* či v roce 2003 při příležitosti konání ústředního kola *Národní soutěže folklorních souborů základních uměleckých škol* ve Vysokém Mýtě 1. místo, titul *Absolutní vítěz* a *Cenu starosty města Vysoké Mýto*.

Za dobu existence souboru vzniklo v jeho prostředí několik sestav cimbálové muziky, jejíž mnozí hráči po ukončení školní docházky pokračovali společně v další činnosti už v rámci dospělých seskupení. Jednalo se o později založené kapely jako *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*, nové jádro stávající cimbálové muziky *Dolina*, *Cimbálovou muziku Stanislava Gabriela*, cimbálovou muziku *Cifra* či *Harafica*. Není možno opomenout ani individuality, jež v prostředí souboru školní cimbálové muziky působily a poté pokračovaly samostatně mimo valnou část společně odchozích členů, či se později od nich odloučily a ovlivnily hudební výraz již etablovaných stávajících souborů na Uherskohradištsku. Byli to například Jiří Pavlica (nar. 1953), primáš a umělecký vedoucí cimbálové muziky *Hradišťan*, Pavel Šupka (nar. 1969), jeden ze současných primášů cimbálové muziky *Kunovjan*, a mnoho dalších.

Umělecká činnost tohoto sdružení je od roku 1965 úzce spjata s jedním z nejstarších dětských folklorních souborů na Moravě – *Hradišťánkem*, se kterým dosud spolupracuje jako doprovodná kapela. Oba soubory společně absolvovaly řadu úspěšných vystoupení nejen v České republice, ale i v zahraničí. Cimbálová

muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště krátce spolupracovala také s folklorním souborem *Handrlák* z Kunovic, se *Slováckým divadlem* v Uherském Hradišti na několika inscenacích, nebo tamějším *Slováckým muzeem*.

Velkou měrou se na úspěšnosti a dnešním renomé probíraného souboru podepsalo umělecké vedení dvou osobností. První z nich byl jeho zakladatel Jaroslav Čech (1932–1970), muzikolog, etnograf, pedagog, houslista, cimbalista a umělecký vedoucí cimbálové muziky Hradišťan. Jeho stat' „Základní zásady počátků práce v souboru lidových nástrojů na LŠU“,¹⁷⁹ v níž se programově vyjádřil k problematice dětských cimbálových muzik, je dodnes aktuální. Na Jaroslava Čecha později navázal Pavel Štulír (nar. 1955), učitel, houslista, člen Cimbálové muziky Jaroslava Čecha, jenž prostředí školní kapely důvěrně poznal v dobách svého působení v ní, a to přímo pod uměleckým vedením jejího zakladatele.

---

¹⁷⁹ ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. Brno 1969, s. 22–29.

SHRNUTÍ

Autor předkládá formou historického nástinu pojednání o souboru *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště*, významné dětské kapele s profesionálním vedením od doby jejího založení v roce 1962 až do současnosti. Výklad tématu je zasazen do kontextu vzniku a vývoje instrumentálního uskupení cimbálové muziky na Moravě, přičemž v těchto souvislostech úžeji popisuje oblast Uherskohradištska, s níž je působnost souboru výrazně spjata.

V práci jsou vylíčeny okolnosti vzniku souboru, jeho vývoj v rámci sedmi sestav historické linie a období nečinnosti. Zmíněni jsou přední členové všech sestav uskupení, dvě osobnosti, jež výrazně ovlivnily podobu a dnešní renomé souboru z pozice uměleckého vedoucího, a vybraná nejvýznamnější umělecká činnost souboru. Na příkladu probíraného sdružení je také v nástinu vyložena problematika některých specifíků dětské cimbálové muziky. Jedná se zvláště o věkové složení členů, jejich hráčskou vyspělost, otázku výběru repertoáru a způsobu interpretace.

Autor v textu cíleně sleduje přínos souboru *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště* pro folklorní hnutí na Uherskohradištsku. Poukazuje také na význam profesionální výchovy mladých hudebníků, jež značně ovlivnila současnou interpretační kvalitu cimbálových kapel dané oblasti.

SUMMARY

The author presents a paper on the topic of: *The Cimbalom Band of Primary Art School Uherské Hradiště* in a form of a historical treatise. This has been very significant children's band with professional leadership since its establishment in 1962 until nowadays. The interpretation of the topic is set in the context of the emergence and development of the instrumental arrangement of cimbalom band in Moravia, and in this context, it describes in detail the region of Uherskohradištsko, with which the activity of the band is closely connected.

There are depicted the circumstances of the band formation, its development in the context of the seven arrangements of historical lineage, and a period of inactivity. There are also mentioned leading figures of every band arrangement that came to existence, two personalities who significantly influenced the form, today's reputation of the band from the perspective of an artistic director, and moreover there have also been emphasized the most important artistic activities of the band. The example of the band mentioned above serves the reader as a source of the information connected with the specifics of children's cimbalom band. This concerns particularly the age range of the members, their musical maturity, and the task of the repertoire selection as well as the method of interpretation.

The author purposefully searches for the contribution of the Cimbalom Band of Primary Art School Uherské Hradiště to the folklore movement at the region of Uherskohradištsko. The emphasis is also put on the importance of the professional education of young musicians, which greatly influenced the current interpretative quality of cimbalom bands in mentioned region.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Verfasser präsentiert in Form eines historischen Überblicks eine Abhandlung über das Ensemble *Cimbalomkapelle der Kunstgrundschule Uherské Hradiště*, einer bedeutenden Kinderkapelle unter professioneller Führung, von ihrer Gründung im Jahr 1962 bis zur Gegenwart. Die Darlegung des Themas wird in den Kontext der Entstehung und Entwicklung der Instrumentalgruppierung Cimbalomkapelle in Mähren gestellt, wobei sie in diesen Zusammenhängen enger das Gebiet um Uherské Hradiště beschreibt, mit dem das Wirken der Musikkapelle ausgeprägt verbunden ist.

In der Arbeit werden die Umstände des Entstehens des Ensembles, dessen Entwicklung im Rahmen von sieben historischen Linien und Perioden der Untätigkeit dargelegt. Erwähnt werden die führenden Mitglieder der Jahrgänge des Klangkörpers und zwei Persönlichkeiten, die die Gestalt und das heutige Renommee der Kapelle von der Position des künstlerischen Leiters deutlich beeinflussten. Am Beispiel des behandelten Ensembles werden im Abriss ebenfalls einige Spezifika einer Kindercimbalomkapelle erläutert. Hierbei handelt es sich vor allem um die Altersstruktur der Mitglieder, deren spielerische Reife, Fragen der Repertoireauswahl und Interpretation.

Der Verfasser verfolgt im Text gezielt den Beitrag der Cimbalomkapelle der Kunstgrundschule Uherské Hradiště für die Folklorebewegung in Uherské Hradiště und Umgebung. Auch verweist er auf die Bedeutung einer professionellen Heranbildung junger Musiker, die die aktuelle Interpretationsqualität der Cimbalomkapellen im gegebenen Gebiet tief beeinflusst hat.

LITERATURA, PRAMENY A DALŠÍ ZDROJE

Knížní publikace

- BLAHÚŠEK, Jan – JANČÁŘ, Josef (ed.): *Etnologie – současnost a terminologické otázky*. 1. vyd. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2008. 122 s. ISBN 978-80-87261-10-1.
- BLAHÚŠEK, Jan – KRIST, Jan (ed.): *Současný folklorismus a prezentace folkloru*. 1. vyd. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006. 103 s. ISBN 80-861156-86-9.
- BROUČEK, Stanislav – JAŘÁBEK, Richard (ed.): *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. 1. vyd. Tři svazky. Praha: Etnologický ústav AV ČR v Praze a Ústav evropské etnologie FF MU v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. 1586 s. ISBN 978-80-204-1450-2.
- ČECH, Jaroslav: *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*. 1. vyd. Brno: Krajský pedagogický ústav, 1969. 38 s.
- ČOUPEK, Josef a kol.: *Uherské Hradiště: královské město na řece Moravě*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Město Uherské Hradiště, 2007. 492 s. ISBN 978-80-239-9873-3.
- FINSCHER, Ludwig (ed.): *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*. 2. upr. vyd. Sv. 9, Sy–Z. Kassel: Bärenreiter-Verlag, 1998. 2540 s. ISBN 3-7618-1128-4.
- FUKAČ, Jiří – VYSLOUŽIL, Jiří (ed.): *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. 1035 s. ISBN 80-7058-462-9.
- JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. 1. vyd. Praha: TIPPA, 1990. 77 s.
- JANČÁŘ, Josef a kol.: *Lidová kultura na Moravě*. 1. vyd. Strážnice – Brno: Ústav lidové kultury ve Strážnici a Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2000. 373 s. ISBN 80-86156-31-1 (ÚLK), 80-7275-005-4 (MVS).

- JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance na Slovácku*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1954. 90 s.
- JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska. Díl VII. Slovácko. 2. část: Dolňácko*. 1. vyd. Strážnice: Ústav lidová kultury ve Strážnici, 1996. 234 s.
- JILÍK, Jiří a kol.: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Refugium Velehrad-Roma, 1998. 127 s. ISBN 80-86045-21-8.
- KRIST, Jan, Miroslav: *Živá tradice lidových zvyků na Uherskohradištsku*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Okresní osvětový dům, 1967. 25 s.
- KUČEROVÁ, Judita (ed.): *50 let Lidové školy umění Uherské Hradiště (1939–1989)*. 1. vyd. Uherské Hradiště: LŠU v Uherském Hradišti ve spolupráci se SRPŠ, 1989. 67 s.
- KUNZ, Ludvík: *Die Volksmusikinstrumente der Tschechoslowakei*. 1. vyd. Díl 1. Leipzig: VEB Deutscher Verlag für Musik, 1974. 186 s.
- KURFÜRST, Pavel: *Hudební nástroje*. 1. vyd. Praha: Togga, 2002. 1168 s. ISBN 80-902912-1-X.
- LÍSA, Valeš: *Slovácké a lidové písně z Uh. Hradištska*. 2. vyd. Kroměříž: Josef Pithart, 1919. 212 s.
- MACEK, Josef (ed.): *Československá vlastivěda. Díl III. Lidová kultura*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1968. 783 s.
- MAREK, Miloš (ed.): *Folklor České republiky*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2010. (Mapa + brožura 39 s.) ISBN 978-80-7393-097-4.
- MARKL, Jaroslav: *Lidové hudební nástroje v Československu*. 1. vyd. Praha: SPN, 1979. 48 s., 68 s.
- MAZÁČ, Jaroslav (ed.): *Soubor písní a tanců Dolina (1956–1986)*. 1. vyd. Uherské Hradiště-Staré Město: Uherské Hradiště-Staré Město ZV ROH Barvy a laky, 1986. 40 s.
- MĚRKA, A. (ed.): *Soubor písní a tanců Hradišťan (1950–1980)*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Sdružený klub ROH, 1980. 47 s.
- MIŠUREC, Zdeněk (ed.): *Veselo, muziko, ešče lepší bude*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1954. 170 s.

- NEKUDA, Vladimír (ed.): *Uherskohradištsko*. 2. upr. vyd. Brno – Uherské Hradiště: Muzejní a vlastivědná společnost – Slovácké muzeum, 1992. 855 s. ISBN 80-85048-39-6.
- ONDRUŠKOVÁ, Vlasta – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Na pomoc dětským folklorním souborům a muzikám (1)*. 1. vyd. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006. 78 s. ISBN 80-86156-87-7.
- PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. 1. vyd. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1997. 238 s. ISBN 80-86156-06-0.
- PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová kultura a její historicko-společenské reflexe (mikrosociální sondy)*. 1. vyd. Brno: Ústav evropské etnologie ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR – pracoviště Brno, 2007. 175 s. ISBN 978-80-254-1044-8.
- PLOCEK, Jiří: *Hudba středovýchodní Evropy*. 1. vyd. Praha: Torst, 2003. 125 s. ISBN 80-7215-203-3.
- POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek. Čtyřicet let*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995. 70 s.
- POLEDŇÁK, Ivan: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezměn. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 231 s. ISBN 80-244-1256-X.
- PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR, 2003. 99, 93 s. ISBN 80-903416-0-8.
- SEVERIN, Jiří: *Hráli jsme jak andělé*. 1. vyd. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše ve spolupráci se Slováckým muzeem v Uherském Hradišti a ZUŠ Morava Zlín, 2007. 151 s. ISBN 978-80-86886-25-1.
- UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje*. 1. vyd. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše ve spolupráci se Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, 2004. 140 s. ISBN 80-86886-02-6 (Krajská knihovna Františka Bartoše: brož.), 80-86185-39-7 (Slovácké muzeum: brož.).

- UHROVÁ, Magdalena (ed.): *60 let Základní umělecké školy v Uherském Hradišti (1939–1999)*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Refugium Velehrad-Roma, 1999. 60 s.
- UHROVÁ, Magdalena (ed.): *Základní umělecká škola Uherské Hradiště. 70. výročí založení (1939–2009)*. 1. vyd. Uherské Hradiště: ZUŠ Uherské Hradiště, 2009. 63 s.
- VERBÍK, Antonín – ZEMEK, Metoděj (ed.): *Uherské Hradiště – dějiny města*. 1. vyd. Brno, Blok 1981. 632 s.
- ZAPLETAL, Jaroslav a kol.: *Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Klub kultury, 2001. 90 s. ISBN 80-86528-00-6.

Diplomové a jiné školské práce

- HÖHN, Jiří: *Hudební nástroje ve sbírkách Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici*. Magisterská diplomová práce. Olomouc: FF UP v Olomouci, 2008. 101 s., 22 s.
- JANČÁLKOVÁ, Lucie: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha (1970–2000)*. Magisterská diplomová práce. Ostrava: PdF OU, 2002. 69 s.
- KÁČER, Jan: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*. Bakalářská diplomová práce. Brno: FF MU v Brně, 2009. 59 s.
- LAPČÍKOVÁ, Zuzana: *Odkaz Jaroslava Čecha (1932–1970)*. Seminární práce (odevzdáno v Ústavu hudební vědy). Brno: FF MU v Brně, 1995. 58 s.
- PAVLICA, Jiří: *Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech ZUČ*. Magisterská diplomová práce. Olomouc: FF UP v Olomouci, 1980. 128 s.
- ROHEL, Jiří: *František Hamada v kontextu vývoje lidové hudby na Slovácku*. Magisterská diplomová práce. Brno: PdF MU v Brně, 2006. 60 s.

- TOMALA, Jakub: *Historie a specifika cimbálové muziky Burčáci a folklorního hnutí v Mikovicích od konce 60. let 20. století k dnešku*. Magisterská diplomová práce. Brno: PdF MU v Brně, 2007. 85 s.
- VANĚK, Eduard: *Cimbálová muzika Jaroslava Čecha*. Závěrečná písemná práce. Brno: Konzervatoř Brno, 1983. 20 s.

Články a zprávy v periodicky zaměřených tiskovinách

- „CM ZUŠ učarovala Německu svým nadšením pro folklor“. *Dobry den s kurýrem*, Uherské Hradiště, 29. března 2004, s. 16.
- „Malí cimbalisté na Hrad“. *Slovácká jiskra*, Uherské Hradiště, 14. dubna 1965, s. 1.
- ADAMICOVÁ, Veronika: „Dvě kapitoly z historie cimbálu“. *Opus musicum*, č. 2, 2004, s. 18–22.
- HRDÝ, Miloslav: „Naposledy dětmi – od příště dospělí“. *Malovaný kraj*, č. 4, 1992, s. 24.
- HUVAR, Michal: „Husličky a písničky: album nakažlivé radosti z folkloru“. *Mladá fronta DNES*, 16. září 1999, s. 3.
- ROKYTA, Jan: „Husličky a písničky“. *Talent*, č. 2, 2000, s. 31.

Internetové zdroje

- „Archivní fondy a sbírky v České republice“ [online]. *Ministerstvo vnitra České republiky*. Dostupný z WWW [4. listopadu 2011]: <<http://aplikace.mvcr.cz/archivni-fondy-cr/default.aspx>>.
- „CD 10 Seasons“ [online]. *Cimbálové muzika RĚVA*. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2010]: <<http://www.reva-muzika.cz/seasons.htm>>.
- „Cimbálová muzika Dolina“ [online]. *Soubor písní a tanců Dolina*. Dostupný z WWW [cit. 12. července 2010]: <<http://fsdolina.cz/index.php?cl=35>>.

- „GORLOVÁ Anežka – lidová umělkyně“ [online]. *Valašské Athény. Slovník osobností východní Moravy*. Dostupný z WWW [cit. 9. září 2011]: <<http://www.divadloschod.cz/val.atheny/index.php?id=osobnosti&what=G>>.
- „Historie“ [online]. *Kunovjan*. Dostupný z WWW [cit. 12. srpna 2010]: <<http://www.kunovjan.cz/historie.p4.html>>.
- „History“ [online]. *British Forum for Ethnomusicology*. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://www.bfe.org.uk/History.html>>.
- „O Hradišťanu“ [online]. *Hradišťan*. Dostupný z WWW [cit. 28. srpna 2010]: <<http://www.hradistan.cz/charakteristika.htm>>.
- „Program“ [online]. *Hradišťánek*. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2010]: <<http://www.hradistanek.cz/program/>>.
- „Setkání dětských cimbálových muzik s názvem Hlucký bombóz“ [online]. *Kronika Hluk*. Dostupný z WWW [cit. 6. července 2011]: <http://www.kronikahluk.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=220:kronika-2009&catid=46:kroniky-2000-2009&Itemid=15>.
- „Slovácko sa súdí aneb Fašank z věcí lidských“ [online]. *Slovácké divadlo*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <http://sd.uh.cz/pages/repertoar/slovacko_sa_sudi/slovacko_sa_sudi.htm>.
- „Smyčcové nástroje vrchní (housle, viola)“ [online]. *ÚUR ZUŠ ČR*. Dostupný z WWW [cit. 5. června 2011]: <<http://www.uur-zuscr.cz/kur/krajske-umelecke-rady-dle-sekci/smyccove-nastroje-vrchni-housle-viola>>.
- „Über MMG“ [online]. *MMG Messe Mainz*. Dostupný z WWW [cit. 20. listopadu 2010]: <<http://www.messe-mainz.com/themen/mmg.html>>.
- „Vydaná CD“ [online]. *Burčáci*. Dostupný z WWW [cit. 22. září 2011]: <http://www.burcaci.ic.cz/vydana_cd.html>.
- „Was ist Schrammelklang“ [online]. *Schrammel.Klang.Festival*. Dostupný z WWW [cit. 24. srpna 2011]: <<http://www.schrammelklang.at/WasIstSchrammelKlang.php>>.
- „Zahradník Vilém – muzikant“ [online]. *Valašské Athény. Slovník osobností východní Moravy*. Dostupný z WWW [cit. 22. září 2011]: <<http://www.divadloschod.cz/val.atheny/?id=osobnosti&what=Z#null>>.

- „Zahraníčí“ [online]. *Folklorní soubor písní a tanců Handrlák*. Dostupný z WWW [cit. 21. listopadu 2010]:
<<http://handrlak.coolnet.cz/handrlak/zahranici.html>>.
- „Zimbal“ [online]. *Oesterreichisches Musiklexikon Online*. Dostupný z WWW [cit. 30. října 2011]:
<http://www.musiklexikon.ac.at/ml/musik_Z/Zimbal.xml>.
- BAUSINGER, Hermann: „Folklorismus‘ jako mezinárodní jev“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 3–4, 1970, s. 217–222. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://na.nulk.cz/1970/3-4/Nr.html#04>>.
- ČÍHAL, Petr: „Štulír, Pavel“ [online]. *Národní ústav lidové kultury*. Dostupný z WWW [cit. 6. října 2011]: <<http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=590>>.
- ČÍHAL, Petr: „Pavlica, Jiří“ [online]. *Český hudební slovník osob a institucí*. Dostupný z WWW [cit. 28. srpna 2010]:
<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1002118>.
- HABARTOVÁ, Romana: „Maděričová, Anna (roz. Havránková)“ [online]. *Národní ústav lidové kultury*. Dostupný z WWW [cit. 20. listopadu 2010]:
<<http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=543>>.
- HANÁK, Jan: „Jurkovič, Pavel“ [online]. *Český hudební slovník osob a institucí*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]:
<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000881>.
- HOLÝ, Dušan – SIROVÁTKA, Oldřich: „O folklóru a folklorismu. Terminologická rozprava na 14. etnomuzikologickém semináři ve Strážnici (19.–21. 11. 1984)“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 2, 1985, s. 73–84. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]:
<<http://na.nulk.cz/1985/2/Nr.html#01>>.
- HOLÝ, Dušan: „Sto let od narození Samka Dudíka“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 4, 1980, s. 288–299. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]:
<<http://na.nulk.cz/1980/4/Nr.html#06>>.

- HOLÝ, Dušan: „Foklorní hudba a styl“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 2, 1967, s. 1–5. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <<http://na.nulk.cz/1967/2/Nr.html#01>>.
- HOLÝ, Dušan: „Světa neprebyli, srdco potěšili. (Za čtyřmi muzikanty)“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 3, 1982, s. 223–224. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <<http://na.nulk.cz/1982/3/Nr.html#11>>.
- ILÍK, František (alias „Fanek Holmes Ilík“): „Dík Pavlu Štulírovi“ [online]. *Město Uherské Hradiště*. Dostupný z WWW [12. února 2010]: <http://www.mesto-uh.cz/cms/obecne/psalo_se/clanky_2008/5_08/13_5_8/stulir>.
- KARPELES, Maud – CHRISTENSEN, Dieter: „International Council for Traditional Music“ [online]. *Oxford Music Online*. Dostupný z WWW [cit. 20. srpna 2011]: <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/13852?q=ICTM&search=quick&pos=2&_start=1#firsthit>.
- KETTEWELL, David: „Dulcimer“ [online]. *Oxford Music Online*. Dostupný z WWW [cit. 30. října 2011]: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/08294>>.
- KUBÁNÍK, Josef: „Jak nám vyrostla Harafica“ [online]. *Hradiste.net*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <<http://hradiste.net/2010/04/10/jak-nam-vyrostla-harafica/>>.
- MAREČEK, Luboš: „V Hradišti sa Slovácko súdí podle Pešky“ [online]. *Elektronický archiv deníku MF DNES*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=22258>>.
- NÁPLAVOVÁ, Marie: „Výstava ‚Vánoce na Moravě‘ v chorvatském Bjelovaru“ [online]. In: FROLEC, Ivo (ed.): *Slovácko*. 45. ročník, 2003 (vydáno 2004), s. 83–84. 331 s. ISBN 80-86185-28-1. *Slovácké muzeum Uherské Hradiště*. Dostupný z WWW [cit. 17. června 2011]: <www.slovackemuzeum.cz/doc/393/element/5871/download>.

- NOVOTNÁ, Kateřina: „Franzova hudba v Gazdině robě je čistá a průzračná“ [online]. *Elektronický archiv deníku MF DNES*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=311001>>.
- NOVOTNÁ, Kateřina: „Gazdinu robu uvede v březnu televize“ [online]. *Elektronický archiv deníku MF DNES*. Dostupný z WWW [cit. 19. září 2010]: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=730388>>.
- RECHCÍGL, Miloslav: „Jaroslav Němec (1910–1992)“ [online]. *Czechoslovak Society of Arts & Sciences (SVU)*. Dostupný z WWW [cit. 6. října 2011]: <<http://www.svu2000.org/remembering/jaroslav-nemec/>>.
- SEVERIN, Jiří: „Dohrály housle Jožky Kučery“ [online]. *Slovácký deník.cz*. Dostupný z WWW [cit. 6. října 2011]: <http://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/nekrolog-jozka-kucera-20071031.html>.
- SKÁLA, Daniel: „Cimbál a jeho využitelnost v artificiální hudbě v rámci České republiky“ [online]. *Webová konference KHV PdF OU*. Dostupný z WWW [cit. 22. září 2010]: <<http://konference.osu.cz/khv/2009/file.php?fid=20>>.
- SLADKÝ, Michal: „Hradišťánek se ukázal v Praze a míří k Černému moři“ [online]. *Slovácký deník*. Dostupný z WWW [cit. 6. července 2011]: <http://slovacky.denik.cz/kultura_region/hradistanek-se-ukazal-v-praze-a-miri-k-cernemu-mor.html>.
- ŠIBOROVÁ, Jitka: „O Uherském Hradišti – Město“ [online]. *Město Uherské Hradiště*. Dostupný z WWW [cit. 2. ledna 2010]: <<http://www.mesto-uh.cz/cms/obecne/vseobecne>>.
- TYMROVÁ, Iva: „Hradišťské vinobraní na Pražském hradě“ [online]. *Idobryden.cz*. Dostupný z WWW [cit. 20. listopadu 2010]: <<http://www.idobryden.cz/spolecnost/hradistske-vinobrani-na-prazskem-hrade/973d736b-9af7-11de-8b1a-ba1a50466d51/highlightSearch=cm%20zu%C5%A1/>>.
- TYMROVÁ, Iva: „Makedonské ozvěny Hradišťánku“ [online]. *Idobryden.cz*. Dostupný z WWW [cit. 20. listopadu 2010]:

- <<http://www.idobryden.cz/spolecnost/makedonske-ozveny-hradistanku/45dbe78a-3095-102e-8b08-00e0814daf34/>>.
- TYMROVÁ, Iva: „Slovácký gen – Pavel Štulír“ [online]. *Dobry den s kurýrem*. Dostupný z WWW [14. listopadu 2009]: <<http://www.ddk.cz/index.asp?AKCE=DETAIL&CISLO=44&ROK=2006&KT1=3&KT2=9&ID=56216>>.
  - UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.): *Cimbálové muziky Zlínského kraje* [online]. *Krajská knihovna Františka Bartoše*. Dostupný v WWW [cit. 6. října 2011]: <<http://www.kfbz.cz/cm/publ.php>>.
  - VOLFOVÁ, Jana – SOUČEK, Jan: „Strážnice 1989“ [online]. *Národopisné aktuality*, č. 1, 1990, s. 51–55. Dostupný z WWW [cit. 20. listopadu 2010] <<http://na.nulk.cz/1990/1/Nr.html#14>>.

Archiválie

- Archiv ZUŠ Uherské Hradiště (písemné dokumenty, foto a video).
- Fotoarchiv oddělení dokumentace Slováckého muzea v Uherském Hradišti (název fondu: Hradišťánek).
- Kronika folklorního souboru Cifra (rukopis, vedena od roku 1999).
- Kroniky ZUŠ Uherské Hradiště (rukopisy, vedeny ve školních letech 1949/1950–1957/1958, 1958/1959–1982/1983 a 1983/1984–1990/1991).
- Soukromý archiv Jana Slováčka, bývalého člena cimbálové muziky Slováckého krúžku v Uherském Hradišti, cimbálové muziky Hradišťan a Dolina.
- Soukromý archiv Jany Kučerové, bývalé členky dětského folklorního souboru Hradišťánek, v současnosti učitelky ZUŠ Uherské Hradiště.
- Soukromý archiv Pavla Štulíra, uměleckého vedoucího Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště.
- Soukromý archiv Petra Číhala, bývalého člena Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člena cimbálové muziky Cifra.

- Soukromý archiv Renaty Jordánové, umělecké vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek.
- Soukromý archiv Vlasty Čechové, vdovy po bývalém uměleckém vedoucím Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště Jaroslavu Čechovi.

Respondenti

- BAZALA, Ondřej, člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 13. srpna 2010, 18. října 2011, 17. listopadu 2011).
- BENEŠOVÁ (roz. Bastlová), Věra, učitelka ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 8. ledna 2010).
- CIMBÁLNÍK, Vladimír, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti lékař působící v Uherském Hradišti (rozhovor konaný s autorem práce dne 1. srpna 2011, elektronická korespondence ze dne 4. listopadu 2011).
- ČECH, Petr, syn bývalého uměleckého vedoucího Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště Jaroslava Čecha (rozhovor konaný s autorem práce dne 22. července 2011, 14. října 2011).
- ČECHOVÁ, Vlasta, vdova po bývalém uměleckém vedoucím Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště Jaroslavu Čechovi (rozhovor konaný s autorem práce dne 22. července 2011, 14. října 2011).
- ČERSTVÁ, Jitka, umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (přeposlaná elektronická korespondence autorovi práce ze dne 6. října 2010).
- ČÍHAL, Petr, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Cifra (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. února 2010, elektronická korespondence ze dne 12. října 2010, 19. října 2010, 18. října 2011, 3. listopadu 2011).

- DOLEŽAL, Radek, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. srpna 2010, 31. října 2011).
- DRLÍK, Pavel, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muzika Radovan (rozhovor konaný s autorem práce dne 25. listopadu 2011).
- HASTÍKOVÁ, Marcela, umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 16. června 2011).
- HUBÁČEK, Jaroslav, bývalý člen Hudecké muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Včelaran a Štrajchkapely z Kněžpole (rozhovor konaný s autorem práce dne 13. října 2010).
- HUBÁČEK, Jiří, člen cimbálové muziky Kunovjané, lékař působící v Uherském Hradišti (rozhovor konaný s autorem práce dne 9. listopadu 2011).
- CHMELÍK, Petr, bývalý člen cimbálové muziky Hradišťánek, v současnosti člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 3. září 2010).
- JANČÁLEK, Jaroslav, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen Cimbálové muziky Jaroslava Čecha (rozhovor konaný s autorem práce dne 7. října 2010).
- JANEČEK, Zbyšek, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 3. září 2010, 31. října 2011).
- JORDÁNOVÁ, Renata, umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (rozhovor konaný s autorem práce dne 21. července 2011).
- KOCÁBOVÁ, Martina, umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 14. června 2011).

- KUČEROVÁ, Jana, bývalá členka dětského folklorního souboru Hradišťánek, v současnosti učitelka ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 5. září 2011).
- MAŇÁSEK, Miloslav, bývalý člen cimbálové muziky Hradišťan, bývalý učitel ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 17. srpna 2010).
- MAREČEK, Josef, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen Cimbálové muziky Josefa Marečka (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 26. listopadu 2011).
- MELICHÁREK, Martin, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Harafica (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. srpna 2010, elektronická korespondence ze dne 29. září 2010, 10. srpna 2011, 3. listopadu 2011).
- MITÁŠ, Pavel, člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 31. října 2011).
- PAVELA, Josef, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. srpna 2010, 31. října 2011).
- ROHEL, Jiří, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen Cimbálové muziky Stanislava Gabriela (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 21. listopadu 2009).
- SLOVÁČEK, Jan, bývalý člen cimbálové muziky Slováckého krúžku v Uherském Hradišti, cimbálové muziky Hradišťan a Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 27. července 2011, 31. října 2011).
- SMĚŘIČKOVÁ, Gabriela, umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 22. června 2011).
- SNOPEK, Radim, učitel ZUŠ Uherské Hradiště, člen cimbálové muziky Dolina (rozhovor konaný s autorem práce dne 3. září 2010).
- STRÁNSKÁ, Drahomíra, učitelka ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 23. září 2010).

- STREJČEK, Josef, bývalý člen Cimbálové muziky Viléma Zahradníka (rozhovor konaný s autorem práce dne 28. listopadu 2011).
- ŠTULÍR, Pavel, umělecký vedoucí Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 7. července 2009, 6. ledna 2010, 30. září 2010, 19. listopadu 2010, 9. listopadu 2011).
- ŠTULÍR, Petr, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Harafica (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. srpna 2010).
- ŠUPKA, Pavel, bývalý člen Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště, v současnosti člen cimbálové muziky Kunovjan (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 30. října 2011).
- TOMÁNKOVÁ, Štěpánka, organizační a umělecká vedoucí dětského folklorního souboru Hradišťánek (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 14. října 2010).
- UHROVÁ, Magdalena, zástupce ředitele ZUŠ Uherské Hradiště (rozhovor konaný s autorem práce dne 18. prosince 2009, 4. listopadu 2011).
- ZATLOUKAL, Jaroslav, člen cimbálové muziky Kunovjan (elektronická korespondence s autorem práce ze dne 31. října 2011).

Audio a video nahrávky (CD, DVD)

- Břeclavan – Cimbálová muzika Jaroslava Čecha – Hradišťan ad.: *Nejkrásnější moravské lidové písně 3*. Edit 1992. CD, TT: 47:12.
- Cimbálová muzika Dolina: *Daj ně, panenku, rozmarýnu*. Klub kultury Uherské Hradiště 2001. CD, TT: 48:20.
- Cimbálová muzika Harafica: *Harafica*. Cimbale Classic 2010. CD, TT: 59:54.
- Cimbálová muzika Stanislava Gabriela: *Na mojem srdéčku*. AKon 2004. CD, TT: 47:59.
- Cimbálová muzika ZUŠ v Uherském Hradišti a Hradišťánek: *Husličky a písničky*. GM Production 1999. CD, TT: 49:29.

- Hradišťan – Včelaran – Cimbálová muzika Stanislava Gabriela ad.: *Slováckem s písničkou*. Klub kultury Uherské Hradiště 2011. CD, TT: 53:10.
- Hradišťánek: *Rok má svatý krok*. Miroslav Smatana, Buchlovice 2009. DVD, TT: 1:56:38.

Televizní pořad

- Česká televize (ČT 2): „Dobré ráno (Brno)“, 14. května 2009.

Internetový server České televize (iVysílání) a YouTube

- „Dobré ráno (Brno)“ [online]. *Česká televize. iVysílání*. Dostupný z WWW [cit. 10. ledna 2010]:
<<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/309281381920514-dobre-rano-brno/>>.
- „Hradišťánek – tanec z Boršic (Vinobraní na Pražském hradě 2009)“ [online]. *YouTube*. Dostupný z WWW [cit. 10. ledna 2010]:
<<http://www.youtube.com/watch?v=s6xPSM4foFU&feature=g-like>>.

SEZNAM VYOBRAZENÍ

Obrázek 1: Mapa České republiky s vybraným nástinem etnografické rajonizace Moravy	18
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1: Program Večera absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště ze dne 12. června 1963 (převzato z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště ze školních let 1958/1959–1982/1983)
- Příloha č. 2: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – první sestava při vystoupení k příležitosti oslav 25. výročí založení školy v roce 1964 (foto: soukromý archiv Vlasty Čechové)
- Příloha č. 3: Žádost o povolení vstupu do budovy ministerstva vnitra ze dne 26. června 1965 (soukromý archiv Vlasty Čechové)
- Příloha č. 4: Dopis souboru Hradišťan ze dne 30. října 1965 adresovaný řediteli LŠU Uherské Hradiště (soukromý archiv Vlasty Čechové)
- Příloha č. 5: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – první sestava s uměleckým vedoucím Jaroslavem Čechem na postu cimbalisty (foto: 1967, převzato z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště ze školních let 1958/1959–1982/1983)
- Příloha č. 6: Pochvalné uznání udělené Jaroslavu Čechovi za jeho práci O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění (soukromý archiv Vlasty Čechové)
- Příloha č. 7: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – druhá sestava při vystoupení v závěru šedesátých let 20. století (foto: archiv ZUŠ Uherské Hradiště)
- Příloha č. 8: Program Slavnostního koncertu žáků LŠU Uherské Hradiště ze dne 29. dubna 1970 (soukromý archiv Vlasty Čechové)
- Příloha č. 9: Diplom za vítězství v ústředním kole Národní soutěže LŠU konaném v Kladně v roce 1988 (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 10: Program Koncertu absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště ze dne 25. května 1988 (archiv ZUŠ Uherské Hradiště)

- Příloha č. 11: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – čtvrtá sestava při vystoupení na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici v roce 1989 (foto: soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 12: Program Koncertu absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště ze dne 29. května 1990 (archiv ZUŠ Uherské Hradiště)
- Příloha č. 13: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – pátá sestava z období závěru devadesátých let 20. století (foto: soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 14: Dopis Pavla Jurkoviče ze dne 17. dubna 1999 adresovaný Pavlu Štulírovi (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 15: Text Pavla Jurkoviče určený pro booklet CD Husličky a písničky (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 16: Diplom s udělením titulu Laureát MFF Strážnice z roku 1999 (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 17: Recenze hudebního publicisty Michala Huvara na CD Husličky a písničky (převzato z deníku MF DNES, 16. září 1999, s. 3)
- Příloha č. 18: Zpráva Jana Rokyty ze dne 1. února 2000 adresovaná Pavlu Štulírovi (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 19: Recenze Jana Rokyty na CD Husličky a písničky (převzato z periodika Talent, č. 2, 2000, s. 31)
- Příloha č. 20: Diplom za zisk absolutního vítězství v ústředním kole Národní soutěže ZUŠ konaném ve Vysokém Mýtě v roce 2003 (soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 21: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – šestá sestava z období prvních let 21. století (foto: Stanislav Nemrava, soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 22: Fotografie Pavla Štulíra, uměleckého vedoucího Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště (foto: 2008, soukromý archiv Pavla Štulíra)
- Příloha č. 23: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – sedmá sestava společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek při vystoupení

v Sale terreně Valdštejnské zahrady v roce 2008 (foto: soukromý archiv Renaty Jordánové)

- Příloha č. 24: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště v roce 2009 (foto: archiv ZUŠ Uherské Hradiště)
- Příloha č. 25: Seznam uskutečněné umělecké činnosti Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště za vybrané období – školní rok 2008/2009
- Příloha č. 26: CD 1 (přiloženo v deskách práce) – audio ukázky ze společného profilového hudebního disku Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště a dětského folklorního souboru Hradišťánek. Viz Cimbálová muzika ZUŠ v Uherském Hradišti a Hradišťánek: *Husličky a písničky*. GM Production 1999. CD, TT: 49:29:
  1. „O svatém Vítě“, „Hrály sme si na konopky“, „Vyletěla křepelenka z prosa“
  2. „Dyby ně moja mamička stará“, „Nevím si já rady“, „A už sme našly travičku“
  3. „Vijte, vijte věnce“, „Vy chlapani nevíte“ (zpěv sólo: Jana Kučerová)
  4. „Hudecké z Bílovic“
  5. „Svitaj, svitaj, svítáníčko“, „Vyjdi, vyjdi slunko“, „K horám, slunéčko, k horám“ (zpěv sólo: Veronika Holčáková)
  6. „Svatý Jiří“ (zpěv sólo: Tereza Beránková, Eva Josefíková)
  7. „Na uherskú notu“
  8. „Janíčku můj“
  9. „Leze ráček“, „Vyhlédaj, Janíčku“
- Příloha č. 27: CD 2 (přiloženo v deskách práce) – hudební ukázky dnes známých cimbálových muzik působících na Uherskohradištsku, jejichž podstatná část členů dříve společně působila v některé ze sestav Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště:
  1. Cimbálová muzika Jaroslava Čecha: „U Dunaja šaty perú“ (zpěv sólo: Luboš Holý). Viz Břeclavan – Cimbálová muzika Jaroslava Čecha – Hradišťan ad.: *Nejkrásnější moravské lidové písně 3*. Edit 1992. CD, TT: 47:12.

2. Cimbálová muzika Jaroslava Čecha: „Nepij, Janko, nepij vodu“ (zpěv sólo: Miroslav Blaha). Viz Břeclavan – Cimbálová muzika Jaroslava Čecha – Hradišťan ad.: *Nejkrásnější moravské lidové písně 3*. Edit 1992. CD, TT: 47:12.
  3. Cimbálová muzika Dolina: „Za Moravú – verbuňk“. Viz Cimbálová muzika Dolina: *Daj ně, panenke, rozmarýnu*. Klub kultury Uherské Hradiště 2001. CD, TT: 48:20.
  4. Cimbálová muzika Dolina: „Které dívča nemá doma frajíra“ (klarinet sólo: Aleš Janeček). Viz Cimbálová muzika Dolina: *Daj ně, panenke, rozmarýnu*. Klub kultury Uherské Hradiště 2001. CD, TT: 48:20
  5. Cimbálová muzika Stanislava Gabriela: „Jedú chlapi, jedú“. Viz Cimbálová muzika Stanislava Gabriela: *Na mojem srdéčku*. AKon 2004. CD, TT: 47:59.
  6. Cimbálová muzika Stanislava Gabriela: „A kdybych já věděla“ (zpěv sólo: Jitka Šuranská). Viz Cimbálová muzika Stanislava Gabriela: *Na mojem srdéčku*. AKon 2004. CD, TT: 47:59.
  7. Cimbálová muzika Cifra: „Potkal sem dívča“. Viz Hradišťan – Včelaran – Cimbálová muzika Stanislava Gabriela ad.: *Slováckem s písničkou*. Klub kultury Uherské Hradiště 2011. CD, TT: 53:10.
  8. Cimbálová muzika Harafica: „Ančulenka“. Viz Cimbálová muzika Harafica: *Harafica*. Cimbale Classic 2010. CD, TT: 59:54.
  9. Cimbálová muzika Harafica: „Limborá“ (zpěv sólo: Martin Melichárek). Viz Cimbálová muzika Harafica: *Harafica*. Cimbale Classic 2010. CD, TT: 59:54.
  10. Cimbálová muzika Harafica: „Po strunách cimbálu“ (cimbál sólo: Petr Gablas). Viz Cimbálová muzika Harafica: *Harafica*. Cimbale Classic 2010. CD, TT: 59:54.
- Příloha č. 28: DVD (přiloženo v deskách práce):
1. Upravený (sestříhaný) audiovizuální záznam živého vysílání z pořadu České televize Dobré ráno ze dne 14. května 2009, jehož hlavními hosty byli představitelé ZUŠ Uherské Hradiště s kmenovým souborem

dětské cimbálové muziky, pozvání při příležitosti oslav sedmdesátého výročí založení školy. (Pro potřeby DVD přílohy byl využit záznam pořadu dostupný v internetovém archivu České televize) Viz „Dobré ráno (Brno)“ [online]. *Česká televize. iVysílání*. Dostupný z WWW [cit. 10. ledna 2010]:

<<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/309281381920514-dobre-rano-brno/>>.

2. Audiovizuální ukázka ze záznamu premiérového koncertu dětského folklorního souboru Hradišťánek z roku 2009, na jehož konání se mimo jiné podílela i Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště. Viz Hradišťánek: *Rok má svatý krok*. Miroslav Smatana, Buchlovice 2009. DVD, TT: 1:56:38.
3. Audiovizuální ukázka ze společného vystoupení Cimbálové muziky ZUŠ Uherské Hradiště s dětským folklorním souborem Hradišťánek při příležitosti konání akce Vinobraní na Pražském hradě v roce 2009. Viz „Hradišťánek – tanec z Boršic (Vinobraní na Pražském hradě 2009)“ [online]. *YouTube*. Dostupný z WWW [cit. 10. ledna 2010]: <<http://www.youtube.com/watch?v=s6xPSM4foFU&feature=g-like>>.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Ovčáčík Václav
Název katedry a fakulty:	Katedra muzikologie, Filozofická fakulta UP v Olomouci
Název bakalářské diplomové práce:	Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště
Vedoucí bakalářské diplomové práce:	PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.
Počet znaků:	199 521
Počet stran:	113
Počet příloh:	28 (27 s., 2 CD, 1 DVD)
Počet titulů použité literatury:	51

Charakteristika bakalářské diplomové práce:

Předmětem bakalářské diplomové práce je představení souboru *Cimbálová muzika Základní umělecké školy Uherské Hradiště*, profesionálně vedeného dětského hudebního tělesa založeného v roce 1962. Formou historického nástinu zasazeného do širšího kontextu vzniku a vývoje instrumentálního uskupení cimbálové muziky na Moravě, úžeji pak na Uherskohradištsku, reflektuje také přínos souboru pro místní folklorní hnutí a význam profesionální výchovy mladých hudebníků pro cimbálové kapely dané oblasti.

Klíčová slova:

cimbálová muzika, Uherskohradištsko, Uherské Hradiště, základní umělecká škola, Jaroslav Čech, Pavel Štulír

PŘÍLOHY

POŘAD :

1. Sergej Černeckij	Na vrcholcích Mandžurie	- valčík	dechový soubor školy
Rudolf Friml	Za tichých nocí - píseň	solo hraje Jar. Vinklárek,	pozoun
Edmund Pätzke	Salut Luxemburg - pochod		
2. Antonio Vivaldi	Koncert a moll	housle	Anna Stuchlíková absol.
3. B. Godard	Valčík	klavír	Jar. Hanáková absolvuje
Frederyk Chopin	Mazurka a moll	klavír	Marie Kučerová absolv.
Jaroslav Křička	Polka	klavír	Anna Šivarová absolvuje
4. V. Monti	Čardáš	harmonika	M. Kvapilová absol.
5. J. B. Viotti	Koncert a moll	housle	Mirosl. Sládek absolvuje
6. L. v. Beethoven	Menuet ze sonatiny G dur	klavír	Věra Kolářová absolvuje
P. I. Čajkovskij	Chanson triste	klavír	Blanka Matúšová absol.
7. J. B. Accolay	Koncert a moll	housle	Vl. Cimbálník absolvuje
8. Jaroslav Čech	Slovenské lidové písně	cimbálová muzika	školy

Přestávka

9. W. A. Mozart	Romance	žakov. smyčcový soubor	školy
Bohuslav Dvořák	Kvapík pro klavír a orch.		
10. Ľurij Ščelokov	Koncertní etuda	trubka	Jarosl. Škop absolvuje
11. J. B. Viotti	Koncert G dur I. věta	housle	Jana Janovská absolvuje
12. Luboš Sluka	Burleska	klavír	Vlad. Mitáček absolvuje
13. Charles de Beriot	Koncert číslo 9.	housle	Milan Kovařík absolvuje
14. W. A. Mozart	Fantasie d moll	klavír	Aranka Šupková absolv.
15. Leoš Schuster	Lidové národní písně	harmonikový soubor	školy

Účinkující žáci jsou ze tříd:

Burďáka Rud.: č. 1., 10.
Čecha Jaroslava: č. 8.
Hrabala Karla: č. 7., 13.
Křiváka Petra: č. 9., 11.

Leoše Schustra: č. 4., 15.
Lud. Hrabákové: č. 3., 6., 12., 14.
Stan. Noska: č. 2., 5.

**Příloha č. 1: Program Večera absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště ze dne
12. června 1963 (převzato z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště
ze školních let 1958/1959–1982/1983)**

*Příloha č. 2: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – první sestava při vystoupení
k příležitosti oslav 25. výročí založení školy v roce 1964
(foto: soukromý archiv Vlasty Čechové)*

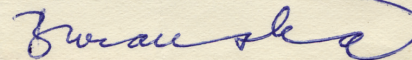
KANCELÁŘ PRESIDENTA REPUBLIKY

V Praze dne 26.6.1965

Žádáme o povolení vstupu do budovy ministerstva vnitra Praha Hrad ve dnech 28.6.-30.6. a 1.7. - 3.7. t.r. 19 osobám (vedoucí soudruh J. Čech) za účelem stravování. Jde o hosty Domu československých dětí při III. Celostátní spartakiádě.

Za Dům československých dětí

Oľga Buranská

KANCELÁŘ PRESIDENTA REPUBLIKY
DŮM ČESKOSLOVENSKÝCH DĚTÍ
PRAHA-HRAD

Příloha č. 3: Žádost o povolení vstupu do budovy ministerstva vnitra ze dne 26. června 1965

(soukromý archiv Vlasty Čechové)

Hradišťan

SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ

LAUREÁT STÁTNÍ CENY

Lidová škola umění
k rukám s. ředitele

Nám. Rudé armády
Uherské Hradiště

Uh.Hradiště 30.10.1965.

Vážený soudruhu řediteli !

Dětská lidová muzika vaší školy byla v letošním roce na zahraničním zájezdu ve Finsku. Náš soubor zapůjčil účastníkům tohoto zájezdu kroje z dětského souboru. Do dnešního dne nám nebyly vráceny některé krojové součástky a to 1 klobouček, 1 zástěra, 1 košile a 2 kosárky. Jelikož budeme mít v týdnu od 1. do 6. listopadu t.r. inventuru ve skladě krojů potřebujeme mít všechny krojové součástky pohromadě a proto Vás žádáme o vrácení zbývajících součástek.

S pozdravem

Uměním za mír !

HRADIŠŤAN
Laureát st. ceny
ZK Mikrotachna
Uherské Hradiště

Plaschke Věra

**Příloha č. 4: Dopis souboru Hradišťan ze dne 30. října 1965 adresovaný řediteli LŠU
Uherské Hradiště (soukromý archiv Vlasty Čechové)**

Příloha č. 5: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – první sestava s uměleckým vedoucím Jaroslavem Čechem na postu cimbalisty (foto: 1967, převzato z kroniky ZUŠ Uherské Hradiště ze školních let 1958/1959–1982/1983)

MINISTR ŠKOLSTVÍ

POCHVALNÉ UZNÁNÍ

Vyslovuji

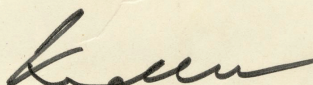
s. Jaroslavu Čechovi

pochvalné uznání za práci

*O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na
lidových školách umění*

kteřá byla kladně hodnocena v XIII. ústředních pedagogických čteních

V Praze dne 3. července 1968

MINISTR ŠKOLSTVÍ

***Příloha č. 6: Pochvalné uznání udělené Jaroslavu Čechovi za jeho práci O lidové písni,
lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění
(soukromý archiv Vlasty Čechové)***

Příloha č. 7: Cimbálová muzika LŠU Uherské Hradiště – druhá sestava při vystoupení v závěru šedesátých let 20. století (foto: archiv ZUŠ Uherské Hradiště)

PROGRAM

1. Jar. Čech:	Zbojnické písně Hudecké Písně z Myjavy	cimbálová muzika školy		
2. Antonie Kluková:	Kouzelný den – v dětských hrách se ožívají verše našich básníků	žáci liter. dram. oboru		
3. Zdeněk Fibich:	Sonatina d moll I. věta	klavír	Andrea Dudová	4. roč.
4. Th. Hansen:	Romance	trubka	Michael Kunert	2. roč.
5. Leopold Jansa:	Koncertino D dur	housle	Miroslav Chytka	5. roč.
6. W. Götze:	Habanera	kytara	Lubor Šálek	3. roč.
7. Stanislav Mach:	Koncertino a moll	housle	Pavel Štulíř	6. roč.
8. Vítězslav Kaprál:	Píseň sirotka	klavír	Vladimír Grygar	5. roč.
9. Allaga Géza:	Bouře	cimbál	Lub. Abrahám	5. roč.
10. Giov. Pergolesi:	Siciliana	trubka	Josef Nemrava	4. roč.
11. J. S. Bach:	Bourée	kytara	Věra Zemanová	3. roč.
12. N. Paganini:	Tema con variazioni	housle	Zd. Petrlík	6. roč.
13. Jaromír Nečas:	Na samý cimbál	cimbál	Jiří Riedich	6. roč.
14. Ladislav Němec:	Pozdě do školy	akordeonové kvarteto	Mir. Bahula Alena Vitulová Ivan Kalus Vlasta Dostálová	

P ř e s t á v k a

15. Josef Haydn:	Dvě malá divertimenta	žákovský komorní orchestr		
L. v. Beethoven:	Menuet			
16. P. I. Čajkovskij:	Z pohádky o Šípkové Růžence	Choreografie M. Amerlingová	Účinkují žáci tanečního oboru ročník 4 a 5.	
17. W. A. Mozart:	Fantazie d–moll	klavír	Magra Hrabáková	II. cyklus 1. roč.
18. W. A. Mozart:	Menuet	housle	František Hrubý	7. roč.
19. V. Monti:	Czardáš	akordeon	Alena Vitulová	II. cyklus 1. roč.
20. Frederyk Chopin:	Valčík As–dur	klavír	Alena Žižková	II. cyklus 2. roč.
21. Joachim Raff:	Cavatina	housle	Oldřich Janouš	7. roč.
22. Ada Rulíšek:	Naše květy, směs písní	akordeonový soubor II. odděl.		

Účinkující žáci jsou ze tříd:

Amerlingové Marie:	čís. 16.	Bohuslava Knytla:	čís. 3.
Burdáka Rudolfa:	čís. 4., 10.	Petra Křiváka:	čís. 15.
Jaroslava Čecha:	čís. 1., 9., 13.	Aloise Menšíka:	čís. 6., 11.
Ludmily Hrabákové:	čís. 17.	Stanislava Noska:	čís. 12., 21.
Karla Hrabala:	čís. 7.	Leo Schustera:	čís. 14., 19., 22.
Marie Hubáčkové:	čís. 20.	Frant. Vávrů:	čís. 18.
Lad. Chmelaře:	čís. 5.	Drah. Zellerové:	čís. 8.
Antonie Klukové:	čís. 2.		

Vstupné 5 Kčs — Vstupenky v ředitelně školy a hodinu před začátkem koncertu

***Příloha č. 8: Program Slavnostního koncertu žáků LŠU Uherské Hradiště ze dne
29. dubna 1970 (soukromý archiv Vlasty Čechové)***

ÚSTŘEDNÍ KOLO
CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽE LŠU

Cimbálový soubor

ZÍSKAL *1. cena*

LŠU *Městerské Hradiště* OBOR *hudební*

Miloslav Bradu
PŘEDSEDA SOUTĚŽNÍ KOMISE

Jouřkevta
PŘEDSEDA POROTY

v *Kladně*
DNE *16. 4. 1988*

**Příloha č. 9: Diplom za vítězství v ústředním kole Národní soutěže LŠU konaném v Kladně
v roce 1988 (soukromý archiv Pavla Štulíra)**

PROGRAM :

1. D. Levidova: Ukolébavka H. Luck: Melodie M. Chudoba: Krakovjak	akordeonové duc	Lukáš Vlk Pavel Šilhavík	4. r. 4. r.
2. J. F. Fišer: Pětিলístek 1. a 2. část	klarinet	Marek Rybníkář	abs. I. st.
3. J. Vřešťál: Polka	klavír	Radka Marková	abs. I. st.
4. S. Mach: Koncertino a moll 1. věta	housle klavír	Tomáš Tarcala Gabriela Tarcalová	abs. I. st. 2. r. II. st.
5. E. Douša: Sonatina 2. a 1. věta	klarinet	Antonín Špaček	abs. I. st.
6. F. Schäfer: Sonatina č. 6	klavír	Kateřina Nyklová	abs. I. st.
7. J. Haydn: Koncert G dur 1. věta	housle	Radim Snopek	abs. I. st.
8. J. Čech: Fantasie na maďarké lid. motivy	cimbál	Jiří Holub	abs. II. st.
9. Písně z Horního Němčí Chovali ňa maměnka Křepelila malá křepelenka	hraje cimbálová muzika LŠU zpívá Ivana Rokytová a dívčí sbor souboru Hradišťánek		
—————			
10. J. Neruda: Z písní kosmických aneb snění pana Nerudy	účinkují žáci 5. a 6. ročníku literárně dramatického oboru		
11. L. Janáček: Po zarostlém chodníčku — I. řada: Lístek odvanutý, Sýček	klavír	Daniela Šestáková	abs. II. st.
12. Fr. Achaz: Debut	trubka	Petr Patka	abs. I. st.
13. M. Marais: La Folia	violoncello	Eva Křižanová	abs. II. st.
14. S. Rachmaninov: Polišiněl	klavír	Michaela Koudelová	abs. II. st.
15. J. Chromec: Dětský pochod Měla babka. Mazurka P. Oberthor: Rej skřítků J. Maren: Šotyš	dechový soubor LŠU		

Klavírní spolupráce:

L. Höhnová: č. 2, M. Koišová: č. 7, PhDr. J. Kučerová: č. 5, 12, H. Žáčková: č. 11.

Účinkující jsou ze tříd:

V. Benešové: č. 1, Fr. Bělohada: č. 14, M. Kneslové: č. 10, A. Koníčka: č. 11, PhDr. J. Kučerové: č. 6, 13, S. Noska: č. 7, H. Nožičkové: č. 5, I. Stránského: č. 9, P. Štulíra: č. 4, 8, J. Šuplerové: č. 12, E. Uhra: č. 2, H. Žáčkové: č. 3.

Vedoucí souboru Hradišťánek: Š. Pilátová, E. Žallmannová.

***Příloha č. 10: Program Koncertu absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště
ze dne 25. května 1988 (archiv ZUŠ Uherské Hradiště)***

Příloha č. 11: Cimbalová muzika LŠU Uherské Hradiště – čtvrtá sestava při vystoupení na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici v roce 1989 (foto: soukromý archiv Pavla Štulíra)

PROGRAM :

1. E. Suchoň: Žiaľ, Husičky popolavé, smyčcové kvarteto
1. housle – Vít Polášek
2. housle – Lucie Křiváková
viola – Michal Buček
violoncello – Hana Krčová
2. V. Novák: Čertovská polka, klavír – Jana Kaděrová,
abs. 1. st.
3. K. Řisinger: Loutková suita, klarinet – Aleš Janeček,
abs. 1. st., (Pohádka, Lesní víla, Kašpárek)
4. F. Mendelsson: Koncert e moll, housle – Vít Polášek,
abs. 1. st., (1. věta – část)
5. G. B. Pergolesi: Siciliana, baskřídlovka – Pavel Kotačka,
abs. 1. st.
6. B. Martinů: Foxtrot, klavír – Pavlína Křůmalová,
abs. 2. st.
7. A. Vivaldi: Koncert C dur (2. al. věta), viola – Jiří
Pelka, abs. 1. st.
8. A. Fils: Koncert D dur, 2. v., flétna – Ingrid Ostřanská,
abs. 2. st.
9. Zbojnické z Kopanic, hraje cimbálová muzika LŠU
Na trávu – taneční skupina souboru Hradišťánek
Východoslovenská karička, cimbál – Radek Doležal,
(sólo na cimbál), 4. r.
10. Směs národních písní, houslový soubor 1. oddělení
11. G. Händel: Rigaudon
J. Řáha: Klatovský menuet, smyčcový soubor 2. odděl.
12. K. Komzák: Pohádka
Lidová písnička, žákovský smyčcový orchestr
13. S. Vasilijev: Východní tanec, klarinet – Petr Bukvald,
abs. 2. st.
14. F. Seitz: Koncert g moll, 3. věta, housle – Miroslava
Kozáková, abs. 1. st.
15. A. Dvořák: Legenda č. 5, čtyřruční klavír – Pavel Procházka, abs. 2. st., Martin Hudec, abs. 2. st.
16. V. Křepelka: Na přivítanou – polka – dech. orch. LŠU
L. Kubeš: Stará lípa – valčík
K. Pádivý: Slovenský pochod

PŘESTÁVKA

Účinkující jsou ze tříd: L. Höhnové 6, F. Hrubého 7, M. Kneslové 15, A. Konička 16, P. Křiváka 1, 10, 11, 12, PhDr. J. Kučerové 2, 15, H. Nožičkové 3, D. Okénky 5, D. Stránské 14, P. Štulíra 9, J. Šuplerové 8, E. Uhra 13, M. Maňáska 9, S. Noska 4.

Klavírní spolupráce: L. Höhnová 8, 10, 11, 14
M. Koišová 3, 4, 5, 7, 13

Vedoucí souboru Hradišťánek Š. Pilátová, E. Žallmannová

***Příloha č. 12: Program Koncertu absolventů a souborů LŠU Uherské Hradiště
ze dne 29. května 1990 (archiv ZUŠ Uherské Hradiště)***

Příloha č. 13: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – pátá sestava z období závěru devadesátých let 20. století (foto: soukromý archiv Pavla Štulíra)

Pavel JURKOVIČ - předseda
Dejvická 44
160 00 Praha 6
Česká republika
Telefon (02) 31 23 195

Česká hudební společnost
Janáčkovo nábřeží 59
150 00 Praha 5
Česká republika
Telefon (02) 531 582

V Praze 17. 4. 1999

Vážený pane Kolego,
potvrám příspěvek k vašemu CD. Dejte ^{to} do
sbírky nebo do sboru, jak mi jednou řekl děja
Havniak, když napřel řadu písniček pro časopis
Sluníčko.

I když návrhka byla protivorní, obrátek mi
nikdy nepokryla. Co mi zaujelo, to jsem v mém
textu uvedl, i když jen márně, aby to nebylo
příliš dlouhé. Jen ta nepřehledně pakrytá taměním,
v prvním ~~člence~~ se mi nelíbila, prostě ruší.

Blahopřeju k pěkné práci, k dobrým návrhům
i k dobré spolupráci, která je tam potřeba.

Přeju všechno dobré a prostě: Ať to šel na
světě, pošlete mi jedno CD, i když můj text
nepošlíte (nehoda se zlobit, můžete k tomu mít
jště důvod).

Váš
Pavel Jurkovič

Text samozřejmě nemá dvě rozdílné části, to dvoje vřtkování
a velké město je jen technická chyba.

Milí mladí přátelé!

Hradišťan - Hradišťánek. Hle dvě slova, která vyvolávají představu minulosti, přítomnosti i budoucnosti. To první je tradice s odvahou proměn a vynalézavosti, to druhé je znamením naděje nejen pro Dolňácko, ale pro celou tuto zemi, která přijímala a stále přijímá poselství Hradišťanu s porozuměním, ba přímo dychtivě.

Než jsem si nahrávku poslechl, bál jsem se, že uslyším mladé staré, jak se někdy děje, tedy jakousi snahu dětí napodobovat dospělé. Jak jsem ale pookřál, když jsem se chvílemi ocitl na pastvisku tam u nás na rodném Podluží: halekání, pískání, skandovaná říkadla a pranostiky, zdravé hlasy nesoucí znamení svého původu, improvizovaný tanec dětí, radost z instrumentálního projevu, prostě lákavá nabídka "Zaspívejte si s námi". Musel jsem myslet i na jedinečnou sbírku Františka Bartoše Naše děti, na svět plný duševního zdraví a radosti ze života a jeho projevů, prostě je to jakási duševní ekologie zasazená do živé, zdravé přírody.

Milí mladí přátelé, díky vám za to, že jsem si s vámi zazpíval třeba Zachází slunéčko, Pásal ovčák ovce /nahrál jsem kdysi její českou podobu/, Vyletěl sokol, Svatý Jiří, Na tej lúce zelenej a další písničky, z nichž některé jste mi objevili. S potěšením jsem poslouchal instrumentální tance, na nichž je patrná chuť i dovednost. Děkuji ostatně i za uherský čardáš, který mi připomněl Jaroslava Čecha, jehož jedinečný "suchý" cimbál slyším v duchu dodnes.

Jsem samozřejmě šťastný, že právě základní umělecká škola věnuje krajské lidové tradici tolik pozornosti a péče. A tak díky i panu Pavlu Štulírovi, že právě prostřednictvím folkloru udržuje zájem dětí a mládeže o instrumentální hru, již někdy nezaujate a zklamané děti opouštějí.

Projevil jsem na počátku obavu z napodobení. Měl jsem při tom na mysli výběr písní a tanců. Už se nabožím a těší mě, že ti mladí mají koho napodobovat. Šťastné město, šťastný kraj

Václav
Pavel Jurkovič

Příloha č. 15: Text Pavla Jurkoviče určený pro booklet CD Husličky a písničky.

(soukromý archiv Pavla Štulíra)

františek urvanek 99

54. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO FOLKLORNÍHO FESTIVALU "STRÁŽNICE '99"

ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY VE STRÁŽNICI

uděluje titul

LAUREÁT MFF "STRÁŽNICE '99"

CIMBÁLOVÉ MUZICE ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

za kultivovaný muzikantský projev

PŘEDSEDA PROGRAMOVÉ RADY

PŘEDSEDA HONORIFIČNÍ KOMISE

ŘEDITEL ÚJK

***Příloha č. 16: Diplom s udělením titulu Laureát MFF Strážnice z roku 1999
(soukromý archiv Pavla Štulíra)***

recenze

Husličky a písničky: album nakažlivé radosti z folkloru

Ač prodej hudebních nosičů povážlivě klesá, pořád lze najít na pultech nahrávky, které už tím, že vznikly, jsou samy o sobě vzácností. A co teprve potom, když se některá z nich mimořádně povede! Zářným příkladem z poslední doby je spojení dvou souborů z oblasti folkloru: cimbálovky uherskohradištské ZUŠ a dětského souboru Hradišťánek.

Skvělá kolekce jednadvaceti položek je zahrána a zazpívána s takovým „drajvem“ a nevídanou chutí, že by je dětem mohl závidět nejeeden soubor či sólista věhlasného jména. Ostatně když srovnám Husličky a písničky s Moravskými písněmi milostnými Zuzany Lapčíkové anebo s deskou CM Jury Petruš s Janem Nedvědem, obě folklorní alba jasně prohrávají na body, a to i překvapivě v oblasti dramaturgické. Koneckonců ne nadarmo píše v bookletu Pavel Jurkovič toto: „Než jsem si nahrávku poslechl, bál jsem se, že uslyším mladé staré, jak se někdy píše, tedy jakousi snahu dětí napodobit dospělé. Jak jsem ale pookřál, když jsem se chvílemi ocítl na pastvisku tam u nás na rodném Podluží: halekání, pískání, skandovaná říkadla a pranostiky, zdravé hlasy nesoucí znamení svého původu, improvizovaný tanec dětí, radost z instrumentálního projevu, prostě lákavá nabídka ‚Zazpívejte si s námi‘.“ A že některé z písniček Zachodí slunéčko, Pásal ovčák ovce, Vyletěl sokol, Svatý Jiří či Na tej lúce zelenej mu interpreti dokonce objevili!

Přeji vám, abyste tento hudební počín našli na pultech prodejen pro své přehrávače též. Je to totiž jedna z nejčistších a nejkrásnějších desek s dětskými interprety, jaká u nás kdy vyšla.

MICHAL HUVAR

Autor je hudební publicista

Cimbálová muzika ZUŠ v UH a Hradišťánek: Husličky a písničky. CD, vydala GM-Production, 1999, 49:33 minut.

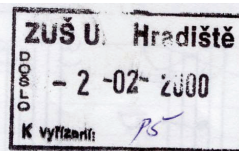
Příloha č. 17: Recenze hudebního publicisty

Michala Huvara na CD Husličky a písničky

(převzato z deníku MF DNES,

16. září 1999, s. 3)

Zdar, Pavle ;

Ostrava 1. února 2000

časopis TALENT (který jako hudebník asi znáš) mne požádal o recenzi CD projektů, které souvisejí se ZUŠkami; rozhodl jsem se začít vaším cédéčkem, které mně holky poslaly (věděl jsem o něm také od Pavla Jurkoviče). Pro informaci Ti posílám kopii recenze (vlastně "minirecenze" - rozsah nedovolil být podrobnější a analytičtější, i když by se řada věcí ještě dala podotknout, a to jak k interpretaci, tak i ke zvukové stránce CD; - ale i tak je fajn, že se takové věci tak dobře DĚJÍ, a že mají možnost mít SVOU publicitu), abys byl v předstihu, než to vyjde. Budu psát asi o dalších projektech tohoto typu, zejména o nosičích hudebního folkloru ze ZUŠek, ale také o některých realizacích muziky barokní a předbarokní...

Pěkně zdravím, pozdrav kluky v CMJČ,

a buď dál tak dobrý - nikoliv, dá se říci lépe:

BUĎ TAK DOBRÝ , A ZŮSTAŇ AJ DÁL TAK DOBRÝ !

*Všech dobrů přeje
Jana Rokyta*

**Příloha č. 18: Zpráva Jana Rokyty ze dne 1. února 2000 adresovaná Pavlu Štulírovi
(soukromý archiv Pavla Štulíra)**

recenze

HUSLIČKY A PÍSNÍČKY

Pěkný, opravdu pěkný kompaktní disk; mohl bych vlastně vyjít z povídání Pavla Jurkoviče na přebalu. Napsal tam o tom obecně pěkném, co při poslechu vnímal a prožíval; neopomenul ani vjemy, které působí takřka jako „za nahrávkou“ - málokdy vyjadřované, ba mnohdy nevyjádřitelné...

Platí tu asi to expupéryovské „co je důležité, je očím neviditelné; důležité věci vidíme pouze SRDCEM.“

Jaroslav ČECH (1932 - 1970) - vynikající houslista, na počátku padesátých let 20. století cimbalista (rovněž vynikající) muziky HRADIŠTAN primáše Jaroslava STAŇKA; muzikant nad jiné, ale také výborný pedagog na tehdejší Lidové škole umění v Uherském Hradišti. Tvrdím, že v současné produktivní generaci uherskohradištských cimbálových muzik se nenajde jediný muzikant, neovlivněný Čechovou prací a učitelským působením. Sem patří i Pavel ŠTULÍR, vynikající houslista Cimbálové muziky, která nese jméno právě Jaroslava ČECHA, a zároveň dobrý učitel všech těch, které na našem kompaktním disku uslyšíme hrát, zpívat a říkat říkadla...

Výběr písní a říkadla je POCTIVÝ a DOBRÝ; děti z uherskohradištské Základní umělecké školy jsou tu dvakrát doma - mezi sebou i v domovských regionech hradištského DOLŇÁCKA, UHERSKOBRODSKA a sousedního MORAVSKÉHO HORŇÁCKA. Zpívá, hraje a povídá se tu ZDRAVĚ DĚTSKY; ti malí zde přirozeně interpretují texty a nápěvy JIM VLASTNÍ způsobem JIM VLASTNÍM. Není tu řeči o snaze napodobovat či dokonce kopírovat dospělé; zpodobňují se tu přírodní zákony a jevy - vždy ovšem dětskýma očima, malí zpěváci a muzikanti se tu setkávají s dávnověkými OBRADY (např. „královnickového“ typu). A nebylo možno opomenout skvělou kolekci písní k tanci SEDLČKÁ z Bílovic u Uherského Hradiště, jak je uveřejněna ve druhé sbírce Františka Bartoše z roku 1889. No a - s úsměvem chválím i pohotovost, s níž si autoři pěkně „přisložili“ nové texty tam, kde ty tradiční nebyly právě po ruce...

Dětští interpreti tu dávají zapravdu dobré práci svých učitelů - dokazují pěkně, jak se dá ovládnout nástroj (primáš a zejména šikovný cimbalista) i hlas, jak pěkná a strhující je souhra hudců, při níž se táhne za jeden provaz - provaz dobré muziky.

Chválím náročné rozpětí použitých harmonických funkcí od H-dur přes (po kvartovém kruhu) E, A, D, G, C, F, B, ES až po AS-Dur; v mollových funkcích zhruba od e-moll až k f-moll(!). V tom si naši malí interpreti nezadají (pokud je vůbec nepředčí) s dospělými cimbálovkami svého regionu. Ve vokálních tvarech jsem velice ocenil praktickou tvorbu a použití IMITACE jako stylového stavebního prvku písne jako jednotky hudebního poslání.

Sestava písniček se nám prezentuje v logických asociativních celcích - jak tématicky, tak i zvyklovně, obřadně, ve vazbě na život a práci v přírodě. Je to malá galerie silných zvukových obrazů, malovaná štětcem naivně mistrovským a duchem nejcistším...

„Hradištanek“ dává našemu disku fenomén POHYBU - u zvukových projektů méně vídaný, tady ovšem velice výrazný; kromě výborných „voicebandů“ až Burianovského puncu mám na mysli práci s idiofony i kinetické názvuky scénické podoby písní a tanců...

Ale přece - tu a tam se mně jeví tónina C-dur pro zpěváčky příliš nízká, a naopak - častěji by mohla znít jasná E-dur (jako např. v č. 10 „Zachodí slunečko“), třebaže je se svými čtyřmi křížky a dominantním H-durem náročnější na hraní; tu a tam

bych byl i o něco důslednější ohledně intonace zpěváčků. A konečně - mám pocit, že finálním číslem disku cítím č. 17 - „Co si vypravují zvony“ s přirozeným utlumováním i navozováním odchodu...

Ale pouhé pihy na kráse...

Jako pamětník bych si mohl oprávněně postesknout, že za těch našich mladých (starých?) časů nám scházela možnost systematického hudebního vzdělávání; mohl bych - ale namísto stesků přichvávám vymoženost, kterou představují naše základní umělecké školy. Jejich nezapomenutelnost je nejenom v tisícovkách absolventů, kteří

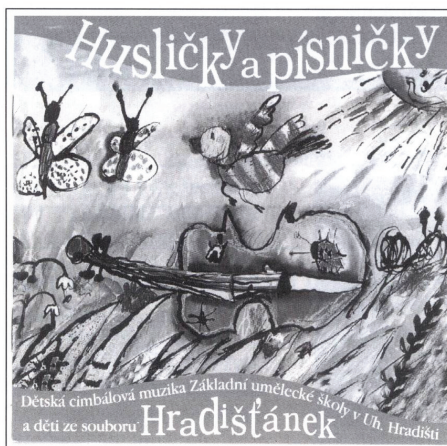
jednou budou zasvěcenými a dobrými posluchači koncertů; je i v tom, že naše cimbálovky předvádějí na všech světových folklorních festivalech hudební úroveň, která je u amatérských souborů Evropské unie zatím neslyšená a málokdy se k té naší blíží.

Cimbálová muzika Základní umělecké školy v Uherském Hradišti bude mít v budoucnu co přinést i na tato mezinárodní pódia; ona totiž má co přinést už dnes...

Jan ROKYTA

CD „HUSLIČKY A PÍSNÍČKY“

Cimbálová muzika Základní umělecké školy v Uherském Hradišti a Hradištanek
Nahráno ve studiu Slovákckého divadla v Uherském Hradišti v dubnu 1999 GM PRODUCTION,
V. Perutky 1258, 686 05 Uherské Hradiště

Příloha č. 19: Recenze Jana Rokyty na CD Husličky a písničky

(převzato z periodika Talent, č. 2, 2000, s. 31)

Příloha č. 21: Diplom za zisk absolutního vítězství v ústředním kole Národní soutěže ZUŠ konaném ve Vysokém Mýtě v roce 2003 (soukromý archiv Pavla Štulíra)

Příloha č. 21: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – šestá sestava z období prvních let 21. století (foto: Stanislav Nemrava, soukromý archiv Pavla Štulíra)

*Příloha č. 22: Fotografie Pavla Štulíra, uměleckého vedoucího
Cimbálové muziky ZUŠ Uherské
Hradiště (foto: 2008, soukromý
archiv Pavla Štulíra)*

Příloha č. 23: Cimbálová muzika ZUŠ Uherské Hradiště – sedmá sestava společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek při vystoupení v Sale terreně Valdštejnské zahrady v roce 2008 (foto: soukromý archiv Renaty Jordánové)

*Příloha č. 24: Cimbalová muzika ZUŠ Uherské Hradiště v roce 2009
(foto: archiv ZUŠ Uherské Hradiště)*

**Příloha č. 25: Seznam uskutečněné umělecké činnosti Cimbálové muziky ZUŠ Uherské
Hradiště za vybrané období – školní rok 2008/2009**

Datum	Akce	Místo konání
4.–5. září 2008	Vinobraní na Pražském hradě (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Praha
13. září 2008	Slovácké slavnosti vína a otevřených památek (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
14. září 2008	XVI. mezinárodní festival dětských folklorních souborů Písni a tancem – Luhačovice 2008 (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Luhačovice
28. září 2008	Vystoupení na Michalských hodech	Staré Město
15.–16. listopadu 2008	Soustředění (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Radějov
2. prosince 2008	Vernisáž výstavy Zvíře není věc	Uherské Hradiště
16. prosince 2008	Vánoční koncert ZUŠ Uherské Hradiště	Uherské Hradiště
19. prosince 2008	Vánočně laděné odpoledne pro rodiče a přátele pod názvem Radujme se, veselme se (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
21. března 2009	Přehlídka dětských folklorních souborů Uherskohradišťska (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
28. března 2009	Vystoupení v pořadu Loučení se zimou a vítání jara (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
29. března 2009	Vystoupení v pořadu Lidová řemesla Velikonoc (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Kudlovice
4. dubna 2009	Přehlídka dětských folklorních souborů Zlínského kraje (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherský Brod

11. dubna 2009	Velikonoční pořad v nákupním centru Vaňkovka v Brně (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Brno
23. dubna 2009	Vystoupení při příležitosti odměňování pedagogických pracovníků města Uherské Hradiště	Uherské Hradiště
28. dubna 2009	Koncert absolventů a souborů ZUŠ Uherské Hradiště	Uherské Hradiště
30. dubna 2009	Přehlídka dětských cimbálových muzik Hlucky bombóz	Uherský Ostroh
5. května 2009	Vystoupení v rámci doprovodného programu projektu Den Evropy (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
14. května 2009	Vystoupení v pořadu České televize Dobré ráno	Brno
3. června 2009	Vystoupení v doprovodném programu Dětského filmového festivalu Zlín (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
4. června 2009	Vystoupení v doprovodném programu Dětského filmového festivalu Zlín (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Zlín
11. června 2009	Výchovný koncert pro děti základních a mateřských škol (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
11. června 2009	Veřejná generálka premiérového koncertu Hradišťánku (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
12. června 2009	Premiéra Hradišťánku (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště
18.–21. června 2009	Vystoupení při příležitosti konání Mezinárodního folklorního festivalu Kunovské léto (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Kunovice, Uherské Hradiště
23. června 2009	Vystoupení při udělení Ceny města Uherské Hradiště (společně s dětským folklorním souborem Hradišťánek)	Uherské Hradiště

1. srpna 2009	Dožínky 2009 (společně s dětským folklorním souborem Hradišřánek)	Míkovice
29. srpna 2009	Popovský kontráš (společně s dětským folklorním souborem Hradišřánek)	Popovice